

KRYDSTOGTTURISME I SYDGRØNLAND

Destination Qaqortoq

Mattaliit Bibi Nielsen
Speciale I Arktisk Samfundsvidenskab
Titel: Krydstogt turisme i Sydgrønland
Aflevering 15 januar 2026
Vejleder: Steven Arnfjord

Indholdsfortegnelse

Abstrakt.....	3
1. Indledning.....	3
2. Problemfelt	4
2.1 Problemstilling	5
2.2 Problemformulering	7
3. Videnskabsteoretisk tilgang.....	7
4. Introduktion til emnet	7
4.1 Motivation for valg af emne.....	7
4.2 Afgrænsning	8
4.3 Definition af turisme.....	9
4.4 Turismens Historie.....	9
4.5 Krydstogtturismens udvikling og motivation	10
4.6 Udviklingen i Grønland og Qaqortoq.....	11
4.7 Innovation South Greenland.....	14
4.8 Lovgivning - Naalakkersuisut	14
5. Teori.....	15
5.1 Peter Murphy	16
5.2 Tourism and the environment; Peter Mason, Stephen McCool, Patrizia Modica	17
5.3 Issues in tourism – Peter Murphy.....	18
5.4 Social and cultural strategies – Peter Murphy	22
5.5 Tourism planning goals and methods – Peter Murphy	26
5.6 Zonering og land use planning i turisme – Peter Mason	28
5.7 Limits of acceptable change (LAC) and tourism – Stephen McCool	29
5.8 Demand Management i bæredygtig turisme – Patrizia Modica	31
6. Videnskabsteori	33
6.1 Fænomenologisk epistemologisk tilgang.....	33
6.2 Fænomenologi.....	35
7. Metodeafsnit	36
7.1 Kvalitative metode	37
7.2 Mixed methods.....	38
7.3 Dokumentanalyse	40

7.4 Udvælgelse af nøglepersoner	42
7.5 Etiske overvejelser	43
8. Analyse.....	46
8.1 Indledning – Analyse struktur	46
8.2 Makroniveau	47
8.2.1 Makroøkonomiske faktorer og anløb	48
8.2.2 Turismeloven	48
8.2.3 Anløbskoordinering.....	51
8.2.4 Visit Greenland	54
8.2.5 Kommunale rammer og rolle	56
8.2.6 Delkonklusion	57
8.3 Mesoniveau.....	57
8.3.1 Samarbejde med rederierne	57
8.3.2 Samarbejde mellem aktører	61
8.3.3 Ansatte rolle og unges arbejdskraft	64
8.3.4 Kulturformidling	66
8.3.5 Skibs størrelser og kapaciteter.....	68
8.3.6 Efterspørgsel og fremtidsperspektiv	69
8.3.7 Delkonklusion	72
8.4 Mikroniveau	74
8.4.1 Infrastruktur og kapacitet.....	75
8.4.2 Oplevelse af krydstogtturismen tilstedeværelse	76
8.4.3 Fordele og udfordringer ved krydstogt turisme	79
8.4.4 Meninger om ekspeditions- og konventionelle skibe	83
8.4.5 Kultur og identitet.....	85
8.4.6 Fremtidsperspektiver og forslag til forbedring	88
8.4.7 Delkonklusion	91
9. Konklusion	92
10. Perspektivering	94
11. Litteraturliste	97

Abstrakt

Cruise tourism in Greenland, particularly in Qaqortoq, has been steadily increasing since 2019, with Qaqortoq receiving the highest number of cruise visitors in the country. Residents, local operators, and policymakers report varied experiences and perceptions of tourism, ranging from economic and social benefits to concerns about congestion and capacity. This study examines cruise tourism in Qaqortoq, highlighting both opportunities and challenges. Economically, socially, and culturally, tourism brings benefits, including local business development, social interactions, and increased urban vitality. However, concentrated tourist arrivals, especially from large conventional ships, create congestion, capacity issues, and social tensions. Survey and interview data reveal varying resident perceptions and tolerance for change, indicating that while most view tourism positively or neutrally, a minority experience daily burdens. Applying Murphy's theories on concentration, dispersion, and social carrying capacity alongside McCool's LAC framework suggests that sustainable cruise tourism requires spatial management, community involvement, and local participation to balance economic gains with social and cultural integrity.

1. Indledning

Efter Corona-pandemien i 2022 oplevede krydstogtturismen i Grønland et markant comeback med 425 anløb i hele landet (Visit Greenland, 2023b). Visit Greenland gennemførte derfor en undersøgelse blandt 65 deltagere fra krydstogtindustrien for at identificere udfordringer og potentialer i sektoren. Undersøgelsen kulminerede blandt andet på de to typer krydstogtskibe: store konventionelle skibe og de mindre ekspeditionsskibe.

Flertallet af deltagerne foretrak de mindre ekspeditionsskibe, da de anses for at vise større respekt for miljø og lokal kultur samt spreder økonomiske fordele bredere i erhvervet. Andre mente, at de store konventionelle skibe bringer flere kunder, hvilket gavner flere virksomheder. Der var også delte holdninger til den økonomiske effekt af krydstogtturismen, hvor nogle virksomheder er helt afhængige af indtægterne, mens andre vurderer, at effekten er begrænset. Dog var der enighed om behovet for at styrke afgiftsmodeller, vedligeholdelse, faciliteter og adgang til faglært arbejdskraft (Visit Greenland, 2023b).

Miljømæssigt bidrager de store konventionelle krydstogtskibe med betydelige CO₂-udledninger. For eksempel kan Costa Favolosa med fuld kapacitet udlede ca. 100.700 kg CO₂ på et 10-timers havneophold, svarende til ca. 501.600 km i bil, beregning baseret på chatGPT.

I 2024 satte Grønland endnu en rekord med 95.185 krydstogtpassagerer, en stigning på 24,5 % fra 2023, med en vækst i gæster fra Asien og Nordamerika, mens europæiske markeder faldt en smule, dog forblev Europa og Tyskland de største markeder (Visit Greenland, 2024b, p. 13). Som opfølgning af industriens ønsker afholdt Visit Greenland konferencen Cruise Forum i 2024 med over 90 deltagere, herunder aktører fra erhverv, myndigheder og regionale erhvervsråd. Formålet var at skabe klarhed over aktørernes roller og ansvar samt kortlægge fælles udfordringer for at udvikle turismesektoren i fællesskab (Visit Greenland, 2024d).

2. Problemfelt

Krydstogtturismen i Grønland skaber betydelige udfordringer for destinationer som Qaqortoq, hvor 65 anløb med over 46.000 krydstogtgæster i 2024 overstiger byens fysiske og organisatoriske kapacitet i højsæsonen (Visit Greenland, 2024a, p. 9). Infrastruktur, lokal logistik og sikkerhed er presset, og spisesteder må ofte lukke for almindelig service for lokale borgere. Landgang i havnen kan foregå uden flydende broer, hvilket er problematisk ved lav- og højvande (Visit Greenland, 2024a, p. 10). Derudover er der mangel på kvalificeret arbejdskraft, hvilket kan hæmme turismevæksten på 5–15 % frem mod 2031 (Visit Greenland, 2024a, pp. 5, 22).

Under udviklingen af turismeloven opstod der to tydelige modsatrettede holdninger. Diskussionerne handlede især om procenten af lokalt ejerskab hvor den ene side bestod af lokale operatører, mens den anden side bestod af eksterne investorer. Konflikten var dog kompleks, da nogle lokale operatører også havde eksterne investorer og derfor kunne være imod visse bestemmelser. Organisationer og eksterne investorer har haft stort modstand til et lokalt ejerskab på 2/3. Som KNR (nyhedsmedie) (Holm, 2024) beskriver det, så var der en stor modstand mod Naalakkersuisuts forslag på 2/3 lokalt ejerskab. Grønlands erhverv mente at det ville bremse udviklingen af erhvervet, mens direktøren fra Topas (eksternt investorer) mente at det ville være *”risikabelt at begrænse udenlandske investeringer i*

turismeerhvervet, fordi der ikke tidligere har været stor lokal interesse for at lægge penge i turismen” (Holm, 2024). Det skal siges at 10 ud af 16 bestyrelsesmedlemmer i Grønlands erhverv har adresse i Nuuk (Sulisitsisut.gl, n.d), hvilket bl.a. siger noget om stemmerne er centripetale. Grønlands erhverv, Økonomisk råd og Grønlandsbankens opråb fik presset Naalakkersuisut til at sikrer sig en ændring på lovforslaget til 51% lokalt ejerskab. (Holm, 2024) Små lokale operatører som Arctic boat charter (Erik Palo Jacobsen) og Greenland Saga (Pitsi Høegh) som i årevis har arbejdet med turismen havde et andet budskab end de store lokale organisationer. Begge ønsker at turismen skal vokse i grønlandske hænder, mens det i Nyhederne fra KNR også nævnes at flere af lokale turist operatører var tilfreds med at lokale operatører prioriteres. (Holm, 2024; Jørgensen, 2024)

Kommune Kujalleq mangler desuden skiltning og styring ved UNESCO-områder, og store udenlandske virksomheder har fordele gennem kapital, viden og adgang til arbejdskraft, hvilket yderligere presser små lokale aktører (Visit Greenland, 2023, Kortlægning af Grønlands krydstogtindustri, pp. 26, 28, 31).

Sammenfattende står Grønland over for komplekse udfordringer i krydstogtturismen: kapacitetsbegrænsning i højsæsonen, miljømæssige konsekvenser fra store skibe, mangel på kvalificeret lokal arbejdskraft og balancen mellem lokalt ejerskab og udenlandske investeringer. (Visit Greenland, 2025, p. 9)

Specialet undersøger muligheder og udfordringer ved det stigende antal krydstogtturister i Qaqortoq. Med kvalitative interviews og kvantitative (data, der kan måles og tælles numerisk) spørgeskemaundersøgelser afdækkes erfaringer fra borgere, lokale aktører og beslutningstagere. Analysen kobler Murphy’s teorier om koncentration og social bæreevne med McCools, Mason og Modica for at vurdere, hvordan en communityorienteret tilgang kan styrke bæredygtig turisme på makro-, meso- og mikroniveau.

2.1 Problemstilling

Krydstogtindustrien er gentagne gange blevet beskrevet som et af de hurtigst voksende segmenter inden for den globale turisme. Ifølge Kolcak og Solmaz (2018, p. 114) har antallet af krydstogtpassagerer haft en gennemsnitlig årlig vækstrate på 8,4 % siden 1980, og krydstogtturisme omtales som “the fastest growing segment of the overall global tourism

industry". Passagertallet steg fra 17,8 millioner i 2009 til 27,2 millioner i 2018, hvilket understreger branchens markante ekspansion. Denne vækst er fortsat i de seneste år, og Cruise Lines International Association (CLIA, 2025) rapporterer, at krydstogtsektoren nåede over 34,6 millioner passagerer i 2024 med en forventning om 37,7 millioner i 2025. Særligt ekspeditions-krydstogter udgør det hurtigst voksende segment inden for industrien med en vækst på 22 % fra 2023 til 2024. De destinationer, der viser størst vækst i efterspørgslen i 2025, er primært polare og fjerntliggende områder, herunder Antarktis, Svalbard, Alaska og Grønland, samt Galápagosøerne og ekspeditionsruter i Afrika og Stillehavet (Forster, 2024).

I Grønland afspejles denne globale tendens tydeligt. I 2024 ankom ca. 95.000 krydstogtturister til landet, hvoraf over 76.000 var konventionelle krydstogtpassagerer og omkring 19.000 ekspeditions-krydstogtpassagerer (Visit Greenland, 2024c, p. 16).

Krydstogtturismen i Qaqortoq har samtidig oplevet en markant stigning og har i højsæsonen overskredet byens fysiske og organisatoriske kapacitet, hvilket skaber pres på havneinfrastruktur, lokal logistik, sikkerhed og serviceerhverv (Visit Greenland, 2024a, pp. 9,10). Spisesteder må i perioder lukke for almindelig betjening, og landgang uden flydende broer forstærker udfordringerne ved skiftende tidevand (Visit Greenland, 2024a, p. 10).

Den lokale turismesektor begrænses yderligere af mangel på kvalificeret arbejdskraft, hvilket ifølge prognoser kan hæmme væksten med 5–15 % frem mod 2031 (Visit Greenland, 2024a, pp. 5, 22). Lokale turistoperatører oplever desuden konkurrencepres fra større – ofte udenlandske – virksomheder, som har fordele i form af kapital, viden og adgang til arbejdskraft (Visit Greenland, 2023a, pp. 26, 28, 31).

Udviklingen har affødt politisk debat om regulering og lokalt ejerskab, hvor Naalakkersuisut oprindeligt foreslog 2/3 lokalt ejerskab, men efter pres fra erhvervsorganisationer og investorer blev dette ændret til 51 % (Holm, 2024). Flere lokale operatører har dog givet udtryk for, at de ønsker en turismeudvikling forankret i grønlandske hænder (Jørgensen, 2024; Holm, 2024). Disse strukturelle og politiske spændinger påvirker ikke blot erhvervslivet, men også borgernes hverdag, byens rum og den sociale accept af krydstogtturismen. Der mangler imidlertid systematisk viden om, hvordan borgere og lokale operatører i Qaqortoq oplever og vurderer krydstogtturismens konsekvenser og fremtidige regulering.

2.2 Problemformulering

Hvilke muligheder og udfordringer giver et stigende antal af krydstogtturister for byen Qaqortoq og hvorledes kan en communityorienteret tilgang bidrage på makro-, meso- og mikroniveau?

3. Videnskabsteoretisk tilgang

Dette speciale anvender en fænomenologisk videnskabsteoretisk tilgang til at undersøge krydstogtturismen i Sydgrønland, med særligt fokus på borgernes, agenternes og operatørernes oplevelser og holdninger. Videnskabsteorier anvendes overordnet til at beskrive og forstå fænomener, idet de muliggør redegørelse for de relationer og mekanismer, der udspiller sig mellem fænomener. Teori bidrager dermed til at reducere kompleksitet og skabe analytisk sammenhæng i videnskabelige undersøgelser. Ifølge Egholm har teorier til formål at få os til at se fænomener på nye eller alternative måder, hvilket kan give anledning til nye og anderledes forskningsspørgsmål (Egholm, 2014, s. 13). Teori fungerer samtidig som et analytisk redskab til at identificere og besvare empiriske, begrebsmæssige og/eller praktiske problemstillinger. I denne sammenhæng kan teori forstås som en linse, gennem hvilken et fænomen betragtes, fortolkes og forklares ud fra bestemte antagelser og perspektiver (Egholm, 2014, p. 13). Valget af teori har derfor betydning for, hvordan viden om et fænomen produceres.

4. Introduktion til emnet

4.1 Motivation for valg af emne

Min motivation for valg af emne udspringer af flere års erhvervserfaring inden for turismebranchen i Grønland. Siden 2017 har jeg, med undtagelse af perioden præget af COVID-19-pandemien, haft en kontinuerlig tilknytning til branchen, indledningsvist som guide og senere med bred erfaring fra samarbejde med forskellige turismeoperatører og agenter. Denne praksiserfaring har givet indblik i turismens daglige organisering samt i de strukturer og aktørrelationer, der ligger til grund for de produkter og turismepakker, som tilbydes på grønlandske destinationer.

Over tid har min faglige interesse i stigende grad bevæget sig fra det operative niveau til en mere strukturel og analytisk forståelse af turisme som system. Særligt har samspillet mellem agenter, operatører, lokale aktører og eksterne interessenter vakt interesse, herunder hvordan beslutningsprocesser, værdikæder og styringsformer påvirker både turismeudviklingen og de lokalsamfund, som modtager turisterne.

Denne interesse er blevet yderligere aktualiseret gennem observationer og faglige diskussioner om krydstogtturisme i forskellige grønlandske byer. I Nordgrønland, særligt i Ilulissat, har krydstogtturisme været genstand for omfattende offentlig debat, hvor utilfredshed med fordelingen af økonomiske gevinster og styringen af krydstogtanløb har været fremtrædende. Lignende diskussioner har i Nuuk primært været observeret gennem dialoger mellem turismeaktører samt gennem offentlige debatter om pres på infrastruktur, kapacitet og lokale ressourcer.

I denne sammenhæng fremstår Qaqortoq som et analytisk interessant caseområde. På trods af at byen er den destination i Grønland med flest krydstogtanløb, synes den offentlige debat om krydstogtturismens konsekvenser på sociale medier at være relativt begrænset. Dette står i kontrast til byens størrelse – med 3069 indbyggere (statistikbanken, 2025a) – og dens begrænsede infrastrukturelle og transportmæssige kapacitet, hvilket rejser spørgsmål om lokal bæreevne, accept og styring af turismen.

Vedtagelsen af den nye grønlandske turismelov har yderligere styrket relevansen af dette emne. Loven lægger op til øget regulering, lokal involvering og bæredygtig turismeudvikling, hvilket gør det samfundsvidenskabeligt relevant at undersøge, hvordan forskellige interessenter forholder sig til krydstogtturisme i praksis. Min motivation for nærværende kandidatafhandling er således at bidrage med empirisk baseret viden om, hvordan lokalbefolkning, turismeaktører og kommunale myndigheder i Qaqortoq oplever og vurderer krydstogtturismens betydning, og hvordan disse perspektiver kan informere den fremtidige styring af turismeudviklingen i Sydgrønland.

4.2 Afgrænsning

Af hensyn til afhandlingens afgrænsning har det været en prioritet at inddrage operatørers, agenter og borgeres holdninger. De politiske strategier, som i begrænset omfang er

tilgængelige via kommunens hjemmeside, indeholder alene meget overordnede formuleringer om turisme og belyser hverken borgernes oplevelser eller branchens praktiske erfaringer. Det har derfor været oplagt at fokusere på disse perspektiver i afhandlingen.

4.3 Definition af turisme

Ifølge den danske ordbogs definition af turisme: *"kommerciel tilrettelæggelse og gennemførelse af turistrejser og turistbesøg og hvad dertil hører herunder fx transport, hotelophold, udflugter og arrangementer"* (ordnet.dk). World Tourism Organisation præsenterer hermed forskellige typer turister opdelt i kategorier, herunder krydstogtturister, som defineres som maritime turister. (World tourism organisation, 2017, p. 46)

4.4 Turismens Historie

Den canadiske turismeforsker Murphy, der i 1980'erne introducerede et lokalsamfundsorienteret perspektiv på turismeudvikling, udgør et centralt teoretisk fundament for analysen. Ifølge Murphy er turisme i det 20. århundrede blevet transformeret fra at være en elitær aktivitet med dannelse, pilgrimsvandring og aristokratrejser til at blive en global massebevægelse, båret af stigninger i mobilitet, indkomst og fritid. Massefænomenet opstod først med industrialiseringen, som skabte grundlaget for både øget mobilitet af arbejds- og fritids struktur og efterspørgsel efter fritidsrejser. Som Murphy beskriver: *"observations by Chaucer would indicate that self-fulfillment took on a higher priority than self-denial"* (Murphy, 1985, p. 17). Den teknologiske fremskridt udviklede sig, så rejser blev hurtigere, billigere og mere tilgængelige og skabte professionelle struktur med rejsebureauer, hoteller, transport, servicevirksomheder — med økonomier skala og et stort udbud af turistprodukter. Derudover betyder segmenteringen af turister i retning af forskel i ønsker, rejsemåder, ressourcer, at destinationer kan udvikle sig med forskellige strategier — ikke kun masseturisme, men også niche-, natur- eller kulturbaserede former. Denne historiske udvikling skaber både muligheder bl.a. indenfor økonomi, beskæftigelse og udvikling samt konflikter bl.a. med overforbrug af ressourcer, pres på lokal kultur og miljøproblemer, hvilket gør planlagt, community-orienteret udvikling nødvendig. Murphy pointerer at

turismens udvikling altid har været knyttet til samfundets strukturer med økonomi, mobilitet, fritidskulturer og teknologi. (Murphy, 1985, pp. 17-26)

4.5 Krydstogtturismens udvikling og motivation

Den moderne krydstogtindustri tog form i 1960'erne og har siden oplevet betydelig vækst, med en gennemsnitlig årlig vækstrate på omkring 8 % siden 1980'erne (Jiao, et. al., 2021). Krydstogtindustrien er i dag en af de hurtigst voksende sektorer inden for global turisme og spiller en væsentlig rolle i kyst- og havneøkonomier gennem beskæftigelse, investeringer og regionalt samarbejde (Jiao, et. al., 2021), Krydstogtturisme adskiller sig fra andre rejseformer ved, at skibet fungerer både som transportmiddel og opholdssted, hvilket skaber særlige rammer for turisternes motivation.

Motivation er en central drivkraft i menneskelig adfærd og afgørende for at forstå turisternes rejsevalg. I et samfundsvidenskabeligt studie af krydstogtturisme i Sydgrønland er turismemotivation særligt relevant, da regionen udgør en perifer, naturbaseret og kulturelt unik destination. Klassiske teorier, herunder Maslows behovshierarki og McIntosh og Goeldners motivationskategorier, bidrager til forståelsen af krydstogtrejser som både sociale, kulturelle og selvrealiserende oplevelser (Jiao, et. al., (2021). Særligt central er push–pull-teorien, som adskiller mellem individuelle behov såsom flugt, afslapning og selvudvikling (push) og destinationens karakteristika (pull). I Sydgrønland kan pull-faktorer knyttes til arktisk natur, landskaber, kulturel autenticitet og forestillingen om det uberørte Arktis.

Den eksisterende forskning i krydstogtmotivation er geografisk skævt fordelt og fokuserer primært på modne markeder, især USA, Caribien og Middelhavet. I 2023 stammede 47.455 ud af 76.477 af krydstogtgæster i Grønland, fra USA. (Skovboe, 2025). Derfor er det vigtigt at fremhæve at studier af amerikanske krydstogtturister fremhæver afslapning, bekvemmelighed, sociale relationer og oplevelser som centrale motivationsfaktorer, med variationer afhængigt af alder og generation. Ældre turister prioriterer typisk sikkerhed, komfort og service, mens yngre segmenter i højere grad motiveres af eventyr og oplevelsesrigdom. Desuden spiller informationskilder såsom mund-til-mund-anbefalinger og digitale platforme en væsentlig rolle, særligt for førstegangskrydstogtrejsende.

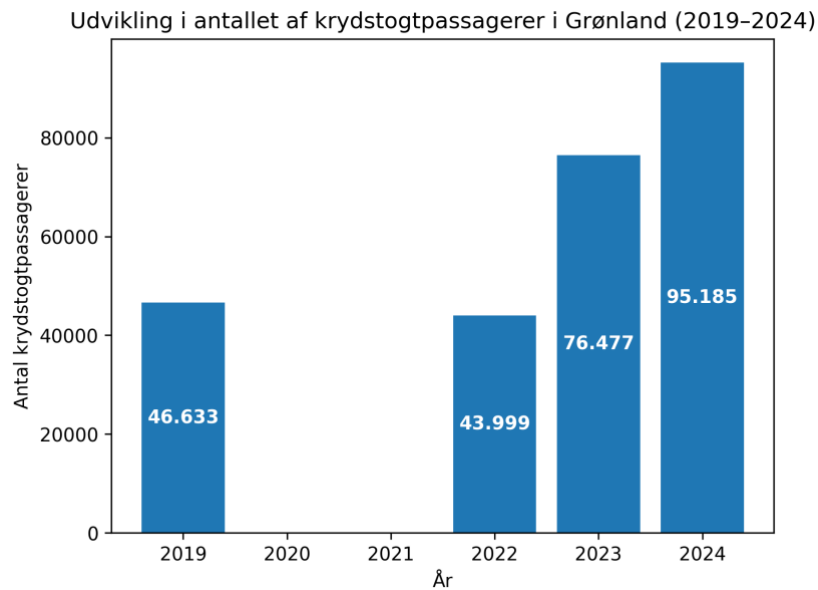
Samlet set viser litteraturen, at krydstogtturisme er drevet af relativt stabile motivationsdimensioner, herunder afslapning, nydelse, opdagelse, social interaktion, selvværd samt værdi og bekvemmelighed. Disse indsigter udgør et relevant analytisk udgangspunkt for dette speciale og bidrager til forståelsen af, hvordan globale motivationer for valg af krydstogtskibe møder de særlige natur- og samfundsmæssige vilkår i Sydgrønland.

4.6 Udviklingen i Grønland og Qaqortoq

Krydstogtturisme er i stigende grad blevet en central komponent i Grønlands samlede turismesegment og har gennem det seneste årti oplevet en markant vækst. Ifølge officielle opgørelser fra Grønlands Statistik og Visit Greenland har antallet af krydstogtpassagerer været støt stigende, og i 2024 blev der registreret i alt 95.185 krydstogtpassagerer. Dette svarer til en stigning på ca. 24,5 % sammenlignet med året før (Grønlands statistik, 2024). Samme år blev der gennemført 204 krydstogttogter med i alt 493 havneanløb i løbet af sommerens sejlæson, hvilket vidner om Grønlands fortsatte attraktivitet som krydstogtdestination, særligt i sommerperioden, hvor isforholdene tillader sejlads i kystnære farvande (Grønlands statistik, 2024).

Udviklingen bliver yderligere tydelig i et længere tidsperspektiv. I 2019 blev der registreret 46.633 krydstogtpassagerer i Grønland (Grønlands statistik, 2019). Som følge af COVID-19-pandemien faldt aktiviteten markant, og i 2022 blev der registreret 43.999 krydstogtpassagerer (Grønlands statistik, 2022). Herefter oplevede sektoren en kraftig genopretning, idet antallet af krydstogtpassagerer i 2023 steg med 73,8 % til 76.477 passagerer (Grønlands statistik, 2023). Denne positive udvikling fortsatte i 2024, hvor der blev sat endnu en rekord med 95.185 krydstogtpassagerer (Grønlands statistik, 2024). Samlet set indikerer tallene, at krydstogtturismen ikke blot har genvundet sit aktivitetsniveau efter pandemien, men også har overgået niveauet fra før 2020.

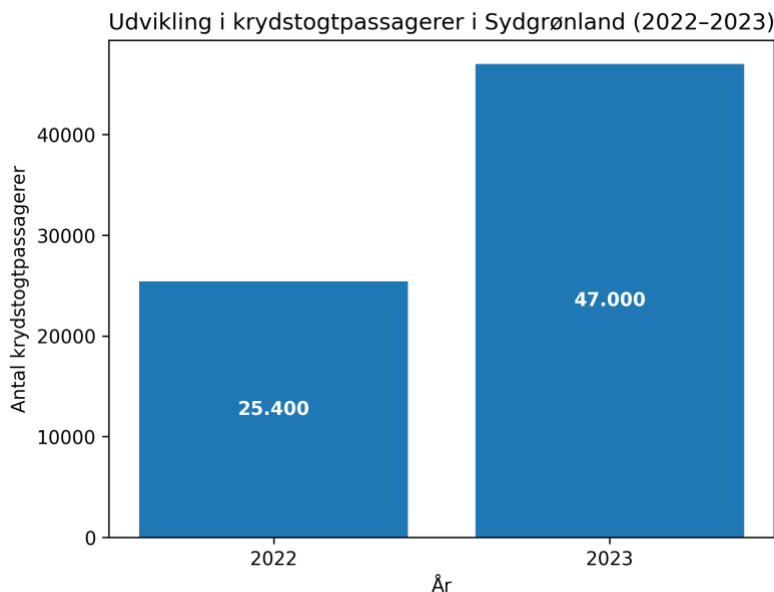
Figur: Udvikling i antallet af krydstogtpassagerer i Grønland (2019–2024).
Kilde: Grønlands statistik, (2019–2024)

Udviklingen i Sydgrønland følger overordnet den nationale tendens, men er samtidig præget af regionale særtræk. Ifølge kapacitetsanalyser for Qaqortoq udgør krydstogtturister omkring 90 % af alle turister i regionen, hvilket understreger krydstogtturismens dominerende rolle i Sydgrønlands turismeøkonomi (Visit Greenland, 2024a). Antallet af krydstogtbearbejdede gæster i regionen steg markant fra 2022 til 2023, og Sydgrønland oplevede i denne periode en vækst på ca. 85 % i antallet af krydstogtpassagerer. I 2023 alene blev der registreret omkring 47.000 krydstogtbesøgende i regionen, hvilket placerer Sydgrønland blandt de hurtigst voksende krydstogtdestinationer i landet. Qaqortoq, som er en af de primære krydstogthavne i Sydgrønland, oplevede i samme periode en stigning på omkring 70 % i antallet af krydstogtanløb (Visit Greenland, 2024a).

Figur: Udvikling i antallet af krydstogtpassagerer i Sydgrønland (2022–2023).

Kilde: Visit Greenland (2024a).

Den markante vækst i krydstogtturismen har både positive og problematiske implikationer for den lokale udvikling. På den positive side skaber krydstogtturismen økonomiske muligheder gennem beskæftigelse inden for guidede ture, transport og salg af lokale produkter. På den negative side peger eksisterende analyser på, at krydstogtturister generelt har et lavere lokalt forbrug end flybaserede turister, idet deres ophold på land ofte er kortvarigt og i høj grad organiseret gennem rederiernes egne udflugtsprogrammer og samarbejdspartnere (Qvist, 2025). Krydstogtturister bruger i gennemsnit omkring 300 NOK om dagen på land, hvor mange slet ikke forlader skibet, mens familieturister, der bor på hotel, kan bruge op til 1.000 NOK om dagen ud over hotelbetaling (Andreassen & Einer, 2024). Visit Greenland (2024) viser, at en stor del af turisternes forbrug på overnatning og restauranter er lavt, netop fordi mange krydstogtturister ikke overnatter på land. Dette tyder på, at hotelgæster generelt bidrager mere økonomisk til lokalsamfundet end krydstogtturister (Grøden, 2024, p. 9).

Den stigende krydstogtturisme stiller samtidig større krav til havneinfrastruktur, kommunal planlægning og servicekapacitet. Et tydeligt eksempel er toiletinfrastrukturen i Nanortalik, Qaqortoq og Narsaq, som først blev taget op i 2024 – selvom Qaqortoq alene modtog 25.400 krydstogtpassagerer allerede i 2019. Dette viser, at infrastrukturen har været utilstrækkelig i

flere år, og at kommunen tidligere ikke havde planlagt strategisk, men først reagerede reaktivt på det voksende behov.

Selvom midler fra Kommune Kujalleq og den Nordatlantiske pulje nu kan finansiere toiletcontainere, placeres driftsomkostningerne på krydstogtindtægterne. Dette understreger yderligere, at handlingen kommer sent og ikke som resultat af en langsigtet plan (Larsen, 2024)

Krydstogtturisme fremstår dermed som et stadig vigtigere turismeprodukt i Sydgrønland, der både afspejler global interesse for arktiske rejsemål og lokale bestræbelser på at udnytte turismens økonomiske potentiale på en bæredygtig måde.

4.7 Innovation South Greenland

Innovation South Greenland er en regional innovations- og erhvervsudviklingsaktør med fokus på at styrke bæredygtig vækst i Sydgrønland hvor organisationen arbejder for at fremme innovation, iværksætteri og kompetenceudvikling gennem samarbejde mellem lokale virksomheder, uddannelsesinstitutioner, offentlige aktører og internationale partnere.

Med udgangspunkt i Sydgrønlands unikke ressourcer og potentialer understøtter Innovation South Greenland udviklingen af nye forretningsmuligheder inden for blandt andet turisme, fødevarer, kreative erhverv og grøn omstilling. Gennem rådgivning, netværk, projekter og adgang til viden bidrager organisationen til at skabe robuste virksomheder og attraktive lokalsamfund.

Innovation South Greenland fungerer som en katalysator for idéer og løsninger, der tager højde for både lokale behov og globale udfordringer – med det langsigtede mål at sikre en bæredygtig og innovativ udvikling i Sydgrønland. (Innovation south greenland, n.d.)

4.8 Lovgivning - Naalakkersuisut

Turismelov

Turismeloven trådte i kraft den første januar 2025 og indebærer en overgangsperiode frem til første januar 2027 paragraf 18 stk. 2 – *”ikke anvendelse på turistvirksomhed, der lovligt udøves på tidspunktet umiddelbart før inatsisartutlovens ikrafttræden.”* (Grønlands selvstyre,

2024, p. 5). Loven fokuserer på at øge lokal værdiskabelse ved at kræve grønlandsk ejerskab paragraf 7&8. For at styrke Grønlands kontrol over turismen har man indført krav om lokal tilstedeværelse og ejerskab, bl.a. ved at etablere licenskrav der indfører formel godkendelse af aktører. Dvs. alle der udøver turismevirksomhed skal have en gyldig licens fra Naalakkersuisut (små aktører med omsætning under 50.000 kr./år, er fritaget for licenskrav) §3-6. Loven gælder for dags ture uden overnatning og ture af flere dages varighed §2. For virksomheder og aktører øges det administrative krav i form af sikkerhedsplan (risikovurdering og beredskabsplan), forsikring og rapportering (forsikringsdækning eller anden sikkerhedsstillelse) §9&10. Tilsyn og mulighed for påbud og tilbagekaldelse af licens. Ved overtrædelser fra virksomheder og aktører følger der alvorlige økonomiske konsekvenser i form af bøder eller tab af licenser §12-14. Naalakkersuisut kan overdrage administrationen til fx Visit Greenland eller en anden offentlig myndighed. Naalakkersuisut har beføjelser til at udføre og udstede og tilbagekaldelse af licenser til turistvirksomheder, zonestyre turisme og kan overdrage sine forpligtelser til et selvstyre ejet selskab eller til en kommunalbestyrelse §6&15 (Grønlands selvstyre, 2024, pp. 1-5). Ved øget lokal værdiskabelse ved grønlandsk ejerskab, skaber det bl.a. med til et grundlag for bæredygtig og kontrolleret uden lokal forankring. Turisme lovens formål vil kunne give turisterne en oplevelse af en bedre sikkerhed, information og forsikringsdækning og forvente bedre kvalitetsstandarder og bedre beredskab.

For at kunne analysere muligheder og udfordringer ved krydstogtturismen i Qaqortoq præsenteres nu centrale teoretiske begreber. Disse begreber fungerer som analytiske redskaber og giver mulighed for at vurdere turismens sociale, økonomiske og kulturelle konsekvenser samt, hvordan en communityorienteret tilgang kan bidrage til bæredygtig styring på makro-, meso- og mikroniveau.

5. Teori

De teorier, der præsenteres i dette afsnit, anvendes til at analysere krydstogtturismens særlige karakter og konsekvenser i Sydgrønland med fokus på Qaqortoq som anløbshavn. Krydstogtturismen i området udgør en markant dikotomi mellem økonomiske muligheder og sociale, kulturelle samt miljømæssige udfordringer, hvilket i afhandlingen undersøges

gennem empiriske data baseret på lokalbefolkningens og krydstogtoperatørernes erfaringer og anekdoter.

5.1 Peter Murphy

Peter E. Murphy er en internationalt anerkendt akademiker inden for turismeforskning. Han har mere end tre årtiers erfaring som professor, konsulent og strategisk planlægger med speciale i community-baseret turismeudvikling. Murphy har bl.a. tjent som Foundation Professor og leder af School of Tourism and Hospitality ved La Trobe University i Australien og har publiceret adskillige værker om turismeplanlægning og lokal deltagelse. I *Tourism: A Community Approach* fremhæver han, hvordan lokalbefolkningens perspektiv, sociale forhold og miljøhensyn bør integreres i turistudvikling og planlægning (De Gruyter Brill, n.d.).

Murphys fokus på lokalsamfundets behov og involvering er særligt relevant i en grønlandsk kontekst, hvor byer som Qaqortoq er kendetegnet ved små befolkningstal, tætte sociale relationer og en høj grad af lokal afhængighed af turismeindtægter. Afhandlingens udgangspunkt er således, at lokalbefolkningens holdninger og oplevelser er afgørende for en bæredygtig udvikling af krydstogtturismen i Qaqortoq.

I denne sammenhæng anskues turismeagenter og operatører ikke udelukkende som eksterne erhvervsaktører, men som en integreret del af det lokale samfund i Sydgrønland. Mange af disse aktører er bosiddende i Qaqortoq og arbejder i praksis uden for direkte politiske styringsrammer, men spiller samtidig en central rolle i tilrettelæggelsen af landbaserede aktiviteter, formidling af lokal kultur og mødet mellem krydstogtgæster og lokalsamfund. Murphys teori bidrager dermed til at belyse spændingsfeltet mellem lokal kontrol, økonomiske interesser og kulturel repræsentation.

Murphy adresserer desuden de sociale og kulturelle udfordringer, der kan opstå i forbindelse med turismeudvikling, herunder konflikter mellem lokale værdier og turisternes adfærd samt behovet for klare strategier, mål og planlægningsmetoder. Disse problemstillinger er særligt relevante i Qaqortoq, hvor store mængder krydstogtturister på kort tid kan skabe pres på byens infrastruktur, offentlige rum og hverdagsliv. Teorien muliggør således en analyse af krydstogtturismens konsekvenser set fra både lokalbefolkningens og turismeerhvervets perspektiv.

5.2 Tourism and the environment; Peter Mason, Stephen McCool, Patrizia Modica

Peter Mason er Visiting Professor of Tourism ved South Bank University i London og forsker i turismeplanlægning og -management, med fokus på, hvordan turisme kan organiseres og udvikles på en bæredygtig måde. Stephen McCool er Professor Emeritus ved University of Montana og specialiserer sig i styring af turisme og planlægning i beskyttede områder, hvilket giver vigtig indsigt i balancen mellem bevaring og turistudvikling. Patrizia Modica er fuld professor i Business Economics ved University of Cagliari i Italien med speciale i turismestudier og bæredygtighed; hun har bl.a. ledet forskning i indikatorer for bæredygtig turisme og været ansvarlig for projekter som Visit South Sardinia, der fokuserer på bæredygtig destinationsstyring, samt koordineret et masterprogram i Sustainable Tourism Management and Monitoring (Mason, n.d.; McCool, n.d.; Modica, n.d.).

Fra bogen *Tourism and the Environment* benyttes kapitlerne Zoning og Land Use Planning (Mason), Limits of Acceptable Change (LAC) (McCool) samt Demand Management (Modica) som tre centrale tilgange til bæredygtig turismestyring til at analysere styrings- og planlægningsmuligheder i Qaqortoq. I en lokal kontekst kan zonerings bidrage til at styre turisternes bevægelsesmønstre i og omkring Qaqortoq, f.eks. ved at fordele aktiviteter mellem bymidten, nærliggende naturområder og kulturhistoriske lokaliteter. LAC anvendes til at identificere acceptable grænser for sociale og miljømæssige påvirkninger, herunder trængsel, slid på naturen og lokalbefolkningens tolerance over for turisme. Demand management fokuserer på reguleringen af krydstogtanløb og besøgstal, herunder timing og kapacitet, for at mindske belastningen på lokalsamfundet.

Samlet set udgør zonerings, LAC og demand management et integreret planlægningsperspektiv, som kan anvendes til at analysere og diskutere, hvordan krydstogtturismen i Qaqortoq kan udvikles på en måde, der balancerer økonomiske gevinster med hensyn til lokale sociale, kulturelle og miljømæssige forhold. Teorierne bidrager dermed til en nuanceret forståelse af krydstogtturismens rolle i Sydgrønland og dens betydning for både lokalsamfundet og turismeerhvervet.

5.3 Issues in tourism – Peter Murphy

Ideals and Realities - Idealer og realiteter

Murphy (1985) fremhæver kløften mellem idealiserede forestillinger om turisme og den faktiske virkelighed i lokalsamfund. Turisme fremstilles ofte som entydigt positivt der giver økonomisk vækst, jobskabelse, international eksponering og kulturudveksling. Realiteterne er dog mere komplekse hvor andre elementer kommer på spil, som: sociale spændinger, overbelastning af infrastruktur, ændringer i dagliglivets rytme, og økonomiske gevinster lækker ofte ud til eksterne aktører, mens lokalbefolkningen kun får en begrænset del af fordelene (Murphy, 1985, pp. 30-33).

Desuden kan autentiske kulturelle praksisser risikere at blive tilpasset turisternes forventninger, hvilket kan true lokal identitet. Et eksempel på kulturelle oplevelser i Qaqortoq, når en krydstogtturisme integrerer sig i byen, er typisk hvor lokale turistorganisationer faciliterer kulturelle aktiviteter såsom kaffemik — traditionelle sociale sammenkomster — hvilket giver besøgende mulighed for at engagere sig i og forstå lokale kulturelle praksisser (Greenland sagaland, kaffemik). Hvis eksterne turismeoperatører uden lokal forankring begynder at tilbyde kaffemik-lignende oplevelser, kan den traditionelle praksis yderligere udvandes. Kaffemik risikerer i så fald at blive reduceret til et standardiseret produkt, løsrevet fra det lokale fællesskab og de sociale relationer, som normalt giver praksissen sin kulturelle betydning. Når kulturelle aktiviteter reproduceres uden lokal deltagelse og ejerskab, kan det svække både autenticiteten og den lokale kontrol over, hvordan kultur formidles til besøgende

Samtidig undervurderes ofte turismens miljømæssige konsekvenser hvor iplanlagt vækst kan føre til forurening, pres på ressourcer og overbelastning af naturområder, især hvis antallet af besøgende overstiger områdets bæreevne. Murphy argumenterer for, at miljøproblemer ofte opstår, når turisme udvikles uden regulering (1985, pp. 30-38). Et eksempel på destinationsledelse er Færøerne, hvor populære naturområder årligt midlertidigt lukkes, så frivillige kan vedligeholde stier og udsigtspunkter – netop for at beskytte sårbare økosystemer (Guide to faroe islands, Fyllgraf, why the faore islands are closed for tourist for two days each year).

Disse udfordringer fremhæver nødvendigheden af styring, planlægning og lokal deltagelse i turismeudvikling: *“Sustainable tourism requires that communities participate not just as workers, but as decision-makers.”* (Murphy, 1985, p. 32) *“Local involvement is essential to ensure that tourism aligns with community goals rather than outside interests.”* (Murphy, 1985, s. 35). I Sydgrønland kan aktiv deltagelse fra lokalsamfundet sikre, at turismen gavner både økonomi, kultur og miljø, og at negative konsekvenser mindskes.

Murphy problematiserer i *Issues in Tourism* den måde, hvorpå turismeudvikling ofte drives af kortsigtede økonomiske interesser frem for langsigtede samfundsmæssig planlægning. Han beskriver turismesektoren som fragmenteret og ukoordineret, hvor mange aktører opererer ud fra individuelle profitmotiver snarere end fælles udviklingsmål. Ifølge Murphy er turisme karakteriseret ved *“tourism’s diverse and uncoordinated structure, with numerous individual entrepreneurs striving to make a profit within their own short-term horizons”* (Murphy, 1985, p. 32). Denne struktur gør det vanskeligt at sikre helhedsorienteret planlægning og bidrager til, at lokale hensyn ofte tilsidesættes.

Konsekvensen af denne profitdrevne og ukoordinerede udvikling er, at turisme i mange destinationer vokser hurtigere, end lokale systemer kan håndtere. Murphy understreger, at turismeudvikling ofte iværksættes med en sådan hast og uden tilstrækkelig planlægning, at den overstiger både den fysiske og sociale kapacitet i værtsområderne. Han formulerer dette eksplicit ved at påpege, at *“the development of tourism is occasionally undertaken in such haste and without proper planning that it simply outstrips the local infrastructure and resource base”* (Murphy, 1985, p. 32).

Denne kombination af kortsigtet profitfokus og manglende planlægning udgør ifølge Murphy en central årsag til de spændinger, der opstår mellem turismeudvikling og lokalsamfund. Når infrastrukturen belastes, og ressourcer overstiger deres bæreevne, risikerer lokalsamfundet at påtage sig omkostningerne, mens de økonomiske gevinster i vid udstrækning tilfalder eksterne aktører. Dette perspektiv er centralt for forståelsen af social bæreevne, idet turismens succes ikke alene bør måles i økonomisk vækst, men i dens evne til at fungere inden for lokale kapaciteter og i overensstemmelse med lokalsamfundets behov og værdier.

Government Involvement – regeringens inddragelse

Murphy understreger regeringens centrale rolle i regulering og styring af turisme, men viser også, hvordan top-down beslutninger ofte skaber problemer. Myndigheder fokuserer typisk på økonomisk vækst og samarbejder med eksterne aktører, mens lokale behov og sociale konsekvenser overses. Manglende lokal inddragelse kan føre til mistillid, konflikter og modstand, mens utilstrækkelig regulering kan resultere i overbelastning af lokalsamfundet. Dette afsnit er centralt for at analysere borgernes og operatørers/agenters perspektiver på turismeloven, kapacitet og samarbejdet med rederier i Sydgrønland.

Murphy beskriver, hvordan regeringer og myndigheder spiller en central rolle i at regulere, styre og facilitere turisme — men også, hvordan deres indblanding ofte skaber problemer. Han argumenterer, at statslige organer traditionelt har:

- fokuseret for ensidigt på økonomisk vækst
- samarbejdet tæt med eksterne investorer og store aktører
- haft begrænset forståelse for lokale sociale realiteter
- implementeret top-down modeller uden lokal inddragelse
- udarbejdet regler og politikker, der ikke matcher lokale behov

Han forklarer også, at når regeringer ikke regulerer nok (fx kapacitet, miljø, adgang), opstår der kaos og konflikter mellem aktører. Når de regulerer for meget — eller uden lokal involvering — opstår der mistillid og modstand. (Murphy, 1985, pp. 33-36). Et eksempel på Murphys teori i praksis kan ses i konflikten omkring krydstogtturismen i Ilulissat. Artiklen “A town divided: how cruise tourism tore Greenland’s iceberg capital in two” beskriver, hvordan stor vækst i krydstogtskibe har skabt splittelse og konflikter i lokalsamfundet, fordi lokale turistoperatører føler sig marginaliserede, og fordi store aktører fra uden for byen dominerer turismeøkonomien. I Ilulissat er borgere og erhvervsdrivende så uenige, at “venner og naboer [...] ikke længere hilser på hinanden” på grund af stridigheder om, hvem der har adgang til de økonomiske fordele fra turismen. Dette har ført til demonstrationer og protester mod krydstogtskibene og deres samarbejdspartnere, hvor lokale mener, at gevinsterne burde tilfalde lokalsamfundet i højere grad. Denne situation illustrerer Murphys pointe om, at manglende eller utilstrækkelig regulering og manglende lokal inddragelse i

beslutninger om turismeudvikling kan føre til kaos, mistillid og konflikter mellem aktører.
(Bryant, 2025)

Community Approach – fællesskabstilgang

Som løsning på de udfordringer, der beskrives i de første to afsnit, introducerer Murphy en community-baseret tilgang, hvor lokalsamfundet deltager aktivt i planlægning og beslutningsprocesser. Community-baseret planlægning øger lokal accept, mindsker konflikter, sikrer social bæreevne og giver bedre kontrol over sociale og kulturelle konsekvenser. I Sydgrønland kan dette forklare, hvordan lokale borgere kan inddrages i beslutninger om krydstogtturisme, og hvordan operatører og agenter kan samarbejde med både lokalsamfund og myndigheder for at skabe bæredygtige løsninger.

Murphy introducerer her sin centrale teoretiske pointe: at turisme kun bliver bæredygtig og legitim, når det lokale samfund er aktivt involveret i planlægningen og beslutningsprocesserne.

Han beskriver, at traditionelle turismeudviklingsmodeller har set lokalsamfund som passive modtagere af udvikling, mens eksterne aktører dvs. rederier, investorer, nationale myndigheder, træffer beslutningerne.

I modsætning hertil argumenterer Murphy for:

- lokal deltagelse skaber bedre beslutninger og mindsker konflikter
- lokalt ejerskab øger accept og bæredygtighed
- modstand reduceres, når folk føler sig hørt
- sociale og kulturelle konsekvenser håndteres mere hensigtsmæssigt
- bedre tilpasning til lokal kapacitet og værdier

Murphy viser, at community-based planlægning ikke kun er et ideal — det er en nødvendig forudsætning for, at turisme ikke underminerer lokalsamfundets stabilitet, kultur og livskvalitet. (Murphy, 1985, pp. 36-38)

5.4 Social and cultural strategies – Peter Murphy

Murphy fremhæver turismens sociale og kulturelle dimensioner og understreger, at turisme ikke blot er et økonomisk fænomen, men en kompleks proces, der påvirker lokal kultur, sociale relationer og samfundets strukturer.

Murphy bygger videre udefra tidligere overskrifter ved at integrere teori om community-baseret turisme med konkrete planlægningsprincipper, herunder:

- **Social carrying capacity:** Hvor meget turisme et lokalsamfund kan absorbere uden negative sociale eller kulturelle konsekvenser.
- **Concentration and dispersion:** Hvordan fordeling af turister over rum og tid påvirker sociale og kulturelle systemer.
- **Pace of change:** Hvordan tempoet i turismeudviklingen kan skabe eller reducere sociale og kulturelle konflikter.
- **Cultural strategies:** Strategier til at bevare autenticitet, sikre lokal deltagelse og beskytte kulturelle værdier.

Murphy fremhæver, at disse elementer er nødvendige for at forstå turisme som en dynamisk proces, hvor både positive og negative effekter skal håndteres gennem planlægning, lokal deltagelse og strategiske beslutninger. For små samfund, som fx bygder i Sydgrønland, er disse særligt relevante, fordi det tilbyder et rammeværk til at analysere, hvordan krydstogtturisme kan integreres på en måde, der respekterer både sociale og kulturelle behov.

Social carrying capacity

Begrebet *Social Carrying Capacity*, som angiver det niveau, hvor et lokalsamfund kan absorbere turister uden at opleve negative sociale, kulturelle eller psykologiske konsekvenser. Murphy understreger, at social bæreevne ikke alene handler om fysisk infrastruktur såsom veje, havne eller servicefaciliteter, men også om det psykologiske og kulturelle rum, som lokalsamfundet har til rådighed. Det indebærer:

- **Social dimension:** Hvor mange besøgende kan samfundet håndtere, før der opstår irritation, stress eller konflikter mellem lokale og turister?

- Kulturel dimension: Hvor meget kan lokal kultur eksponeres eller ændres, før autenticitet og sociale normer kompromitteres?
- Psykologisk dimension: Hvordan påvirkes lokales følelse af kontrol, trivsel og livskvalitet af tilstrømningen af turister?

I Sydgrønland er dette særligt relevant, fordi krydstogtskibe kan bringe store grupper på kort tid til små bygder med begrænset socialt og infrastrukturelt beredskab. Hvis antallet af turister overskrider den sociale bæreevne, kan det føre til modstand, utilfredshed og oplevelser af tab af kontrol i lokalsamfundet. Murphy anbefaler derfor, at planlæggere vurderer både sociale, kulturelle og psykologiske grænser – ikke kun den fysiske kapacitet (Murphy, 1985, pp. 134-139). Krydstogtturismen udgør det største segment i Qaqortoq, hvor omkring 47.000 passagerer ankom i 2023 til en by med knap 3.000 indbyggere. Dette næsten fordobler befolkningstallet ved anløb af store skibe og lægger betydeligt pres på både infrastruktur og sociale rum. Eksemplet illustrerer, hvordan turisme kan overstige den sociale bæreevne, hvis lokalsamfundets kapacitet til at håndtere besøgende overskrides (Qvist, 2025)

Concentration and Dispersion – koncentration og adspredning

Murphy fremhæver, at turisters rumlige fordeling har stor betydning for både sociale og kulturelle konsekvenser.

- Koncentration: Når mange besøgende samles på få steder, fx havne, kulturinstitutioner eller bycentre, kan det føre til:
 - o fysisk overbelastning af infrastruktur
 - o trængsel og irritation blandt lokalbefolkningen
 - o risiko for konflikter mellem turister og borgere
 - o reduktion af autenticitet, da lokal kultur kan blive kommercialiseret eller overeksponeret
- Dispersion: Fordeling af turister over flere områder og tidspunkter kan:
 - o reducere pres på enkeltsteder

- sprede økonomiske gevinster mere jævnt
- minimere sociale og kulturelle spændinger
- beskytte lokal kultur og miljø

I konteksten af krydstogtturisme i Sydgrønland kan koncentrerede landgange i små bygder skabe betydeligt pres på lokalsamfundet. Murphy viser, at strategisk planlægning, som kombinerer koncentration og dispersion, kan afbøde disse problemer, fx gennem tidsbestemte besøg, alternative landingssteder eller styring af turiststrømme (Murphy, 1985, pp. 140-144). Qaqortoq er karakteriseret ved smalle gader og en bystruktur, der kan sammenlignes med Nuukbydelen Qinngorput med hensyn til trafikstørrelse. Ifølge Innovation South Greenland har lokale aktører rejst spørgsmål om, hvorvidt byen har kapacitet til at håndtere det store antal besøgende, især på de smalle gader, ved havnepromenaden og ved Kongebroen, som er det eneste officielle ankomststed for krydstogtturister. Spørgsmålet blev drøftet på et åbent borgermøde initieret af den lokale turistoperatør Greenland Sagalands, hvor man satte fokus på den rumlige koncentration af turister og koordineringen af besøgende (Innovation south greenland, 2024). Dette udgør et eksempel på udfordringerne ved koncentration, hvor mange turister ankommer samtidig til samme sted, hvilket understreger behovet for planlægning for at undgå trængsel og potentielle konflikter med lokalbefolkningens dagligliv.

Pace of Change – Forandringenstempo

Murphy understreger, at tempoet i turismeudvikling har afgørende betydning for lokalsamfundets evne til at tilpasse sig. Hurtig vækst kan skabe negative sociale og kulturelle konsekvenser, fordi ændringer i økonomiske strukturer, normer og praksisser ofte sker hurtigere end lokalsamfundets kapacitet til at tilpasse sig. Konsekvenser kan omfatte:

- Belastning af sociale systemer, fx kommunale tjenester, skoler eller sundhedssektoren
- Ændring af sociale normer og daglig praksis, som kan føre til kulturel dissonans
- Følelse af tab af kontrol og ejerskab, hvilket kan fremkalde modstand mod turismen
- Risiko for, at lokale traditioner og identitet kompromitteres

Forandringstempoet i Qaqortoq kan kobles til Murphys pointe om, at hastig udvikling kan skabe sociale spændinger, når ændringer i økonomi og dagligliv sker hurtigere, end lokalsamfundet når at tilpasse sig og organisere sig. Historiske erfaringer fra urbaniseringen i 1950'erne og 1960'erne illustrerer, hvordan hurtige ændringer kan udfordre lokal kapacitet og sociale strukturer. Krydstogtturismen i Qaqortoq er vokset markant efter COVID-19-lukningerne, især fra 2022 og frem, og tempoet i denne vækst har medført debat om byens kapacitet, planlægning og udnyttelse af lokale ressourcer. Mange erhvervsdrivende, herunder omkring to tredjedele af de lokale operatører, er afhængige af krydstogtturismen, hvilket understreger, hvordan væksttempoet rejser spørgsmål om, hvordan byen kan tilpasse sig både socialt og økonomisk (Wille, 2024).

Cultural Strategies – Kulturelle strategier

Murphy argumenterer for, at kulturelle strategier er nødvendige for at sikre, at turisme udvikles på en måde, der respekterer lokale værdier, bevarer autenticitet og fremmer social accept. Centrale elementer inkluderer:

- Bevarelse af autenticitet: Lokale traditioner, ritualer og praksisser bør formidles uden at blive kommercialiseret i en grad, hvor de mister deres oprindelige betydning.
- Kulturel formidling: Turister bør introduceres til lokal kultur på en respektfuld måde, som fremmer forståelse og gensidig respekt.
- Lokal deltagelse: Udformning af kulturelle oplevelser bør involvere lokalsamfundet, hvilket styrker ejerskab og kontrol over turistaktiviteter.
- Integration med planlægning: Kulturelle strategier skal kobles med kapacitetsstyring, social bæreevne og tidsstyring, så både sociale og kulturelle ressourcer beskyttes.

I Sydgrønland kan sådanne strategier sikre, at krydstogtgæster får autentiske og respektfulde oplevelser, samtidig med at borgerne bevarer kontrol over deres kultur og livsrum. Operatører og agenter kan bruge disse strategier til at balancere gæsternes forventninger med lokal praksis og samtidig sikre bæredygtig turisme. (Murphy, 1985, pp. 145-151)

5.5 Tourism planning goals and methods – Peter Murphy

Goals for Tourism – Mål med turisme

Ifølge Murphy bør målene for turismeudvikling tage udgangspunkt i lokalsamfundets egne værdier og prioriteringer. I en by som Qaqortoq, hvor befolkningstallet kun ligger på 3069 (Statistics, 2025, population in localities), og hvor kultur og natur udgør centrale identitetsskabende elementer, bliver dette særligt væsentligt. Desuden mener Murphy at turisme ikke bør ses som et mål i sig selv, men som et middel til at styrke livskvalitet, økonomi og lokal identitet. Murphy fremhæver, at turismens mål skal omfatte:

- At skabe økonomiske muligheder uden at underminere lokalsamfundets sociale og kulturelle fundament.
- At beskytte natur- og kulturressourcer, som turismen afhænger af.
- At sikre, at turismeudvikling sker i et tempo og omfang, som lokalsamfundet kan acceptere.
- At skabe oplevelser, der er meningsfulde både for gæster og værter.

I denne forståelse er det afgørende, at målene for turisme i lokalsamfund som Qaqortoq defineres lokalt og ikke udelukkende af eksterne markedsaktører. Manglende lokalt ejerskab kan ifølge Murphy føre til modstand og svækket langsigtet bæredygtighed, fordi lokalt ejerskab er afgørende for langtidsholdbar udvikling. (Murphy, 1985, pp. 156-159)

Planning – Planlægning

Murphy betoner, at planlægning er nødvendig for at undgå, at turismen udvikler sig ukontrolleret. I mindre byer som Qaqortoq, hvor infrastrukturen er begrænset, og hvor natur- og byrum hurtigt kan blive belastet, bliver planlægning et centralt styringsredskab. Ifølge Murphy skal turismeplanlægning:

- Være holistisk og integrere økonomiske, sociale, kulturelle og miljømæssige hensyn.
- Inddrage både offentlige myndigheder, erhvervsaktører og borgere.
- Sikre balance mellem udvikling og beskyttelse.
- Forholde sig til både kortsigtede behov og langsigtede konsekvenser.

Planlægning opfattes som en kontinuerlig proces, der løbende må justeres i takt med ændringer i samfundsmæssige forhold og turismens omfang. I kontekster som Qaqortoq, hvor krydstogtturisme kan skabe store udsving i besøgsintensitet, understreger Murphy nødvendigheden af fleksible og adaptive planlægningsrammer (Murphy, 1985, pp. 159-163)

Tourism and the Planning Process – Turisme og planlægningsprocessen

Her beskriver Murphy, hvordan selve planlægningsprocessen bør struktureres. Den er inklusiv, iterativ og dialogbaseret. Typiske elementer i processen er:

- Situationsanalyse: forstå lokale ressourcer, kapaciteter, udfordringer og muligheder.
- Identifikation af interessenter: borgere, virksomheder, myndigheder, NGO'er — alle med legitime interesser.
- Formulering af fælles mål: baseret på lokal identitet, værdier og ønsket fremtid.
- Udvikling af strategier og handlingsplaner: konkrete tiltag, zoner, infrastruktur, regulering, markedsføring osv.
- Implementering og løbende evaluering: justeringer baseret på erfaringer og feedback.

Murphy fremhæver, at tillid, gennemsigtighed og reel lokal deltagelse er afgørende for planlægningens succes, særligt i mindre lokalsamfund, hvor relationerne mellem aktørerne er tætte (Murphy, 1985, pp. 163–165). I sådanne kontekster bliver planlægning ikke blot en teknisk opgave, men en social proces, hvor legitimitet og lokal opbakning spiller en central rolle.

I små byer som Qaqortoq, hvor mange aktører har både professionelle og personlige relationer, kan denne sociale dimension få særlig betydning. Her kan lokal inddragelse bidrage til, at turismeudviklingen afspejler lokale værdier og behov, hvilket understøtter Murphys pointe om lokal forankring som en forudsætning for bæredygtig udvikling. Samtidig peger Murphy på, at manglende gennemsigtighed kan underminere tilliden i planlægningsprocessen, hvilket i tætte lokalsamfund kan få særligt vidtrækkende konsekvenser (Murphy, 1985, pp. 163–165).

Murphys teori bidrager således med et analytisk perspektiv på, hvordan planlægning i små lokalsamfund må forstås som en social og relationel proces, hvor balancen mellem inddragelse, tillid og magtfordeling er central for turismens langsigtede bæredygtighed

5.6 Zonering og land use planning i turisme – Peter Mason

Zonering er et centralt værktøj i fysisk planlægning, der anvendes til at regulere, hvor og hvordan turisme kan finde sted, og til at beskytte sårbare ressourcer. Formålet er at opdele et område i funktionelle zoner med klare regler for aktiviteter, adgang og udvikling. Mason beskriver at en hver zone har specifikke anvendelsesbegrænsninger, der tager højde for områdets økologiske, sociale og kulturelle værdier. Zonetyper kan variere fra strenge naturbeskyttelseszoner med begrænset adgang, rekreative zoner, hvor turisme er tilladt under kontrollerede forhold, til udviklingszoner, hvor infrastruktur og turisme kan ekspandere.

Zonering har flere funktioner. Den beskytter naturen mod fysisk slid og overbelastning, reducerer konflikter mellem brugere og aktører og skaber bedre oplevelseskvalitet ved at styre besøgsstrømme og reducere trængsel. Effektiv zonering kræver en dyb forståelse af områdets bæreevne og værdier samt politisk forankring, legitimt gennemsigtighed og deltagelse fra lokale aktører, for at planlægningen bliver accepteret og effektiv. Det er vigtigt, at zoneringen ikke blot ses som en teknisk øvelse, men som en del af governance, hvor beslutninger balancerer økonomiske, sociale og miljømæssige hensyn.

Qaqortoq i Sydgrønland kan anvendes som et illustrativt eksempel på, hvordan zonering og land use planning er relevante styringsredskaber i destinationer præget af krydstogtturisme. Små kystbyer, der modtager krydstogtskibe i sommermånederne, oplever ofte en markant koncentration af besøgende over korte tidsrum, hvilket kan skabe pres på centrale byrum, kulturarv, stisystemer og nærliggende naturområder.

I sådanne kontekster kan zonering anvendes til at opdele destinationen i funktionelle zoner, eksempelvis byzoner med fokus på ophold og handel, rekreative zoner til organiserede aktiviteter samt mere sårbare naturområder, hvor adgangen er begrænset eller reguleret.

Teoretisk set kan denne rumlige differentiering bidrage til at styre besøgsstrømme, reducere konflikter mellem brugere og beskytte områder med høj økologisk eller kulturel værdi.

Zonering er også dynamisk: turistaktivitetens sæsonvariation, eksterne markedskrav og ændringer i lokal befolkningens behov betyder, at zoner må tilpasses løbende. Forvaltningen bør derfor være fleksibel og overvåges regelmæssigt, så zoneringens regler og formål kan justeres i takt med ændrede betingelser. På denne måde fungerer zonering både som et beskyttelsesværktøj, et oplevelsesværktøj og et styringsinstrument, der skaber klare rammer for bæredygtig udvikling af turisme i landskabet.

Hvor zonering fastlægger rummet, introducerer LAC-modellen en måde at definere og styre graden af forandring inden for disse rammer. LAC flytter fokus fra at undgå påvirkning til at styre, hvor meget påvirkning der er acceptabelt. Det indebærer at identificere værdier, opstille indikatorer og fastsætte tærskler for, hvornår forandring bliver problematisk. LAC tilføjer dermed en normativ og evaluativ dimension til planlægningen: ikke kun hvor turisme må finde sted, men hvor meget forandring der kan tolereres, før kvaliteten af natur, oplevelse eller sociale forhold forringes. (Mason, 2013, pp. 266-275)

5.7 Limits of acceptable change (LAC) and tourism – Stephen McCool

Limits of acceptable change (LAC) and tourism, LAC er et af de stærkeste teoretiske værktøjer til at forstå, hvordan man definerer og styrer grænser for påvirkning, både miljømæssigt og socialt. Det giver dig et begrebsligt fundament for at analysere tolerance, kapacitet og konflikter. Kapitlen er skrevet af McCool og vil i denne afhandling give indblik i hvor meget forandring et område kan tåle.

LAC er som et styringsværktøj, der flytter fokus fra at beskytte naturen mod enhver påvirkning til at definere, hvor meget forandring et område kan tåle — både fysisk, socialt og kulturelt. Det understreger, at bæredygtighed ikke er en absolut tilstand, men et forhandlingsrum, hvor forskellige aktører har forskellige tærskler for, hvad der er acceptabelt. LAC-modellen består af en række trin, der gennemgår en række centrale elementer i LAC-processen:

- Identifikation af de værdier, der skal beskyttes: natur, kultur, oplevelseskvalitet.

- Udvælgelse af indikatorer, der kan måle forandring, fx støjniveau, trængsel, erosion, sociale konflikter.
- Fastlæggelse af tærskelværdier for, hvornår forandring bliver uacceptabel.
- Løbende monitorering og justering af forvaltningen.

LAC er derfor særligt relevant for krydstogtturisme i små destinationer, hvor turismens påvirkning ofte er stærkt koncentreret i tid og rum, som det kan ses i mindre arktiske byer som Qaqortoq. I sådanne kontekster kan sociale og oplevelsesmæssige tolerancegrænser blive overskredet, inden de fysiske miljøgrænser bliver tydelige. Oplevet trængsel, ændret kontrol over byrum og forandringer af hverdagsliv fungerer derfor som centrale indikatorer i en LAC-ramme.

LAC handler ikke kun om natur, men også om lokalsamfunds tolerancegrænser, oplevet trængsel, kulturel integritet og følelse af kontrol. Det er ekstremt relevant for krydstogtturisme i små byer, hvor borgernes oplevelse af “for meget” ofte kommer længe før de fysiske miljøgrænser overskrides. McCool argumenterer for, at LAC kun fungerer, hvis der er reel deltagelse fra lokalsamfundet, og hvis beslutninger ikke kun træffes af eksterne eksperter eller operatører. Det giver dig et stærkt begrebsligt værktøj til at analysere borgernes udsagn om “nok er nok” og operatørernes forsøg på at definere påvirkning ud fra tekniske parametre.

McCools forståelse af acceptable change som et forhandlet resultat mellem aktører er central i denne kontekst, da forskellige grupper kan have forskellige opfattelser af, hvad der er acceptabel påvirkning. Lokale beboeres tolerancegrænser kan fx stå i kontrast til mere tekniske vurderinger af kapacitet og miljøpåvirkning fra operatører eller myndigheder. LAC giver dermed et analytisk redskab til at synliggøre disse forskelle og til teoretisk at vurdere, hvilke former for turismeudvikling der kan anses som bæredygtige, uden at sociale og kulturelle ressourcer overskrides (McCool, 2013).

Selv når zoner er veldefinerede, og tærsklerne for acceptabel forandring er fastlagt gennem LAC, er der stadig en afgørende udfordring: turismens volumen og timing. LAC kan fortælle, hvornår påvirkningen bliver for stor — men ikke nødvendigvis hvordan man undgår at overskride grænserne i praksis. Det kræver et styringsredskab, der aktivt regulerer

efterspørgslen. Derfor bliver demand management det tredje ben i styringsmodellen. Hvor LAC sætter grænserne, giver demand management de konkrete strategier til at holde turismepresset inden for disse grænser gennem sæsonudjævning, kapacitetsstyring og adgangsregulering. På den måde bygger demand management direkte videre på LAC's principper. (McCool, 2013, pp. 285-295)

5.8 Demand Management i bæredygtig turisme – Patrizia Modica

Demand management skrevet af Patrizia Modica supplerer disse to ved at fokusere på turismens volumen og timing. Selv den bedste zonerings og de mest veldefinerede grænser kan blive overskredet, hvis efterspørgslen er for høj. Demand management handler derfor om at styre mængden af turister gennem strategier som sæsonudjævning, kapacitetsbegrænsninger, differentierede priser eller regulering af adgang. Det er den dynamiske del af styringen, der forsøger at balancere efterspørgsel med de rammer og grænser, som zonerings og LAC har defineret.

Tilsammen skaber de tre kapitler en integreret forståelse af turismestyring, hvor rumlig regulering, grænsesætning og efterspørgselskontrol arbejder sammen. Zonerings giver strukturen, LAC giver grænserne, og demand management sikrer, at presset holdes inden for disse grænser. Denne kombination viser, at bæredygtig turisme ikke kan opnås gennem ét enkelt værktøj, men kræver en koordineret tilgang, hvor både fysiske, sociale og organisatoriske dimensioner tænkes sammen.

Demand management supplerer fysisk planlægning og grænsebaserede styringsværktøjer ved at fokusere på turismens volumen, timing og fordeling. Selv den mest detaljerede zonerings og de klart definerede tærskler i LAC kan blive overskredet, hvis efterspørgslen overstiger områdets kapacitet. Demand management adresserer derfor det dynamiske aspekt af turisme, hvor målet er at balancere besøgsstrømme med de rammer og grænser, der er fastlagt gennem zonerings og LAC.

Strategier inden for demand management omfatter blandt andet:

1. Sæsonudjævning: Spredning af turister over året for at reducere trængsel og overbelastning i højsæsoner.

2. Kapacitetsbegrænsninger: Fastsættelse af maksimalt antal besøgende på bestemte steder eller tidspunkter for at beskytte natur, kultur og oplevelseskvalitet.
3. Differentiation af priser: Brug af økonomiske incitamenter til at styre efterspørgslen, fx lavere priser uden for højsæson eller højere adgangsgebyrer til sårbare områder.
4. Regulering af adgang: Kontrol med hvor og hvornår turister kan besøge bestemte områder, fx gennem booking-systemer, guidede ture eller adgangsrestriktioner.

Demand management fungerer som et koordinerende og dynamisk værktøj, der sikrer, at presset fra turisme holdes inden for de fysiske og sociale grænser, som zoner og LAC har fastlagt. Zoner giver strukturen ved at fastlægge hvor turisme kan foregå, LAC fastsætter tærskler for, hvor meget forandring der kan tolereres, og demand management styrer, hvornår og hvor mange der kan besøge området. Vurdér om det vil være et værktøj, der kunne bruges her.

Demand management adresserer denne problematik ved at styre efterspørgslen gennem tiltag som sæsonudjævning, kapacitetsbegrænsninger, differentierede prissystemer og regulering af adgang. I sammenhænge præget af krydstogtturisme – herunder små arktiske byer som Qaqortoq – er det ofte ikke det samlede antal besøgende over en sæson, men snarere den samtidige koncentration af turister, der udgør den væsentligste belastning. Demand management kan her forstås som et dynamisk styringsredskab, der operationaliserer de grænser, som zoner og LAC-modeller fastlægger, gennem konkret regulering af besøgsstrømme (Modica, 2013, pp. 258–262).

Tilsammen skaber disse tre elementer en **integreret tilgang til turismestyring**, hvor rumlig regulering, grænsefastsættelse og efterspørgselskontrol kombineres. Denne koordinerede styring gør det muligt at beskytte natur, kultur og lokalsamfund samtidig med, at turistoplevelsen bevares, og økonomiske interesser håndteres. Kapitlet understreger dermed, at bæredygtig turisme ikke kan opnås gennem ét enkelt værktøj, men kræver en holistisk tilgang, hvor både fysiske, sociale og organisatoriske dimensioner tænkes sammen og justeres løbende efter ændrede forhold (Modica, 2013, pp. 258-262).

6. Videnskabsteori

Egholm refererer til Karl Popper, der metaforisk beskriver, at *"teorier er net, vi kaster ud og indfanger det, vi kalder 'verden', i, for at kunne rationalisere, forklare og styre den. Vi arbejder hele tiden på at gøre maskerne i nettet mindre og mindre"* (Egholm, 2014, p. 80).

Popper argumenterer for, at det ikke er muligt endeligt at udlede generelle udsagn alene på baggrund af erfaringsbaserede observationer, hvilket understreger teoriens nødvendighed i videns produktionen. Selvom Popper arbejder inden for kritisk rationalisme og ikke den fænomenologisk epistemologiske tilgang, der anvendes i denne afhandling, tydeliggør hans pointe, at teori er nødvendig, men ikke tilstrækkelig til at producere endelig sand viden.

I forlængelse heraf beskriver Egholm teorier som abstraktioner af sociale fænomener, der giver forskeren redskaber til at skabe overblik og mening i den sociale verden (Egholm, 2014, p. 13). Dette er særligt relevant i undersøgelser, hvor sociale aktørers perspektiver og forståelser står centralt. På denne baggrund bliver det afgørende at vælge en metodisk tilgang, der er konsistent med de teoretiske og fænomenologiske epistemologiske antagelser, som undersøgelsen bygger på (Egholm, 2014, p. 17).

Fænomenologi fokuserer på, hvordan mennesker selv oplever et fænomen, og hvordan disse oplevelser former deres tanker, følelser og handlinger. Denne tilgang var relevant, da den gør det muligt at undersøge krydstogtturisme uden forudindtagede teorier, og i stedet forstå, hvordan borgere og operatører oplever turismen, hvilke muligheder og udfordringer den medfører, og hvordan den påvirker deres hverdag. Metoden gør det muligt at indfange både individuelle perspektiver og fælles temaer, herunder forskelle mellem lokale operatører og eksterne investorer samt de sociale og kulturelle konsekvenser for lokalsamfundet.

Fænomenologi sikrer således en dybdegående forståelse af krydstogtturismens komplekse betydning i Qaqortoq

6.1 Fænomenologisk epistemologisk tilgang

Fænomenologi, som beskrevet af Egholm, er et opgør med naturvidenskabens reduktion af verden til målbare og objektivt observerbare størrelser. Den søger i stedet at forstå fænomenerne, som de fremtræder for de aktører, der oplever dem. Tilgangen lægger vægt på den subjektive erfaring og betydning, som aktørerne tillægger turismen, og fremhæver

individets intentioner og rettethed mod verden som grundlag for erkendelse. (Egholm, 2014, pp. 104-106)

Arbejdsfeltet i dette speciale udsprang af ønsket om at fremhæve borgernes og aktørernes egne perspektiver. Feltarbejdet omfattede kvalitative Semi-strukturerede interviews med agenter og operatører i Qaqortoq, hvor fire ud af fem interviews foregik ansigt til ansigt, mens ét blev gennemført telefonisk på grund af sygdom. Derudover blev der gennemført et gruppeinterview med en klasse fra Campus Kujalleq for at inkludere de unges perspektiv. De kvantitative Survey-spørgeskemaer blev uddelt ansigt til ansigt, hvor jeg personligt gik rundt i byen, hvilket sikrede, at deltagernes holdninger kunne indfanges i relation til deres konkrete oplevelser.

Denne tilgang gjorde det muligt for deltagerne at frembringe deres oplevelser af krydstogtskibe og gøre deres bevidsthed og erkendelse til genstandsfeltet for undersøgelsen. Hermed understøtter empirien fænomenologiens fokus på, hvordan verden – herunder begivenheder og fænomener – fremstår for det enkelte individ, uden at forskerens forståelse af fænomenet påvirker fortolkningen. Dette gælder både for de Semi-strukturerede interviews, som afdækkede både hverdagserfaringer og forståelsen af politiske og organisatoriske processer, samt for Survey undersøgelserne, som indsamlede bredere erfaringer og holdninger blandt borgere.

Epistemologisk bygger den fænomenologiske tilgang på en subjektcentreret og fortolkende forståelse af viden, hvor teori fungerer som analytisk redskab til at strukturere og forstå kompleksiteten i sociale relationer og oplevelser. I konteksten af krydstogtturisme betyder det, at borgernes oplevelser af turisme, agenternes organisatoriske perspektiver og operatørernes praktiske erfaringer analyseres ud fra, hvordan de selv oplever og giver mening til fænomenerne. Sandhed og viden vurderes ikke som objektiv korrespondens, men som kohærens i den samlede forståelse af turismens betydning for de involverede aktører, og troværdighed afhænger af, om beskrivelserne stemmer overens med aktørernes egne erfaringer (Egholm, 2014, pp. 28-30).

Ved at anvende en fænomenologisk epistemologi kan specialet således undersøge, hvordan krydstogtturismen opleves, forstås og skaber værdi eller udfordringer for lokalsamfundet i Sydgrønland, samtidig med at aktørernes egne perspektiver bevares som centrale i analyse.

6.2 Fænomenologi

Fænomenologien blev grundlagt af den tjekkisk-tyske filosof Edmund Husserl (1859–1938) og er senere videreudviklet af blandt andre Alfred Schütz og Peter Berger. Fænomenologiens hovedinteresse er at indfange livet, sådan som det opleves, ved at undersøge, hvordan mennesket – ud fra sine intentioner – gør erfaringer, bliver bevidst og danner mening i sin livsverden. Livsverdenen forstås som den verden, mennesket subjektivt oplever at leve i, og som danner grundlag for dets handlinger og forståelser (Guldager, 2015, s. 79–81).

Fænomenologien tager således udgangspunkt i, at fænomener ikke kan forstås uafhængigt af menneskets intentionelle forhold til verden.

Denne forståelse udgør baggrunden for mit fokus på borgernes og aktørernes holdninger til krydstogtturismen i Qaqortoq. Eksisterende analyser og rapporter, herunder fra Visit Greenland, kan ikke alene besvare spørgsmål om krydstogtturismens betydning og bivirkninger, da disse i begrænset omfang indfanger de subjektive oplevelser og meningsdannelser, som borgerne og de involverede aktører selv tillægger fænomenet.

Jens Guldager fremhæver imidlertid også både styrker og svagheder ved den fænomenologiske tilgang. Han peger på, at fænomenologiens repræsentanter ofte er indbyrdes uenige, hvilket kan føre til meget forskellige forskningstilgange og metodiske praksisser. Guldager identificerer her en række kritikpunkter rettet mod en rendyrket fænomenologisk tilgang: For det første en potentiel naiv opfattelse af bevidsthedens rolle i menneskets subjektive livsverden. For det andet risikoen ved et ensidigt fokus på subjektiviteten, som kan medføre, at strukturelle og kontekstuelle forhold overses. For det tredje problematiseres idealet om den 'rene' beskrivelse og muligheden for at sætte forskerens forforståelse i parentes, hvilket rejser spørgsmålet om egentlig forudsætningsløshed. Endelig peger Guldager på både styrker og begrænsninger ved et hovedfokus på kvalitative metoder i forskningen (Guldager, 2015, pp. 94–95).

Som hos Østerberg, der i sit eksempel om rygning søger at afdække individers indre subjektive opfattelser, motiver og intentioner, indeholder dele af denne afhandlings survey også fænomenologiske elementer (Guldager, 2015, p. 82). Respondenterne i afhandlingens survey undersøgelse gives mulighed for at svare ud fra egne erfaringer og – i visse tilfælde formulere svar med egne ord. Samtidig må det anerkendes, at et begrænset

respondentgrundlag, svarende til en mindre andel af den voksne befolkning, kan indebære en risiko for generalisering. En tilsvarende udfordring kan opstå i de kvalitative, semi-strukturerede interviews, hvor fokus på subjektivitet kan blive ensidigt. Netop derfor har det været væsentligt at inddrage flere perspektiver og aktørgrupper i undersøgelsen.

På trods af disse begrænsninger fremhæver Guldager, at fænomenologiens styrke ligger i erkendelsen af, at menneskers væren i samfundet og deres handlinger ikke kan forstås uden inddragelse af deres subjektive opfattelser og intentioner. Dette står i kontrast til positivismens typiske fokus på kvantitative og objektive målinger (Guldager, 2015, pp. 94–95). Som Guldager med reference til Einstein formulerer det: “De slutninger, man drager ud fra de fundamentale hypoteser, er ikke alene kvalitative, men også kvantitative” (Guldager, 2015, p. 101). Hermed understreges nødvendigheden af at kombinere forskellige vidensformer for at opnå en mere nuanceret forståelse af komplekse sociale fænomener.

7. Metodeafsnit

Dette metodeafsnit præsenterer afhandlingens valg af empiri og metodisk tilgang. I undersøgelsen anvendes både kvalitative og kvantitative metoder, hvilket begrundes i emnets kompleksitet og brede målgruppe. Spørgsmålet om, hvordan krydstogtskibe opleves i Qaqortoq, forudsætter inddragelse af både borgernes og aktørernes subjektive holdninger, meninger og oplevelser.

For at imødekomme dette er der gennemført kvalitative, semi-strukturerede interviews med centrale aktører samt en kvantitativ surveyundersøgelse blandt borgere. Spørgeskemaerne blev printet og uddelt fysisk over flere dage, hvor jeg personligt opsøgte borgere i byen og spurgte, om de ønskede at deltage i undersøgelsen. Denne fremgangsmåde havde til formål at indfange borgernes personlige og situerede holdninger til krydstogtskibe og sikre en høj grad af kontekstnær empiri.

Kombinationen af kvalitative og kvantitative metoder muliggør en bredere og mere nuanceret belysning af problemstillingen, hvor de kvalitative data bidrager med dybde og forståelse, mens de kvantitative data giver et overblik over holdninger blandt en større del af befolkningen.

7.1 Kvalitative metode

Kvalitative forskningsmetoder er mangfoldige og anvendes på tværs af humanistiske, samfundsvidenskabelige, sundhedsvidenskabelige og i visse tilfælde naturvidenskabelige forskningsfelter. Hvor der tidligere har været behov for at legitimere kvalitative metoders videnskabelige status i forhold til mere eksperimentelle og evidensbaserede tilgange, er dette i dag i langt mindre grad tilfældet. Kvalitative metoder anerkendes i dag som legitime og nødvendige i studiet af komplekse sociale og menneskelige fænomener.

Overordnet indebærer en kvalitativ metode, at forskningen interesserer sig for, hvordan fænomener opleves, erfares, italesættes, fremtræder og udvikler sig. Fokus er ofte rettet mod at beskrive, forstå og fortolke menneskers erfaringer, handlinger og sociale processer. Kvalitativ forskning søger således at indfange det menneskelige erfaringsindhold og kan bidrage til forståelsen af mere abstrakte begreber såsom læring, motivation, sundhed, trivsel og livskvalitet.

Den kvalitative tilgang har til formål at forstå menneskelivet indefra, i de konkrete og lokale praksisser, hvor livet leves, frem for udefra gennem objektiverende og distancerede metoder. Denne tilgang har klare paralleller til den fænomenologiske tradition, hvor individets oplevelser og meningsdannelse står centralt. Kvalitativ forskning er ikke principielt imod generalisering, men argumenterer for, at generalisering må ske på andre præmisser end gennem statistiske test, eksempelvis gennem analytisk eller teoretisk generalisering.

I denne afhandling anvendes kvalitative, semi-strukturerede interviews som en central metode til at indfange aktørernes perspektiver, erfaringer og forståelser af krydstogtturismen. Samtidig indgår de kvalitative data som et vigtigt supplement til den kvantitative surveyundersøgelse i et mixed methods-design. Her bidrager de kvalitative interviews med et mere nuanceret og detaljeret vidensgrundlag, som kan kvalificere og perspektivere de kvantitative resultater, frem for at stå i modsætning til dem. (Brinkmann & Tangaard, 2025, p. 19-20)

7.2 Mixed methods

Mixed methods-forskning giver mulighed for at stille forskningsspørgsmål og adressere problemstillinger, som vanskeligt kan indfanges ved anvendelse af én enkelt metode. Tilgangen muliggør en kombination af forskellige datatyper og analytiske perspektiver og kan dermed bidrage til en mere nuanceret og kompleks forståelse af sociale fænomener. Begrebet mixed methods fik sin systematiske udbredelse i 1980'erne, men kombinationen af kvalitative og kvantitative metoder kan spores tilbage til tidligere forskningspraksisser. Traditionelt er kvantitativ forskning blevet forbundet med realistiske videnskabsopfattelser, hvor det antages, at objektiv viden om den empiriske virkelighed kan opnås gennem måling. Kvalitativ forskning er omvendt ofte blevet knyttet til fortolkende og konstruktivistiske traditioner, hvor virkeligheden forstås som medieret gennem aktørers og forskeres fortolkninger. Denne dikotomi udfordres i mixed methods-forskning, idet både kvalitative og kvantitative metoder kan anvendes til såvel forklarende som forstående analyser. Formålet med mixed methods er således ikke at identificere den "rigtige" metode, men at undersøge, om en kombination af metoder bedre kan belyse problemformuleringen. Tilgangen anvendes ofte med henblik på at skabe mere omfattende, komplementær eller kompleks viden, end det er muligt ved brug af én metode alene. (Frederiksen, 2025, pp. 227-232)

Kompleksitetsteori som samfundsvidenskabelig ramme

Specialet tager udgangspunkt i en kompleksitetsteoretisk forståelse af krydstogtturisme i Qaqortoq. Krydstogtturisme forstås her som et komplekst samfundsmæssigt fænomen, hvor økonomiske, politiske og sociale processer krydser hinanden, og hvor forskellige aktører – borgere, agenter og operatører – handler ud fra forskellige interesser, ressourcer og positioner.

En kompleksitetsteoretisk tilgang indebærer, at sociale fænomener ansues som systemer karakteriseret ved ikke-lineære sammenhænge, feedbackmekanismer og uforudsigelige effekter. I et samfundsvidenskabeligt perspektiv betyder dette, at analyser ikke alene kan baseres på kausale forklaringsmodeller, men må suppleres med aktørorienterede analyser, der belyser fortolkninger, strategier og beslutningsprocesser. Kompleksitetsteorien legitimerer dermed en metodisk pluralisme, hvor forskellige videns former kombineres for at

indfange både strukturelle mønstre og aktørernes perspektiver (Frederiksen, 2025, pp. 232-234)

Forskningsdesign

På denne baggrund anvender specialet et mixed methods-forskningsdesign baseret på et komponentdesign. De kvalitative og kvantitative metoder udgør hver deres metodiske komponent, som belyser forskellige dimensioner af det samme samfundsmæssige fænomen. Metoderne anvendes parallelt og uafhængigt, men forenes i den samlede analytiske fortolkning.

Surveydata anvendes til at analysere borgernes holdninger til krydstogtskibe i Qaqortoq og til at identificere overordnede mønstre i befolkningens vurderinger. Denne tilgang muliggør generaliserbar viden om udbredelsen af bestemte holdninger og bekymringer. De semistrukturerede interviews med agenter og operatører anvendes derimod til at analysere professionelle aktørers forståelser, interesser og handlingsrationaler i relation til krydstogtturisme. Herudover inddrages et gruppeinterview med en klasse fra Campus Kujalleq for at belyse unge borgeres perspektiver, hvor gruppedynamikken bidrager til at synliggøre kollektive fortolkninger og fælles erfaringer.

Komponentdesignet er metodisk velegnet i et samfundsvidenskabeligt kompleksitetsperspektiv, idet det muliggør analyser af både strukturelle mønstre og aktørers perspektiver, samtidig med at de forskellige videns former kan sættes i relation til hinanden i den afsluttende fortolkning (Frederiksen, 2025, pp. 235-236)

Integration

I overensstemmelse med Morten Frederiksens forståelse af mixed methods sker integrationen i dette speciale selektivt og begrundet ud fra problemstillingens karakter og forskningsdesignet.

Der sker for det første teoriintegration, idet både survey- og interviewdata analyseres med udgangspunkt i den samme teoretiske ramme. Kompleksitetsteorien fungerer her som et samlende analytisk perspektiv, der muliggør analyse af divergerende aktørinteresser, spændinger mellem lokale og kommercielle rationaler samt de ikke-lineære og ofte uforudsigelige samfundsmæssige effekter af krydstogtturisme. De samme analytiske

begreber anvendes således både i operationaliseringen af surveymaterialet og i tematiseringen af interviewmaterialet.

Surveydata bidrager med et strukturelt overblik over borgernes holdninger, mens interviewdata bidrager med indsigt i aktørernes beslutningsprocesser og strategiske overvejelser. Designet afspejler dermed en samfundsvidenskabelig antagelse om, at komplekse fænomener kræver analytiske tilgange, der kan rumme både struktur og aktør.

Den primære integration finder sted på fortolkningsniveau. Her sammenholdes resultaterne fra de kvantitative og kvalitative analyser med henblik på at identificere sammenfald, modsætninger og spændinger mellem forskellige aktørgrupper samt at analysere systemiske dynamikker og asymmetrier. Fortolkningsintegrationen muliggør en samlet samfundsvidenskabelig analyse, hvor forskellige videns former bidrager til forståelsen af det komplekse fænomen uden at blive reduceret til én fælles data logik.

I forlængelse heraf foretages der bevidste fravalg af dataintegration og analyseintegration, idet data stammer fra forskellige aktørgrupper og analyseres ved hjælp af forskellige metodiske tilgange. En sådan integration vurderes ikke at være analytisk hensigtsmæssig i relation til problemstillingen. (Frederiksen, 2025, pp. 244-246)

Samlet set understøtter kombinationen af kompleksitetsteori, mixed methods og komponentdesign en samfundsvidenskabelig tilgang, der gør det muligt at analysere krydstogtturisme i Qaqortoq som et komplekst socialt system præget af forskellige interesser, magtrelationer og dynamikker. Integration forstås ikke som maksimal metodisk sammensmeltning, men som en teoretisk og fortolkningsmæssig sammenkobling, der er metodisk konsistent med både kompleksitetsteori og Frederiksens forståelse af mixed methods.

7.3 Dokumentanalyse

I dette speciale anvendes dokumentanalyse primært som en indledende metode til at skabe forståelse for konteksten omkring krydstogtturisme i Qaqortoq. Dokumentanalyse fungerer som et supplement til specialets primære mixed methods-analyse, hvor både kvalitative og kvantitative interviews samt surveys anvendes. Metoden omfatter systematisk behandling af udvalgte dokumenter og kan anvendes enten som en gengivelse af virkeligheden så præcist

som muligt eller som en analyse af dokumenter som sociale handlinger, hvor aktørers interesser, værdier og normer undersøges, herunder hvordan de fremmes, problematiseres eller undergraves. Formålet er at afdække processer som fastlæggelse af politiske eller mediemæssige dagsordener, udvikling af normer og praksisser inden for og mellem organisationer, etablering og forandring af netværk og magtrelationer samt udvikling af sociale og nationale identiteter.

Hos Lynggaard forstås et dokument bredt som ethvert skriftligt, visuelt eller digitalt materiale, produceret i en social kontekst, og som kan anvendes som empirisk grundlag i samfundsvidenskabelig forskning. Dokumenter betragtes ikke som neutrale informationsbærere, men som sociale produkter, skabt med et bestemt formål, i en specifik kontekst og ofte rettet mod et bestemt publikum. De afspejler således både handlinger, interesser, normer og magtforhold og bidrager til både at beskrive og forme virkeligheden (Lynggaard, 2025, pp. 163-168). Eksempler på dokumenter omfatter politiske strategier og planer, lovtekster og høringssvar, kommunale rapporter, pressemeddelelser, interne notater samt hjemmesider og markedsføringsmateriale.

Dokumentanalysen i specialet fungerer som et baggrunds- og kontekstanalyseredskab, der giver indsigt, som efterfølgende kan uddybes gennem interviews og surveys i den primære mixed methods-analyse. Dokumentanalysen har især fokuseret på dokumenter med geografisk relevans for krydstogtturisme i Sydgrønland, herunder politiske dokumenter fra Visit Greenland og Innovations South Greenland.

I udarbejdelsen af indledningen og problemfeltet har dokumentanalysen gjort det muligt at identificere centrale problemstillinger, handlingslogikker og diskurser, der danner grundlag for specialets videre empiriske undersøgelse. Dokumenternes oprindelse, funktion og målgruppe er inddraget i den analytiske refleksion, hvilket tydeliggør deres betydning som sociale og institutionelle produkter. Dermed bidrager dokumentanalysen til et nuanceret overblik over feltets institutionelle og politiske kontekst og supplerer andre empiriske kilder ved at belyse forskelle mellem officielle fremstillinger og praksis.

7.4 Udvælgelse af nøglepersoner

Udvælgelsen af interviewpersoner til specialet har både fordele og ulemper, hvilket er væsentligt at reflektere over i forhold til datakvalitet og pålidelighed. Tilgangen har været en kombination af strategisk og praktisk udvælgelse af aktører inden for turisme i Sydgrønland, med fokus på personer, der kan bidrage med viden om krydstogtturismens aktiviteter og udvikling.

Jeg har selv en baggrund inden for både HHX (2014–2016) og Adventure Guide-uddannelsen (2017) samt erfaring fra detailhandel, hvilket har givet mig en bred kontaktflade og et stort netværk. Personligt beskriver jeg mig som velkendt i byen, hvilket har medført, at jeg kender mange personer i lokalområdet og gennem tidligere studie- og arbejdsrelationer.

I udvælgelsesprocessen kontaktede jeg 10 aktører, herunder agenter, operatører og små enkeltmandsvirksomheder, fundet via Visit Greenland og Google. Af disse besvarede fem min henvendelse, og tre blev til interviews ansigt til ansigt. Et interview foregik via Teams, og et andet via telefon.

Relationen til interviewpersonerne havde betydning for både dataindsamling og kvaliteten af de indsamlede oplysninger. En af interviewpersonerne, fra Innovation South Greenland (ISG), var jeg bekendt med gennem tidligere uddannelse. Fordelen ved denne relation var, at der allerede eksisterede tillid, hvilket skabte en tryk ramme for samtalen, hvor personen delte erfaringer åbent. Ulempen er dog, at små samfund kan have en "rygte-dominans", hvilket potentielt kan påvirke objektiviteten i de oplysninger, der gives.

De resterende interviewpersoner blev kategoriseret ud fra graden af kendskab: to personer var delvist kendt som medborgere i Qaqortoq, men vi havde ikke tidligere arbejdet sammen. Den ene af disse havde en umiddelbar tillidsfuld tilgang, hvilket gav adgang til detaljerede erfaringer og holdninger. Den anden bad om midlertidigt at slukke optageudstyret ved fortællinger, der kunne påvirke andre lokale virksomheder, hvilket indikerer behovet for fortrolighed og respekt for erhvervshemmeligheder. De øvrige to personer var ukendte for mig før interviewet, hvilket resulterede i mere tilbageholdende og "formelle" svar, typisk præget af et ønske om at repræsentere virksomheden på en bestemt måde.

Denne dynamik blev også observeret i forbindelse med de kvantitative Survey-spørgeskemaer. Respondenter, jeg kendte personligt, eller som jeg mødte ansigt til ansigt – f.eks. ved et bord på en café, i forbindelse med et skolearrangement eller i private hjem – gav ofte mere omfattende og nuancerede svar. De bidrog med personlige oplevelser, konkrete observationer af krydstogtgæster og forslag til forbedringer, såsom udnyttelsen af lokale statuer som turistattraktioner. Respondenter, jeg ikke kendte, og som typisk var mere introverte, foretrak at udfylde spørgeskemaet selvstændigt uden yderligere dialog, hvilket resulterede i kortere og mere overfladiske besvarelser. Denne observation understreger betydningen af relationel tilgang og interaktion for datakvaliteten.

Samlet set dækkede de fem interviews og respondenter på surveyen et bredt spektrum af aktører inden for krydstogtturisme, herunder erfarne agenter, turismeudviklingsansvarlige, små operatører og større lokale virksomheder. Denne variation sikrer et helhedsorienteret billede af de behov og oplevelser, krydstogtrederierne har brug for at give deres gæster oplevelser i Sydgrønland.

Egholm (2015) pointerer, at udvælgelse af nøglepersoner ofte er afhængig af relationel adgang og eksisterende netværk. Tillid og fortrolighed mellem interviewer og interviewperson kan øge datakvaliteten, men kan også introducere bias, da interviewpersonens svar kan være påvirket af sociale relationer, lokalsamfundets dynamik eller ønsket om at beskytte virksomhedens interesser. Derfor er refleksion over disse aspekter afgørende for analysens validitet og forståelse af de indsamlede data.

7.5 Ethiske overvejelser

Kvalitativ forskning rummer både en række etiske udfordringer og etiske potentialer. Da kvalitativ forskning typisk har menneskers subjektive erfaringer og den socialt konstruerede virkelighed som genstandsfelt, stilles der særlige krav til forskerens etiske opmærksomhed. I denne specialeafhandling er der derfor taget udgangspunkt i Brinkmanns etiske tommelfingerregler, som har fungeret som retningsgivende principper gennem hele forskningsprocessen. Som forsker har jeg været bevidst om nødvendigheden af at overholde etiske retningslinjer for at sikre et velfunderet og ansvarligt forskningsresultat. Disse principper er i videst muligt omfang blevet fulgt under mit feltarbejde i Qaqortoq.

Brinkmann opererer med fire centrale etiske tommelfingerregler: informeret samtykke, fortrolighed, overvejelse af konsekvenser samt refleksion over forskerrollen.

Informeret samtykke

Informeret samtykke har været et centralt element i dataindsamlingen. I mine indledende e-mails til potentielle interviewpersoner har jeg tydeligt redegjort for projektets formål, interviewets indhold, anvendelsen af data samt min egen rolle som studerende og forsker. Herved har deltagerne haft mulighed for at tage stilling til, hvad deres deltagelse indebærer, og på hvilket grundlag de medvirker i den kvalitative undersøgelse.

Derudover har skriftligt informeret samtykke bidraget til at skabe tryghed for deltagerne, idet de til enhver tid har haft mulighed for at trække deres deltagelse tilbage.

Interviewpersonerne er løbende blevet informeret om håndteringen af lydoptagelser, herunder at disse slettes efter transskribering. Alle transskriptioner er efterfølgende blevet fremsendt til deltagerne, så de har haft mulighed for at korrigere eventuelle fejl, misforståelser ved oversættelse fra grønlandsk til dansk hvor budskaber kan blive tabt, eller udelade passager, de ikke ønskede inkluderet. På denne måde har deltagerne haft indflydelse på forhandlingen og anvendelsen af deres egne udsagn (Brinkmann, 2025, p. 608).

Fortrolighed

Fortrolighed har været en anden væsentlig etisk overvejelse. Alle interviewpersoner blev forud for optagelserne informeret om muligheden for anonymitet. I tilfælde hvor en deltager ikke ønskede anonymitet, blev dette ligeledes respekteret. Brinkmann påpeger, at anonymisering ikke altid er et entydigt etisk gode, idet anonymitet i visse tilfælde kan fratage deltagere muligheden for at få deres stemme og perspektiv anerkendt i den forskning, der netop har til formål at give dem taletid. Denne problematik er ikke blevet inddraget i vurderingen af anonymitet i projektet (Brinkmann, 2025, p. 608).

Konsekvenser

Brinkmann fremhæver, at etiske konsekvenser kan forstås på både et mikroetisk og et makroetisk niveau. De mikroetiske dimensioner vedrører de umiddelbare relationer og situationer, der opstår i forbindelse med dataindsamlingen, f.eks. risikoen for, at deltagere

oplever ubehag eller føler sig påvirket gennem interviewets dynamik. Her har jeg som forsker været opmærksom på magtrelationer og på den eventuelle forførelse, der kan opstå i interviewsituationen.

De makroetiske konsekvenser handler derimod om de mere langsigtede og ofte uforudsigelige effekter af forskningsresultaterne, herunder hvordan disse kan anvendes af beslutningstagere, ledere eller andre interessenter. I denne sammenhæng har jeg forholdt mig kritisk til, om jeg kan stå inde for de sandsynlige konsekvenser af de resultater, jeg formidler. Projektet er ikke planlagt til offentliggørelse, men i tilfælde af at det bliver gjort tilgængeligt via Ilisimatusarfik, vil alle interviewpersoner være anonymiseret, og data vil blive præsenteret på en måde, der ikke kan kædes direkte sammen med specifikke virksomheder eller enkeltpersoner (Brinkmann, 2025, p. 608-609).

Forskerrollen og refleksivitet

Ifølge Brinkmann er forskeren selv det primære forskningsredskab i kvalitativ forskning. Det indebærer, at forskerens erfaringer, sensitivitet og dømmekraft spiller en central rolle i både observation, spørgeteknik og fortolkning af data. Gennem mine erfaringer fra tidligere projekter har jeg lært vigtigheden af ikke at lade forforståelse og antagelser forme interviewguiden.

I dette projekt har det været væsentligt for mig at møde interviewpersonerne med åbenhed og nysgerrighed frem for faste teoretiske antagelser. Interviewguiden fungerede som et fleksibelt redskab, hvor samtalen blev forstået som en åben dialog. Jeg har som udgangspunkt bevidst undladt at inddrage egne erfaringer fra guidearbejde med krydstogtskibe i Nuuk for ikke at præge interviewene eller interviewguiden.

I enkelte situationer, hvor interviewpersonerne delte erfaringer, der mindede om mine egne, har jeg dog trukket refleksivt på denne baggrund for at udvise empati og genkendelighed. Denne delte forståelse bidrog til at skabe tryghed i interviewsituationen og understøttede en oplevelse hos deltagerne af at blive hørt og forstået, uden at jeg indtog en styrende eller dominerende rolle i samtalen. Interviewpersonerne blev fortsat positioneret som eksperter på krydstogtturismen i Sydgrønland, mens jeg indtog en undersøgende og lyttende forskerrolle.

Brinkmann understreger, at forskeren har ansvar for at kende sine egne værdimæssige ståsteder og fordomme og forholde sig refleksivt til, hvordan disse påvirker forskningsprocessen. Denne reflektive praksis er central i kvalitativ metode og indebærer en løbende etisk opmærksomhed snarere end en mekanisk anvendelse af faste regler. En rigid forudbestemmelse af etiske principper kan i sig selv føre til etiske problemer, hvorfor det i kvalitativ forskning er afgørende at forblive åben over for de etiske dilemmaer, der uundgåeligt opstår undervejs i forskningsprocessen. (Brinkmann, 2025, p. 609)

8. Analyse

Specialets empiriske grundlag bygger på en kombination af kvalitative og kvantitative data. Der blev gennemført fem semistrukturerede interviews med lokale turismeoperatører samt et gruppeinterview med en gymnasieklasse. Derudover indgik 48 survey-spørgeskemaer, hvoraf mindst ti blev fulgt op med længere, dybdegående samtaler på over 15 minutter.

Ud over det dialogbaserede empiriske materiale er der inddraget sekundær litteratur, herunder fem fagbøger, flere rapporter og 41 artikler, som tilsammen bidrager til en bred forståelse af krydstogtturismens dynamikker i Sydgrønland. Analysen er struktureret efter tre overordnede niveauer – makro, meso og mikro – med underafsnit, der følger det empiriske materiale og gør det muligt at koble data direkte til teoretiske perspektiver og problemformuleringen.

8.1 Indledning – Analyse struktur

Analysen er organiseret efter en klassisk hierarkisk struktur, der bevæger sig fra det politiske og lovgivningsmæssige niveau til praksis hos turismeudbydere og videre til borgernes oplevelser af krydstogtturismen i byen. Strukturen er således opdelt i et makro-, meso- og mikroniveau.

Makroperspektivet omfatter de lovgivningsmæssige og politiske rammer for turismens udvikling samt eksterne faktorer uden for landets grænser, herunder rederier og internationale aktører, som påvirker krydstogtturismen i Grønland. Dette niveau giver indsigt i de overordnede strukturer og beslutningsprocesser, der former turismens vilkår.

Mesoperspektivet fokuserer på turismeaktørerne, herunder operatører og lokale interessenter, og belyser, hvordan de oplever deres arbejde med krydstogtturisme – både i

samarbejdet med rederier og med andre lokale aktører. Derudover undersøges, hvordan disse aktører forholder sig til den politiske dagsorden og turismelovgivningen, som er beskrevet på makroniveau.

Mikroperspektivet retter sig mod borgerne som byens beboere og tilskuere til turismen. Her undersøges deres holdninger, oplevelser og vurderinger af krydstogtturismen. Borgernes perspektiv udgør et centralt fokus i afhandlingen, da deres erfaringer og meninger er afgørende for forståelsen af turismens sociale konsekvenser i Sydgrønland.

Selvom borgernes holdninger har været den primære interesse, har det været nødvendigt også at inddrage makro- og mesoniveauerne for at opnå en helhedsforståelse af krydstogtturismen i Sydgrønland. Gennem dialogbaserede semistrukturerede interviews samt spørgeskemaundersøgelser belyses, hvordan de forskellige aktører oplever, fortolker og påvirkes af krydstogtturismen. Tilsammen bidrager disse perspektiver til en nuanceret analyse af turismens betydning for lokalsamfundet.

8.2 Makroniveau

Efter interviewene med aktører i Sydgrønland blev der gennemført et interview med en islandsk informant, som er involveret i organiseringen af krydstogtskibe i Island. Informanten oplyste, at den nyligt indførte prisstigning på passagerafgiften pr. krydstogtgæst har medført, at en betydelig del af krydstogtrederierne har valgt at reducere eller helt undlade anløb i Island i både indeværende og kommende år, hvilket også påvirker Grønland, uafhængigt af den grønlandske turismelov og Qaqortoqs produktkvalitet. Denne udvikling bekræftes af rejsemedieplatformen TravelMole, som fremhæver, at det nye gebyr på 18 USD pr. passager er fem gange højere end det tidligere gebyr, før afgiften trådte i kraft den 1. januar 2025 (TravelMole, 2025). I Nuuk forventes kun tre store krydstogtskibe med over 2.000 passagerer i 2026: Valiant Lady (2.770), Nieuw Statendam (2.660) og AIDA luna (2.100), mod 11 skibe i 2024 (SIKUKI, n.d.; bilag 1). I Qaqortoq er anløbslisten stadig uafklaret, men lav aktivitet i regionen antyder, at også her vil antallet af store konventionelle skibe være meget begrænset.

8.2.1 Makroøkonomiske faktorer og anløb

8.2.2 Turismeloven

Turismeloven trådte i kraft 1. januar 2025 med overgangsperiode til 2027, har til formål at styrke lokal værdiskabelse gennem krav om grønlandsk ejerskab og lokal tilstedeværelse (§§ 7–8). Loven indfører licenskrav for alle turistaktører, skærpede administrative forpligtelser som sikkerhedsplaner og forsikring (§§ 3–10), samt tilsyn og sanktioner ved overtrædelser (§§ 12–14). Formålet er at sikre bæredygtig, kontrolleret turisme, højere sikkerheds- og kvalitetsstandards og begrænse udenlandske aktørers adgang uden lokal forankring.

Denne lovgivning kan ses som et forsøg på at regulere det tempo og den struktur, som turismen udvikler sig under, og dermed skabe rammer for lokal kontrol. Men interviewene viser, at implementeringen rejser komplekse udfordringer. Murphy understreger, at tempoet i turismeudvikling har afgørende betydning for lokalsamfundets evne til at tilpasse sig. Hurtig vækst kan skabe negative sociale og kulturelle konsekvenser, fordi ændringer i økonomiske strukturer, normer og praksisser ofte sker hurtigere end lokalsamfundets kapacitet til at tilpasse sig (Murphy, 1985, pp. 144–145). I Qaqortoq er krydstogtturismen vokset markant efter COVID-19-lukningerne, især fra 2022 og frem. Denne vækst har medført debat om byens kapacitet, planlægning og udnyttelse af lokale ressourcer. Mange erhvervsdrivende, omkring to tredjedele af de lokale operatører, er afhængige af krydstogtturismen (Wille, 2024). Det understreger, hvordan væksttempoet rejser spørgsmål om, hvordan byen kan tilpasse sig både socialt og økonomisk. Historiske erfaringer fra urbaniseringen i 1950'erne og 1960'erne viser, hvordan hurtige ændringer kan udfordre lokal kapacitet og sociale strukturer.

Turismeloven kan derfor ses som et forsøg på at regulere forandringstempoet, men interviewene viser, at lovens bestemmelser også skaber nye spændinger. Den nye licensordning skaber betydelige udfordringer for virksomheder med ejerskab fordelt mellem Grønland og udlandet, da den potentielt begrænser lokale aktørers driftsmuligheder, selvom loven først træder i kraft i 2027 (Interview, PS, p. 16). Samtidig giver udenlandske opkøb af hoteller og turudbydere – som Albatros' køb i Narsarsuaq og Topas' overtagelse af Diskoline og hotel Qaqortoq – anledning til bekymring for lokal styring af turismen og risici for lokale aktørers interesser (Interview, PS, p. 17; Hansen, 2025) Hoteller omfattes ikke af

turismeloven, hvilket åbner mulighed for udenlandske aktører som Albatros og Topas til at etablere hoteller og samtidig tilbyde ture via lokale samarbejdspartnere (Interview, SL, p. 10). Dette kan nødvendiggøre fremtidige reformer for at sikre, at lokal kontrol og lovens formål med grønlandsk ejerskab opretholdes, uden at det udelukker nødvendige udenlandske investeringer (interview, SL, p. 10).

Ud over udviklingen i krydstogtsektoren rejser situationen med lufthavnen og salget af Hotel Qaqortoq til Topas Explorer Group ApS yderligere spørgsmål om lokal turismeudvikling og økonomisk kontrol. Topas er et dansk aktieselskab og en oplevelseskoncern, som ejer flere virksomheder i Grønland, herunder:

- Disko Line A/S – passagerbåds- og turisttransport i Diskobugten (100 %).
- Hotel Icefiord A/S – hotel i Ilulissat (100 %).
- Blue Ice Explorer ApS – rejsebureau/operatør (100 %).
- Disko Bay Sea Gate A/S – selskab med tilknytning til grønlandsk drift (100 %).

Derudover har Topas associerede ejerandele i lokale aktiviteter såsom Nanu Travel ApS (ca. 20 % ejerskab) og Nuuk Water Taxi A/S (ca. 50 % ejerskab) (PwC, 2024). I 2024 genererede moderselskabet indtægter fra kapitalandele i dattervirksomheder på ca. 6,6 mio. DKK, hvilket typisk udgør udbytter fra de 100 % ejede datterselskaber (PwC, 2024).

Denne koncentration af ejerskab og økonomisk indflydelse rejser flere analytiske spørgsmål: Hvorledes vil de økonomiske indtægter og investeringer fra Topas påvirke forandringstempoet i lokal turisme, herunder udviklingen af hoteller, transport og oplevelsesaktiviteter? Samtidig opstår spørgsmålet om konkurrenceforholdene for lokale aktører, som muligvis ikke har samme kapitalgrundlag og netværk som Topas-koncernen. Dette kan skabe en situation, hvor lokale operatører får begrænset adgang til markedsandele, samarbejdsmuligheder og strategisk indflydelse, hvilket kan påvirke både legitimiteten og bæredygtigheden af turismeudviklingen.

Derfor illustrerer Diskoline de komplekse ejerskabsforhold i grønlandsk turisme. Selvom selskabet formelt er lokalt, opererer det gennem datterselskabet Blue Ice, som tidligere var grønlandsk-ejet, men nu kontrolleres af Topas. Dette skaber situationer, hvor lokale aktører risikerer konkurrence fra virksomheder, der teknisk set er underlagt restriktioner gennem servicekontrakter, men alligevel deltager i turismeaktiviteter (Interview, SL, p. 7).

Samarbejdet med Diskoline illustrerer yderligere udfordringer i ejer- og kapacitetsforhold. Diskoline ønskede, at Sagaland skulle sælge kapacitet til krydstogtskibe, men lokale aktører vurderede ikke, at dette gav forretningsmæssig fordel (Interview, SL, p. 7). Samtidig har danskejede virksomheder som Maliina Ittuk betydelig tilstedeværelse og mange grønlandske ansatte, men indtjening flyder ud af landet (Interview, PS, p. 17). Med etableringen af den nye lufthavn i Qaqortoq og lukningen af Narsarsuaq forventes konkurrence og investeringer i yderligere både at øges, hvilket skærper lokal konkurrence (Interview, PS, p. 17–18).

Dette understøtter Murphys pointe om, at hastig udvikling kan skabe sociale spændinger, når ændringer i økonomi og dagligliv sker hurtigere, end lokalsamfundet når at tilpasse sig (Murphy, 1985, pp. 144–145). Turismeloven forsøger at regulere denne udvikling, men de komplekse ejerskabsforhold og undtagelser (fx hoteller) viser, at loven alene ikke kan sikre lokal kontrol.

Diskoline har som følge af turismeloven været nødt til at gennemføre en større omstrukturering. Virksomheden har omkring tre faste ansatte samt op til 50 sæsonmedarbejdere, hvor størstedelen bor i Grønland (Interview, BI, p. 5). Dette viser, hvordan ejerskabs- og kontrolforhold i turismesektoren er komplekse og ikke let lader sig regulere gennem simple licenskrav.

Andre operatører som spanske operatører fremstår som meget selvstændige og ejer ejendomme i Qassiarsuk, Tasiusaq, Qaqortoq, Narsaq og Nanortalik, hvor de tilbyder guidede ture i Tasermiut (Interview, SL, p. 5). Danske operatører driver hoteller og overnatningsmuligheder i Igaliku og Narsarsuaq og deltager desuden i krydstogtrelaterede ture (Interview, SL, sp 5). Turismeloven vil påvirke disse aktører; f.eks. vil en spansk partner i Tasermiut, som modtager omkring 1.100 spanske turister om året, blive hårdt ramt, hvis virksomheden ikke opnår lokalt medejerskab, hvilket kan medføre, at den må forlade Grønland og reducere antallet af betalende gæster til andre lokale aktører (Interview, PS, p. 16–17). Her har visit Greenland udtalt sig om situationer som netop disse, "Løsningen er ikke at vende ryggen til internationale samarbejder eller at udelukke aktører. Tværtimod er det i samarbejdet, at lokal kapacitet kan styrkes, og nye muligheder opstår. Vi kan ikke opbygge en bæredygtig turismeindustri i isolation – men vi kan og skal gøre det på vores egne præmisser, med lokal forankring og respekt for alle os der bor her." (Grødem, 2024).

8.2.3 Anløbskoordinering

I 2023 købte Eimskip Greenland A/S Royal Arctic Lines (RAL) port agency- og forwarding-aktiviteter i Grønland med virkning fra 1. maj 2023. Overtagelsen omfatter agenturservices for skibe, herunder krydstogtskibe, samt fragt- og logistikaktiviteter, som tidligere blev håndteret af Royal Arctic Line (Royal Arctic Spedition) (Eimskip, 2023). Eimskip er et privat børsnoteret selskab med både institutionelle og private islandske investorer, hvilket betyder, at portagent opgaver, tidligere under et statsejet rederi, nu udføres af private aktører som Eimskip og Blue Water (Blue Water, n.d.). Dette inkluderer blandt andet koordinering af havneanløb for krydstogtskibe og andre skibstyper, hvilket kan have betydelige konsekvenser for lokalt aktørmiljø og beslutningsprocesser i havneoperationerne.

Royal Arctic Line fremhæver, at deres kerneopgave er at sikre og effektive sø fragt forbindelser til, fra og inden for Grønland – en funktion, som de varetager under koncession fra Grønlands Selvstyre. Derfor fokuserer rederiet sine ressourcer på dette centrale forretningsområde. Samtidig understreger Royal Arctic Lines kommercielle direktør, Niels Clemmensen, at: “Som situationen er i dag, har det været vigtigt for mig, at speditionsopgaverne skal kunne løses i et fortsat udviklende miljø og være understøttet af et internationalt netværk” (Royal Arctic Line, 2023).

Denne udvikling rejser centrale spørgsmål i forhold til den nye turismelov, som har til hensigt at understøtte lokalt ejerskab og lokal deltagelse i turismen og modsiger meget dets formål med at “begrænse udenlandske aktørers adgang uden lokal forankring”. Når eksterne private aktører overtager ansvaret for krydstogtorganisationen, kan det skabe udfordringer for lokalt engagement og fordelingen af økonomiske fordele.

Det rejser samtidig et bredere spørgsmål om Grønlands kapacitet til at håndtere turismeudviklingen, hvis ansvaret i stigende grad flyttes fra statsejede til private virksomheder: Er der tilstrækkelige lokale ressourcer og kompetencer til at opretholde en bæredygtig udvikling, samtidig med at internationale aktører får større indflydelse på krydstogt opereringerne. Overdragelsen af anløbskoordineringen fra Royal Arctic Line til Eimskip har skabt en oplevelse af legitimitetstab i Qaqortoq, da et centralt ansvar nu varetages af en udenlandsk virksomhed (Interview, PS, p. 12). Den lokale operatør fremhæver, at uoverensstemmelser mellem anløbslister fra Eimskip, Blue Water og offentlige

kilder som Cruisemapper skaber usikkerhed og vanskeliggør planlægning (Interview, PS, p. 12). Murphy (1985, pp. 33–36) understreger, at når regeringer og myndigheder samarbejder tæt med eksterne aktører uden tilstrækkelig lokal inddragelse, opstår mistillid og konflikter. Den manglende transparens i anløbskoordineringen i Qaqortoq illustrerer netop dette governance-problem. Den lokale operatør har gentagne gange efterspurgt adgang til anløbslister, som er afgørende for planlægning af ture og varebestilling, men listen er endnu ikke blevet stillet til rådighed (Interview, PS, p. 11). Dette tvinger aktører til at kontakte nuværende samarbejdsrederier enkeltvis, hvilket øger transaktionsomkostninger og skaber usikkerhed om samtidige anløb. Murphy beskriver turismesektoren som fragmenteret og ukoordineret, hvor individuelle aktører opererer ud fra kortsigtede profitmotiver frem for fælles udviklingsmål (Murphy, 1985, p. 32). Den manglende koordinering i Qaqortoq er et eksempel på, hvordan fraværet af helhedsorienteret planlægning kan føre til kaos og ineffektivitet. Som Murphy argumenterer, har statslige organer traditionelt fokus på ensidigt økonomisk vækst, og i dette eksempel hvor samarbejdet med eksterne virksomheder (Eimskip og Blue water), som har begrænset indsigt i lokale forhold, resulterer et top-down modeller uden lokal inddragelse (Murphy, 1985, pp. 33-36).

Opkøbet rejser interessante spørgsmål i forhold til Mason Zoonerings teori, som fremhæver, at effektiv zonering for turisme kræver en dyb forståelse af områdets bæreevne og værdier samt politisk forankring, legitim gennemsigthed og aktiv deltagelse fra lokale aktører for at planlægningen kan blive både accepteret og effektiv (Mason, 2013, pp. 266–275). Hvis lokale operatører ikke oplever at blive inddraget i beslutninger om krydstogtanløb, kan det udfordre både legitimitet og bæredygtighed i turismeudviklingen.

Eimskips administrerende direktør udtalte om opkøbet: “Vi er overbeviste om, at dette opkøb vil skabe nye vækstmuligheder og bidrage til at udvikle Eimskips dynamiske og mangfoldige drift i området” (Eimskip, 2023). Set i lyset af Mason’s perspektiv på lokal inddragelse og gennemsigthed, kan det være vanskeligt at forstå, hvad virksomheden konkret mener med “mangfoldighed”, hvis lokale aktører ikke føler sig inkluderet i beslutningsprocesser omkring bookinger og havneanløb. Dette forhold illustrerer den potentielle spænding mellem privat kommerciel styring og lokal deltagelse, som er central for analysen af krydstogtturismen i Sydgrønland.

Sydgrønlands is forhold i maj betyder nemlig, at anløb ikke bør planlægges før midten af juni, men denne anbefaling fra lokale aktører følges ikke af anløbskoordinatorerne (Interview, PS, p. 11). Resultatet er, at arbejdskraft må tilkaldes for tidligt, selvom guider først er tilgængelige fra midten af juni og en masse aflysninger på grund af is forholde ikke kan give samme kvaliteten af oplevelserne i højsæsonen juli–august (Interview, PS, p. 11). Murphy fremhæver, at planlægning skal være holistisk og tage hensyn til lokale sociale og miljømæssige forhold (Murphy, 1985, pp. 159–163). Ignoreringen af lokal viden om is forhold viser, hvordan top-down beslutninger kan underminere kvalitet og bæredygtighed. I 2024 blev 23 krydstogtanløb aflyst, og i 2025 er mindst 7 anløb aflyst af andre årsager end is forhold, mens størstedelens aflysninger relaterer sig til is forhold (Interview, PS, p. 12). Hurtigruten påvirkes i mindre grad på grund af isforstærkede skibe, mens andre rederier oftere må aflyse (Interview, PS, p. 12). Is forholdene i 2024 reducerede anløbene med 1,5 måned, svarende til 20–25 anløb (Interview, SL, p. 2). Samtidig vurderer en (lokal)-udenlandsk operatør, at mængden af anløb de seneste to år har været tilstrækkelig, og advarer om, at uden ændringer i procedurerne risikerer man at nå grænsen for, hvad der kan håndteres både som operatør og som borger i Qaqortoq (Interview, BI, pp. 5–6). Murphy pointerer, at turismeudvikling ofte sker så hastigt og uden tilstrækkelig planlægning, at den overstiger både den fysiske og sociale kapacitet i værtsområderne (Murphy, 1985, p. 32). Aflysningsmønstrene og kapacitetsgrænserne i Qaqortoq illustrerer denne problematik. Murphy understreger, at bæredygtig turisme kræver, at lokalsamfundet ikke deltager kun som arbejdskraft, men som beslutningstagere (Murphy, 1985, pp. 159–163). I Qaqortoq viser interviewene, at manglende lokal inddragelse i anløbsplanlægningen skaber usikkerhed, reducerer kvaliteten af oplevelserne og presser byens sociale bæreevne. Erfaringerne fra Ilulissat, hvor krydstogtturismen har skabt splittelse og protester i lokalsamfundet (Bryant, 2025), fungerer som et advarende eksempel på, hvordan manglende regulering og lokal inddragelse kan føre til konflikter og mistillid. Qaqortoq står dermed over for en lignende risiko, hvis governance-strukturen ikke tilpasses.

"I forhold til spørgsmålet om direkte indtægter fra krydstogtturismen viser en ny økonomisk analyse udarbejdet af Rambøll for Visit Greenland med flere, at krydstogtindustrien i 2023 bidrog med over 800 millioner kroner i indtægter til Grønland. Omkring 71 procent af disse

indtægter kom fra operatørudgifter til servicering af skibene, for eksempel til bunkring, affaldshåndtering, lodser og havneagenter." (Krarup, 2024).

At ca. 71 % af indtægterne går til operatørudgifter indikerer, at en stor del af værdiskabelsen kanaliseres til aktører, der varetager de tekniske og logistiske funktioner omkring skibenes anløb, herunder port agenter som Eimskip og Blue Water samt øvrige maritime serviceleverandører. En del af indtægterne tilfalder offentlige myndigheder via havneafgifter og lodsgebyrer, men hovedparten af de kommercielle serviceydelser er organiseret gennem private, ofte udenlandsk ejede selskaber.

Denne struktur rejser et fordelingsmæssigt spørgsmål, idet værdiskabelsen i begrænset omfang forankres lokalt, mens de sociale og miljømæssige konsekvenser i højere grad bæres af lokalsamfundene. I relation til den nye turismelovs målsætning om at styrke lokalt ejerskab og lokal værdiskabelse kan dette derfor problematiseres.

8.2.4 Visit Greenland

Murphy fremhæver, at turisme kun bliver bæredygtig og legitim, når lokalsamfundet aktivt deltager i planlægning og beslutningsprocesser (Murphy, 1985, pp. 36–38). Traditionelle modeller har ofte betragtet lokalsamfund som passive modtagere, mens eksterne aktører – rederier, investorer og nationale myndigheder – har truffet beslutningerne. Derimod argumenterer Murphy for, at lokal deltagelse:

- Skaber bedre beslutninger og mindsker konflikter
- Øger accept og bæredygtighed gennem ejerskab
- Reducerer modstand, når folk føler sig hørt
- Sikrer, at sociale og kulturelle konsekvenser håndteres hensigtsmæssigt
- Tilpasser udviklingen til lokal kapacitet og værdier

Denne tilgang er central for at forstå, hvordan Visit Greenland og kommunale aktører kan understøtte eller begrænse lokalt ejerskab i Sydgrønland.

Visit Greenland, 100 % ejet af Grønlands Selvstyre, fungerer både som rådgiver for Naalakkersuisut og som national markedsføringsorganisation. Interviewene viser, at organisationen Visit Greenland inviterer til dialoger om zoneinddeling af turismeområder og udelukkelser af områder, hvor borgere efterfølgende blev inddraget, men at der stadig

mangler opfølgning og transparens i processen (Interview, AIS, s. 3). Samtidig opleves det, at Visit Greenland primært fokuserer på Nuuk, hvilket betyder, at aktører i Sydgrønland må udarbejde egne mål (Interview, AIS, p. 4).

Et eksempel er kapacitetsanalysen for Qaqortoq, hvor Visit Greenland vurderede, at kapaciteten var tilstrækkelig, mens lokale aktører konkluderede, at overnatningsmuligheder burde øges med 10–15 % (Interview, AIS, p. 7). Denne divergens illustrerer Murphys pointe om, at beslutninger truffet uden lokal inddragelse og gennemsigtighed kan skabe mistillid og konflikter. Selvom Visit Greenland generelt vurderes at gøre et godt stykke arbejde, kan organisationen ikke nødvendigvis tage højde for alle de problematikker, som lokale aktører står overfor (Interview, AIS, p. 7).

Den (lokale)- og ekstern operatør fremhæver at Grønlands generelle infrastruktur halter, herunder kaj- og havne anlæg, hvilket Visit Greenland kun kan forsøge at påvirke gennem pres på Naalakkersuisut. I praksis bliver disse problemer ofte ikke løst, især i bygder, hvor manglende vedligeholdelse har stået uændret i årtier (Interview, BI, p. 7). Dette understøtter Murphys observation om, at uden lokal deltagelse og ejerskab i planlægningen af infrastruktur risikerer man at skabe en udvikling, der overstiger lokalsamfundets kapacitet og underminerer social carrying capacity. Derimod udtrykker borgmesteren i Ilulissat at:

"If cruise ships stopped working with these two companies and Diskoline, a transport company owned by Topas Explorer Group, a Danish travel company, they would be supporting local taxpayers, he said. Several cruise calls to the town had already been cancelled, she said, and several others were considering bypassing Ilulissat. A cruise ship was last year blocked from entering the port over claims it was only using foreign-owned tour providers." (Bryan, 2025).

Denne konflikt illustrerer spændinger mellem lokale aktører og nationale turismeorganer såsom Visit Greenland. I Avannaata Kommunian har borgmesteren offentligt udtrykt utilfredshed med, at store dele af krydstogtaktiviteterne håndteres af udenlandske rederier og turagenter, hvilket har medført blokader og aflysninger af krydstogtanløb (Bryan, 2025).

Selvom Visit Greenland som national turismestyrelse forsøger at fremme lokal inddragelse og værdiskabelse i tråd med den nye turismelov, eksisterer der stadig betydelig utilfredshed – både i nord (Ilulissat), hvor demonstrationer har fundet sted, og i syd (Qaqortoq), hvor

lokale forsøger at skabe handling gennem initiativer som Innovation South Greenland og mellem operatører. Dette viser, at nationale styringsinitiativer alene ikke nødvendigvis sikrer lokal accept eller oplevet bæredygtighed.

Samtidig kan man analytisk koble denne situation til Murphy og Mason (vigtigheden af fælles mål i turismepolitik), men med McCool's LAC som analytisk redskab til at vurdere, hvad hver kommune anser som bæredygtig turisme. Hvor dette også bliver analyseret i mesoniveau.

8.2.5 Kommunale rammer og rolle

Udover de selvstyrejede turismerådgivere bidrager Innovation South Greenland (ISG), som er privat/semi-offentlig, til bæredygtig vækst i Sydgrønland gennem innovation, iværksætteri og udvikling af lokale erhverv (Innovation South Greenland.gl). Før ISG's etablering oplevede lokale aktører udfordringer i samarbejdet med turismemyndighederne, men efter ny ledelse og mere aktiv indsats fra chefen for turismen er samarbejdet blevet betydeligt bedre. Virksomhederne inddrages nu gennem møder før, midt og efter sæsonen, hvor deres erfaringer og observationer indgår (Interview, PS, p. 15–16). Selvom der fortsat er uenighed om turismepres, skaber den regelmæssige dialog grundlag for koordinering, fælles løsninger og tålmodig tilpasning til sæsonens forløb. Dette er et konkret eksempel på Murphys community approach, hvor lokal deltagelse reducerer modstand og styrker legitimitet.

Samtidig kritiserer lokale aktører kommunen for historisk dysfunktionalitet og manglende støtte til erhvervet, men der er udsigt til forbedringer gennem ansættelse af nye bestyrelsesposter i kommunen (Interview, SL, pp. 10–11). Et tydeligt eksempel på kommunens dysfunktion er, at den manglende skattebetaling har skabt utryghed i kommunalbestyrelsen (Berthelsen og Simionsen, 2024). Dette viser, hvordan gradvis inddragelse og mulige organisatoriske ændringer kan skabe bedre tilpasning til lokale behov – præcis som Murphy anbefaler.

Innovation South Greenland har desuden udarbejdet site-specifikke guidelines for krydstogsturister, som angiver krav til gæster ved ankomst til bygderne, og disse retningslinjer forventes formidlet til rederierne (Interview, AIS, p. 1). Ligesom de har gjort krav på at for de mindre ekspeditionsskibe gælder det, at besøg i UNESCO Kujataa-områder, herunder Qassiarsuk, Qaqortukulooq og Igaliku, ikke må overstige 200 gæster pr. besøg (Interview, AIS, p. 2). Dette er et tydeligt eksempel på lokalt ejerskab og regulering, hvor

community approach omsættes til praksis: lokale aktører fastsætter rammer, der beskytter kulturarv og social carrying capacity.

Murphys teori om community approach giver et begrebsligt fundament til at forstå disse dynamikker: turismeudvikling bliver først bæredygtig, når lokalsamfundet aktivt deltager i planlægning og beslutninger. I Sydgrønland ses både udfordringer (manglende opfølgning, infrastrukturelle begrænsninger) og løsninger (lokale guidelines, regelmæssig dialog, gradvise forbedringer). Dermed illustrerer Qaqortoq og Sydgrønland, at national styring alene ikke er tilstrækkelig – turismens legitimitet og bæredygtighed afhænger af, at lokale aktører får reel indflydelse og ejerskab samt samarbejde.

8.2.6 Delkonklusion

Denne makro analyse viser, hvordan omverdenen påvirker turismen i Grønland, mens turismeloven, der søger at styrke lokalt ejerskab, kan udfordres, når store private aktører køber sig ind i aktiviteter, der indirekte handler om turisme. Dette påvirker blandt andet krydstogtanløb, som primært har fokus på økonomisk værdiskabelse. Samtidig kan store selvstyrejede organisationer, der skal understøtte lokale aktører, utilsigtet marginalisere lokalt ejerskab ved at centralisere beslutninger og mål eller ved manglende transparens, for landets store demografiske forskelle. Dette nødvendiggør, at kommunale organisationer kan styrke lokalt ejerskab gennem samarbejde og gennemsigtighed. Grønlands turisme står dermed over for spændinger mellem national styring, private aktører og lokal kapacitet. Lovgivning og nationale initiativer kan understøtte bæredygtighed, men uden reel lokal inddragelse og ejerskab risikerer turismen at skabe sociale og økonomiske ubalancer. Erfaringerne fra Sydgrønland viser, at gradvis dialog og community-baseret regulering kan styrke både legitimitet og bæredygtighed, men udfordringer i ejerskab, koordinering og infrastruktur skal håndteres.

8.3 Mesoniveau

8.3.1 Samarbejde med rederierne

Aktørernes udsagn i interviewene belyser deres erfaringer med samarbejdet med rederierne og understøtter Murphys pointe om, at turisme kun opnår bæredygtighed og legitimitet gennem aktiv lokal inddragelse i planlægnings- og beslutningsprocesser (Murphy, 1985, pp.

36–38). Murphy kritiserer traditionelle modeller for at placere lokalsamfund i en passiv rolle, hvor beslutningsmagten ligger hos eksterne aktører som rederier, investorer og nationale myndigheder. Derimod fremhæver han lokal deltagelse som afgørende for bedre beslutninger, øget ejerskab og accept, reduceret konflikt samt en udvikling, der tager højde for lokale sociale, kulturelle og kapacitetsmæssige forhold. Denne forståelsesramme er central for analysen af samarbejdet mellem lokale aktører, rederier og havnen i Sydgrønland.

Den lokale-ekstern aktør beskriver samarbejdet med eksterne agenter som velfungerende, men understreger, at deres primære forretningspraksis er baseret på direkte samarbejde med krydstogtskibe frem for agentbaserede formidlingsled. Direkte salg til krydstogtgæster gennem digitale bookingsystemer muliggør fleksibel kapacitetsudnyttelse og bedre integration med øvrige sejladsaktiviteter for andre turistsegmenter (Interview, BI, p. 2).

Murphys community approach kan her ses i praksis: direkte kontakt mellem lokale aktører og krydstogtgæster styrker ejerskab og reducerer afhængigheden af eksterne mellemlid, hvilket øger lokal kontrol over turismens sociale og økonomiske konsekvenser. Selvom spørgsmålet om lokal kontrol kan ifølge de andre aktører sættes spørgsmålstejn ved, når aktører er et datterselskab fra eksterne ejere.

En anden lokal- kommunal ejede aktør fortæller at kontakten mellem krydstogtoperatører og den lokale- kommunal ejede aktører sker primært direkte, især med ekspeditionsskibe, der selv henvender sig til lokale udbydere (Interview, AIS, p. 6). Prisfastsættelse af lokale guider er standardiseret og accepteres bredt, hvilket skaber stabilitet og forudsigelighed (Interview, AIS, p. 7). Murphy fremhæver, at lokal deltagelse mindsker konflikter og skaber bedre beslutninger. Den direkte kommunikation mellem lokale aktører og ekspeditionsskibe understøtter dette, da relationerne bygger på gensidig forståelse og tilpasning til lokale forhold.

En anden lokal operatør oplever adgangen til direkte samarbejde varierer med skibenes størrelse. Vedkommende fortæller at mindre ekspeditionsskibe er lettere at etablere kontakt til, mens større krydstogtskibe ofte opererer gennem agenter og DMC'er (Destination Management Company) En DMC står for oplevelser og udflugter på destinationen), som typisk er udenlandsk ejede (Interview, SL, p. 2). De større skibe prioriterer kortsigtet profit og standardiserede løsninger, mens ekspeditionsskibe søger lokalt forankrede oplevelser (Interview, SL, p. 3). Dette understøtter Murphys kritik af traditionelle modeller, hvor

eksterne aktører dominerer beslutningerne og lokale behov overses. Hoarau-Heemstra et al. (2023, p. 3) fremhæver, at krydstogtturisme ofte bygger på en antagelse om, at den kan stimulere vækst i andre former for turisme, hvilket kan give langsigtede gevinst. I praksis presser krydstogtindustriens prisstrategier lokale udbydere til at levere lavkvalitetsoplevelser til lave priser, hvilket reducerer deres indtjening og svækker deres økonomiske robusthed. Afhængigheden af krydstogtturisme kan dermed forstærke marginaliseringen af små, lokale turismevirksomheder, særligt i områder med få alternative økonomiske muligheder (periferi områder). Problemet forstærkes yderligere af "all-inclusive"-modellen og korte ophold ved destinationerne, hvilket begrænser turisternes engagement med lokale udbydere og reducerer muligheden for lokal værdiskabelse. Desuden udfordres lokal profitgenerering af den ujævne fordeling af krydstogtturister over tid og sted (Hoarau-Heemstra et al., 2023, p. 3).

Disse forhold understøtter observationen af, at større krydstogtskibe ofte prioriterer kortsigtet profit og standardiserede løsninger, mens ekspeditionsskibe i højere grad søger lokalt forankrede oplevelser (Interview, SL, p. 3). Forskellen afspejler en magtstruktur, hvor større aktører, på grund af deres økonomiske og organisatoriske kapacitet, har større indflydelse på turismens udvikling og dermed lettere kan marginalisere mindre, lokale organisationer og aktører.

Community approach kan fremstå her som en løsning, der kan sikre balance mellem lokale interesser og internationale rederiers logistik. Samarbejdet med ekspeditionsskibe vurderes som positivt i lavsæsonen, men problematisk i højsæsonen, hvor ønsket om fuld opmærksomhed fra rederierne reducerer værdien af samarbejdet på grund af travlhed (Interview, SL, p. 3). Dette viser, hvordan turismens tempo og intensitet kan overstige lokal kapacitet, hvilket Murphy advarer imod (1985, pp. 144–145). Vedkommende kommenterer også på at konflikter mellem lokale aktører og krydstogtsinteresser kan medføre, at større rederier vælger eksterne partnere, hvilket reducerer mulighederne for lokal inddragelse og skaber en negativ spiral af centralisering (Interview, SL, p. 8). I Ilulissat handler debatten ikke om antallet af turister, men om hvem der tjener på dem. Lokale operatører kritiserer, at mellemlid og store aktører som Disko Line, Greenland Cruises og Vela Nordic tager en stor del af indtægterne, mens lokale virksomheder marginaliseres. Borgmesterens protester og Naalakkersuisuts kritik viser, hvordan manglende lokal inddragelse kan eskalere til politiske

konflikter (Interview, SL, p. 8; Schou, 2025). Visit Greenland og Grønlands Erhverv advarer om, at konflikten kan skade både erhvervslivet og Grønlands ry som destination. Dette illustrerer Murphys pointe om, at turismeudvikling uden community-based planlægning risikerer at skabe mistillid, konflikter og centralisering af indtægter hos eksterne aktører (Murphy, 1985, pp. 32–38). Hvor Qaqortoq primært kæmper med kapacitet og koordinering, viser Ilulissat, hvordan ejerskabsstrukturer kan skabe sociale spændinger. Begge cases understøtter Murphys teori: uden lokal deltagelse og ejerskab undermineres legitimiteten, og turismen risikerer at belaste lokalsamfundet frem for at styrke det.

Et konkret eksempel viser, hvordan direkte kontakt og vedvarende engagement kan føre til privilegerede samarbejdsrelationer. Efter flere års relations opbygning beskriver en lokal aktør og et rederi hinanden som nærmest familiære, hvilket har resulteret i udvidede sejlads (Interview, PS, p. 3). Dette understøtter Murphys pointe om, at lokal deltagelse og langsigtet engagement skaber legitimitet og bæredygtighed. Men samarbejdet indebærer også praktiske udfordringer, fx ændringer af turpakker pga. havneklassifikationer, krav om alternative ruter og gæsternes fysiske formåen (Interview, PS, pp. 3–5). Disse situationer illustrerer asymmetriske forventninger mellem rederier og lokale aktører, hvor hurtige svar forventes trods komplekse lokale forhold. Murphy understreger, at community-based planlægning giver bedre tilpasning til lokale kapaciteter og værdier. Når rederier mangler kendskab til lokale forhold, opstår misforståelser og frustrationer, som kunne mindskes gennem større lokal inddragelse. Den lokale operatør fremhæver, at prisfastsættelse sker med hensyn til lokale forhold, og at museumsbesøg integreres som en fast del af turpakkerne for at lette afviklingen og imødegå personalemangel. Positive erfaringer spredes mellem rederierne og styrker virksomhedens position (Interview, PS, p. 7). Hoarau-Heemstra et. al. (2023) illustrere dette med at Kvaliteten af oplevelser på land påvirker gæsternes tilfredshed, hvilket kan styrke destinationens omdømme og øge sandsynligheden for, at krydstogtgæster vender tilbage eller anbefaler destinationen til andre. Derfor viser den lokale operatører eksempel på, hvordan fælles løsninger og åben kommunikation kan skabe bæredygtige samarbejdsrelationer.

Anekdoterne viser, at samarbejdet med rederier og havnen i Sydgrønland er præget af både muligheder og udfordringer. Interviewene dokumenterer, hvordan direkte kontakt og

langsigtede relationer kan skabe tillid og lokalt ejerskab, mens konflikter, kapacitetsbegrænsninger og udenlandske DMC'er kan reducere lokal inddragelse.

Murphys teori om community approach giver et begrebsligt fundament til at forstå disse dynamikker: turismeudvikling bliver først bæredygtig, når lokalsamfundet aktivt deltager i planlægning og beslutninger. I Sydgrønland ses både udfordringer (konflikter, asymmetriske forventninger, kapacitetspres) og løsninger (direkte kontakt, lokale guidelines, langsigtet relations opbygning). Dermed illustrerer samarbejdet med rederier og havnen, at bæredygtig turisme kræver en balanceret tilgang, hvor lokale aktører får reel indflydelse og ejerskab.

Artiklen om bæredygtig udvikling, en case af Kotor beskriver krydstogtturismens påvirkning af lokalsamfund kan ikke forstås fuldt ud uden at inddrage begrebet bæredygtig udvikling (Bozovic et al., 2025, p. 2). Bæredygtighed indebærer en balance mellem økonomiske gevinster, miljømæssig beskyttelse og sikringen af de lokale borgeres livskvalitet. Hvis én af disse dimensioner ignoreres, kan det føre til forringelse af destinationen og svække dens langsigtede levedygtighed. Derfor bør studier af borgernes oplevelser integreres med bæredygtighedsvurderinger for tidligt at identificere risici og understøtte en mere bæredygtig turismepolitik.

Denne forståelse af bæredygtighed understøttes af Murphy, Mason, McCool og Modica, som alle fremhæver, at bæredygtig turisme kræver inddragelse af både lokalsamfundet og flere planlægningsdimensioner. Modica (2013, pp. 258–262) understreger, at bæredygtig turisme ikke kan opnås gennem ét enkelt styringsværktøj, men forudsætter en holistisk tilgang, hvor fysiske, sociale og organisatoriske forhold tænkes sammen og løbende tilpasses ændrede forhold.

Tilsammen peger disse perspektiver på, at en bæredygtig udvikling af krydstogtturismen kræver både lokal inddragelse, tværgående planlægning og en balance mellem økonomiske, sociale og miljømæssige hensyn.

8.3.2 Samarbejde mellem aktører

Interviewene viser at samarbejde og lokal koordinering i Sydgrønland fremhæves som en styrke. En virksomhed beskriver, hvordan turismeaktørerne i regionen i høj grad fungerer

som et samlet team, og hvordan ISG varetager en samlende funktion, der repræsenterer regionale interesser over for nationale instanser som Visit Greenland (Interview, AIS, p. 4). Denne form for intern koordinering skaber en mere samlet stemme og mindsker risikoen for fragmentering.

Murphy (1985, pp. 30-33) peger på, at turisme ofte fremstilles som entydigt positivt – med økonomisk vækst og jobskabelse – men at virkeligheden er mere kompleks, præget af sociale spændinger og kapacitetspres. Netop derfor bliver det vigtigt, at samarbejdet mellem aktører ikke kun ses som praktisk koordinering, men som en mekanisme til at håndtere de komplekse konsekvenser af turismeudvikling.

Den kommunale organisations- operatør fremhæver, at samarbejde er afgørende ved anløb af større krydstogtskibe, hvor kapacitetsbehovet overstiger, hvad én by alene kan håndtere. Her indgår operatører fra Narsaq og Nanortalik i fælles opgaveløsning med Qaqortoq, hvilket skaber kollektiv kapacitetsopbygning og videndeling (Interview, AIS, p. 5). Denne praksis kan ses som et konkret eksempel på Murphys pointe om, at turismens mål bør tage udgangspunkt i lokalsamfundets egne værdier og kapacitet (Murphy, 1985, pp. 156-159). Når samarbejdet bygger på deling af ressourcer og erfaringer, styrkes både den sociale carrying capacity og den langsigtede legitimitet.

Samarbejdet udtrykkes også gennem uformelle mekanismer, fx kø ordninger ved havnefaciliteter, hvor operatører bevidst begrænser deres opholdstid for at sikre, at alle får adgang (Interview, BI, p. 4). Dette viser en høj grad af gensidig respekt og en kollektivistisk tilgang, som harmonerer med Erik Palos' pointe om, at turismeudvikling i Grønland bør baseres på mange mindre, lokalt forankrede virksomheder frem for store eksterne aktører (Jørgensen, 2024, lokal operatør i opråb)

Samtidig understreges det, at den samlede efterspørgsel ofte overstiger kapaciteten hos enkelte udbydere, hvilket gør samarbejde med flere lokale operatører til en strukturel nødvendighed (Interview, SL, p. 3). Her bliver Murphys advarsel om, at turisme kan overstige lokalsamfundets kapacitet, tydelig: kun gennem samarbejde kan presset håndteres uden at underminere sociale og kulturelle fundamentet.

Interviewene viser at samarbejde i Sydgrønland både er en styrke og en kompleksitet. Det sikrer kapacitetsdeling, legitimitet og videndeling, men er samtidig en nødvendighed i et

marked præget af begrænsede ressourcer og sæsonvariation. Murphy hjælper os til at forstå, at samarbejde ikke blot er praktisk koordinering, men en central mekanisme til at sikre, at turismens mål defineres lokalt og understøtter livskvalitet, kultur og bæredygtighed.

Selvom samarbejdet mellem lokale aktører i Sydgrønland fungerer som en styrke, peger McCool (2013) på, at LAC kun fungerer, hvis der er klare styringsstrukturer og lokal inddragelse, så forskellige aktørers interesser kan forhandles. I Grønland udfordres dette af, at turismeloven ikke regulerer hoteller som en del af turismesektoren, hvilket betyder, at eksterne investorer kan udvikle overnatningskapacitet uden krav om lokal forankring eller bæredygtighed. Modica (2013) viser, at selv tydelige grænser og zoner ikke er nok, hvis efterspørgslen ikke reguleres gennem strategier som sæsonudjævning, kapacitetsbegrænsning eller adgangsstyring. Manglende regulering kan dermed begrænse samarbejdets effekt og øge risikoen for, at eksterne aktører dominerer udviklingen på bekostning af lokalsamfundets værdier.

Denne mangel på regulering er særligt relevant i Qaqortoq, hvor den eksterne investor Topas allerede har opkøbt Hotel Qaqortoq. Samtidig har Innovation South Greenland påpeget en markant mangel på overnatningskapacitet i forhold til den forventede udvikling af turismetransport i Sydgrønland. Uden en tydelig styringsramme risikerer udbygningen af overnatningsfaciliteter derfor at blive drevet af eksterne aktørers interesser frem for lokale behov og værdier.

Situationen i Jamaica, hvor lokalbefolkningens adgang til strande i stigende grad begrænses af hotel- og resortudvikling, illustrerer, hvordan turismeinvesteringer kan få vidtrækkende konsekvenser for lokalsamfunds adgang til og kontrol over lokale ressourcer (Girma, 2026). Selvom Grønland adskiller sig juridisk ved, at man ikke kan eje land, men kun kan få arealtildeling, viser den jamaicanske case, hvordan eksterne investeringer i overnatningskapacitet – såsom hoteller, bed & breakfasts og Airbnb – i praksis kan komme til at dominere byrum og lokale funktioner.

Set i lyset af McCools LAC-perspektiv og Modicas demand management kan samarbejdet mellem lokale aktører svækkes, hvis eksterne investorer dominerer udviklingen, da det risikerer at underminere lokalsamfundets værdier og kapacitet til at definere turismens mål.

8.3.3 Ansatte rolle og unges arbejdskraft

Interviewene viser, at mange af de ansatte i krydstogtturismen i Sydgrønland – særligt søfolk – bor lokalt i byer som Narsaq og Qaqortoq, hvor flåden også er baseret. Dette lokale fundament sikrer kontinuitet og lokalkendskab i driften (Interview, BI, p. 3). Murphy fremhæver, at kulturelle strategier er nødvendige for at bevare autenticitet og sikre, at turisme udvikles i respekt for lokale værdier (Murphy, 1985, pp. 145-151). Når ansatte er lokalt forankrede, styrkes netop denne autenticitet og sociale accept, fordi kultur formidles af personer med dybt kendskab til lokalsamfundet.

En anden lokal operatør bemærker, at der stadig anvendes mange udenlandske guider, særligt i Qaqortoq, og fremhæver, at lokale aktører burde overtage disse landbaserede ture (Interview, SL, p. 6). Her opstår en udfordring i forhold til Murphys pointe om kulturel formidling: når guider ikke er forankret i lokalsamfundet, risikerer kultur at blive “udstillet” frem for formidlet autentisk. Kritikken fra Ilulissat, hvor krydstogtskibes aktiviteter ofte udføres af eksterne aktører, understøtter denne problematik og viser, hvordan manglende lokal deltagelse kan skabe sociale spændinger og marginalisering (Mølgaard, 2025). Samtidig er den lokale operatør udfordret for rekruttering af nye guider, på grund af begrænsning af lokal boligkapacitet til tilkaldt lokale arbejdskraft fra andre byer (Interview, SL, p. 14). Men operatøren håndplukker ofte guider fra relevante uddannelsesforløb, men realiserbarheden afhænger af tilgængelige boliger. Dette viser, hvordan kapacitetsstyring – et centralt element i Murphys kulturelle strategier – må integreres med planlægning, så sociale og kulturelle ressourcer beskyttes.

En anden lokal operatør tilkalder udenlandsk (dansk) arbejdskraft og for at sikre kvalitet tilbydes et gratis introduktionskursus, hvor nye guider introduceres til lokale forhold og korrekt formidling af Grønland som destination (Interview, PS, p. 13). Dette kan ses som en kulturel strategi, der søger at integrere ekstern arbejdskraft i lokale rammer og dermed bevare autenticitet og social carrying capacity.

Dette viser, at den eksisterende mangel på overnatningskapacitet i Qaqortoq kan føre til, at ekstern arbejdskraft får plads, hvilket begrænser mulighederne for lokal arbejdskraft til at bidrage til turismeudviklingen. Den lokale operatør vurderer, at ekstern arbejdskraft samtidig sikrer bedre kontrol over sæsonens kvalitet. Dette understreger, at

bæredygtighedsdiskussioner mellem aktører bør holdes aktive, så lokale medarbejdere styrkes, og turismens udvikling både skaber kvalitet og understøtter lokalsamfundets sociale og økonomiske værdier.

- Unge som arbejdskraft

Interviewene fremhæver, at nye turismevirksomheder typisk etableres af unge voksne, og at opstarten ofte ledsages af ansættelse af unge lokale guider (Interview, AIS, p. 6). Arbejdet som guide er stærkt sæsonpræget, og få personer lever af det året rundt. Mange må supplere med andet arbejde uden for sommersæsonen, hvilket skaber udfordringer for kontinuitet og rekruttering. Dette understøtter Murphys pointe om, at turismeudvikling skal ske i et tempo og omfang, som lokalsamfundet kan acceptere (Murphy, 1985, pp. 156-159). Når unge guides, kun kan indgå midlertidigt, opstår en strukturel sårbarhed, der kan svække både kvalitet og langsigtet bæredygtighed, så selvom det sker i tempo, kan man med sikkerhed ikke sige at det løser dette problematik.

Interviewene viser derfor, at ansattes rolle og unges arbejdskraft i Sydgrønland balancerer mellem lokal forankring og brug af ekstern arbejdskraft. Lokale ansatte sikrer autenticitet og kontinuitet, mens udenlandske guider kan skabe udfordringer for meningsfuld kulturel formidling. Rekruttering af unge og tilkaldt arbejdskraft er nødvendig, men præget af sæsonvariation og kapacitetsbegrænsninger.

Murphys teori om cultural strategies hjælper med at forstå disse dynamikker: kun gennem lokal deltagelse, bevaring af autenticitet og integration af kulturelle strategier i planlægningen kan turismen udvikles på en måde, der respekterer lokale værdier og sikrer social carrying capacity.

Som nævnt under turismeloven i analysen, er to tredjedele af erhvervsdrivende i Qaqortoq afhængige af krydstogtturisme, samtidig med at sæsonen kun varer fra midt juni til slut september. Interviewene viser, at unge guider derfor ofte må supplere med arbejde uden for sæsonen for at opretholde en stabil indkomst. Samtidig peges det på, at eksterne medarbejdere træder ind for at sikre kontinuitet og kvalitet, mens eksterne investorer langsomt overtager overnatningskapacitet.

Set gennem McCools LAC-perspektiv (2013) illustrerer dette, hvordan lokal arbejdskraft kan påvirkes af sæsonvariation og kapacitetsbegrænsninger, da lokalsamfundets tolerancegrænser og sociale bærende kapacitet kan udfordres. Modicas demand management-perspektiv (2013) fremhæver, at selv tydelige kapacitetsgrænser og zonerings ikke automatisk sikrer kontinuitet, hvis sæsonens korte varighed skaber pres på det tilgængelige personale.

8.3.4 Kulturformidling

Murphy fremhæver, at autentiske kulturelle praksisser kan risikere at blive tilpasset turisternes forventninger, hvilket kan true lokal identitet og reducere social accept (Murphy, 1985, pp. 145-151). I Qaqortoq ses dette i praksis, når krydstogtturismen integreres i byen gennem aktiviteter som kaffemik og hjemmelavede måltider hos grønlandske familier (Greenland Sagaland, kaffemik). Disse oplevelser giver turister mulighed for at engagere sig i lokale traditioner, men rejser samtidig spørgsmålet om, hvorvidt kulturen bevares eller tilpasses for at imødekomme gæsternes forventninger.

Interviewene understreger vigtigheden af, at det er lokale guider, der formidler Grønlands kultur til krydstogtgæsterne. Guidernes personlige motivation og indhold anses som centralt, mens virksomheden alene fastlægger overordnede rammer for ruter og fortælling (Interview, SL, p. 8). Dette sikrer en oplevelse, hvor Grønland præsenteres uden kunstig iscenesættelse, og hvor autenticiteten bevares. Her ses Murphys pointe om, at lokal deltagelse i udformningen af kulturelle oplevelser styrker ejerskab og legitimitet. Ligesom PS allerede har påpeget, modtager selv udenlandsk tilkaldt arbejdskraft en introduktionsuge, hvor formidling af Grønland og Qaqortoq indgår som en central del af ansættelsesoplæringen.

Det rejser spørgsmål om, i hvilken grad ekstern arbejdskraft uden erfaring eller dybdegående kendskab til den lokale kultur kan formidle den autentiske. Murphys cultural strategies-perspektiv (1985) understreger, at autentisk kulturformidling kræver lokal deltagelse og forståelse, og at ekstern arbejdskraft ofte formidler ud fra egne forestillinger. Set gennem McCools LAC-perspektiv (2013) kan dette medføre overskridelse af sociale og kulturelle tolerancegrænser, hvor lokale værdier risikerer at ændres eller tabes i oversættelsen.

Et konkret eksempel er guidernes tilrettelæggelse af tasting-arrangementer med lokale specialiteter som tørfisk, hvalhud og spæk, tilpasset gæsternes antal og tid (Interview, PA, p. 2). Denne praksis viser en fleksibel tilgang, hvor kultur formidles på gæsternes præmisser, men stadig med udgangspunkt i lokale traditioner. Det illustrerer, hvordan kulturelle strategier kan integreres i turismeplanlægning: oplevelserne tilpasses logistiske rammer, men autenticiteten fastholdes gennem lokal kontrol og deltagelse.

Interviewene viser, at kulturformidling i Qaqortoq balancerer mellem autenticitet og tilpasning. Lokale guider spiller en afgørende rolle i at sikre, at kultur præsenteres respektfuldt og uden kunstig iscenesættelse, mens fleksible løsninger som madarrangementer tilpasset gæsternes behov viser, hvordan turisme kan integreres uden at underminere lokal identitet.

I Qaqortoq spiller lokale aktører, herunder Greenland Sagalands, en central rolle i formidlingen af kultur til turister ved at tilbyde guidede ture, vandreture og oplevelser, der tager udgangspunkt i områdets lokale kultur og natur. Desuden bidrager aktiviteter omkring byens torv, kunstprojektet Stone & Man samt produktionen af lokale souvenirs til en direkte formidling af grønlandsk kultur til besøgende (Visit greenland, greenland sagaland). Dette udgør et eksempel på, hvordan lokale aktører arbejder på at integrere autentiske kulturelle oplevelser i krydstogtturismen, samtidig med at lokalsamfundet opretholder kontrol over, hvordan deres kultur præsenteres og formidles til turisterne. En yderligere udfordring kan opstå, når operatører ansætter tilkaldt arbejdskraft uden lokalkendskab, hvilket kan vanskeliggøre meningsfuld kulturel formidling og social integration. I Ilulissat har lokale turistoperatører rejst kritik af, at krydstogtskibes aktiviteter i høj grad udføres af aktører, som ikke nødvendigvis er forankret i lokalsamfundet, og at lokale aktører derfor kun i begrænset omfang får del i opgaverne og indtægterne i turismesektoren. Dette kan føre til sociale spændinger og marginalisering af lokale aktører i turistudviklingen. Der blandt andet rejser et spørgsmål om hvorvidt kulturen bliver udstillet når aktører ikke er foranket i lokalsamfundet (Mølgaard, 2025).

Murphys teori om kulturelle strategier hjælper med at forstå denne balance: kun gennem lokal deltagelse, bevaring af autenticitet og integration af kulturelle praksisser i

planlægningen kan turismen udvikles på en måde, der både imødekommer gæsternes forventninger og beskytter lokalsamfundets kultur og værdier.

8.3.5 Skibs størrelser og kapaciteter

Interviews med lokale aktører viser, at skibsstørrelser og antallet af passagerer har stor betydning for både lokalsamfund og miljø. Mindre ekspeditionsskibe med typisk op til 200 passagerer skaber konkrete økonomiske fordele for bygder som Qassiarsuk. Her fungerer lokale borgere – fx fårholdere, caféejere og butiksejere – som guider eller sælgere, hvilket giver direkte indtægtsmuligheder. Når passagertallet overstiger 200, opleves det derimod som overbelastning, og lokale aktører kan blive utilfredse. Samtidig bidrager store krydstogtskibe med størstedelen af omsætningen til operatørerne, men skaber logistiske udfordringer, især i små havne, hvor begrænsede faciliteter såsom konge- og pontonbroen tvinger lokale aktører til at tilpasse ture og aktiviteter (Interview, SL, pp. 5–13; AIS, pp. 6 & 9).

Teoretisk understøtter dette Murphys pointe om, at ukontrolleret turisme kan medføre negative konsekvenser, hvis destinationsplanlægning og lokal deltagelse er begrænset (Murphy, 1985, pp. 30–38). De interviews, vi har gennemført, illustrerer netop, hvordan små skibe kan understøtte lokal deltagelse og bæredygtighed, mens større skibe kan skabe kapacitetsproblemer og overbelastning – et klassisk eksempel på, at turisme kan overstige områdets bæreevne, hvis væksten ikke reguleres.

Interviews viser desuden, at selv mindre ekspeditionsskibe ikke altid giver forretningsmæssig fordel for operatørerne, da de ofte arrangerer egne ture og guider. For at modvirke, at lokalsamfundet reduceres til passive tilskuere, har virksomheden aktivt udviklet boder og samarbejdet med lokale borgere om salg af håndværk og oplevelser, særligt ved anløb af større konventionelle skibe (Interview, PS, pp. 8–9). Dette understøtter Murphys argument om, at lokal deltagelse er afgørende for legitimitet og bæredygtighed i turismeudvikling, da det både øger ejerskab og sikrer sociale og kulturelle hensyn.

Endelig peger interviewene på, at krydstogtsæsonen fastlægges flere år i forvejen af rederierne, hvilket begrænser lokal kontrol over anløbstider og kapacitetsplanlægning. Virksomheder fremhæver, at tæt samarbejde og kommunikation med rederier som Blue Water og Eimskip er afgørende for at kunne tilpasse ture, undgå overbelastning og sikre

bæredygtig integration af lokale aktører (Interview, PS, pp. 18–19). Her kan man kritisk bemærke, at selv med aktiv lokal deltagelse forbliver strukturelle magtforhold hos rederier og operatører – hvilket understøtter teorien om, at top-down-modeller fortsat kan dominere turismens udvikling (Murphy, 1985, pp. 36–38).

Ansvar for anløb af krydstogtskibe ligger formelt hos havnene og Royal Arctic Line, men det er ofte internationale selskaber som Eimskip og Blue Water, der modtager bookingerne. Manglende samarbejde mellem disse aktører kan føre til dobbeltbookinger, hvor to skibe anløber samtidig. Hvis det drejer sig om et lille og et stort skib, kan det håndteres, men to store konventionelle skibe samtidig skaber store problemer. Det, som mange års arbejde har opbygget, kan hurtigt ødelægges: utilfredse gæster, vrede borgere og overbelastning af lokale butikker. Derfor er det afgørende, at havnene selv kan styre kapaciteten for at undgå sådanne situationer (Interview, PS, pp. 10-11)

Interviewene viser, at skibsstørrelser og passagerantal har afgørende betydning for både økonomiske muligheder, sociale relationer og miljømæssige konsekvenser. Mindre skibe kan understøtte lokal deltagelse, men giver begrænset udbytte for operatører, mens større skibe skaber kapacitetsproblemer og pres på infrastruktur. Manglende koordinering mellem internationale selskaber og lokale havne illustrerer, hvordan strukturelle magtforhold fastholder en top down model, der begrænser lokal kontrol.

Murphys teori understøtter analysen: uden regulering og lokal deltagelse risikerer turismen at overstige områdets bæreevne og skabe både sociale og miljømæssige konflikter.

8.3.6 Efterspørgsel og fremtidsperspektiv

Interviewene viser, at Iceberg Tours er det mest efterspurgt produkt blandt krydstogtgæster – korte sejlads ud til isbjerge med guidet formidling af naturfænomener (Interview, SL, p. 4; BI, p. 4). Turene tilbydes primært fra Narsaq og Narsarsuaq, hvor gletsjere sikrer et stabilt isbjergsyn, mens Qaqortoq sjældnere kan tilbyde samme oplevelse. Dette understreger, hvordan efterspørgslen koncentrerer geografisk og dermed skaber et behov for differentieret planlægning. Mason fremhæver, at zonerings kan anvendes til at styre besøgsstrømme og reducere pres på enkelte destinationer (Mason, 2013, pp. 266-275). En funktionel opdeling – rekreative zoner i Narsaq/Narsarsuaq og kulturelle zoner i Qaqortoq – kan sikre, at turismen fordeles og ikke overstiger lokale kapaciteter. Som en privat aktør

bemærker, kan selv små initiativer som at stille kunst udenfor huset bidrage til spredning af turister, hvilket Murphy beskriver som dispersion (Interview, PA, p. 4; Murphy, 1985, pp. 140 144).

Salg af kreative produkter udgør et mindre supplement, men visse segmenter – især amerikanske turister – viser interesse for håndlavede genstande med personlig fortælling (Interview, PA, p. 4). Dette understøtter Murphys pointe om, at turisme bør tage udgangspunkt i lokalsamfundets værdier og identitet frem for udelukkende markedets krav (Murphy, 1985, pp. 156 159). Når lokale producenter integreres i turismeoplevelsen, styrkes ejerskab og legitimitet, men den begrænsede efterspørgsel viser også, at økonomiske gevinster ikke altid fordeles bredt.

Qaqortoq har gennem mange år været det mest besøgte sted i Sydgrønland, hvilket har givet lokale aktører erfaring med logistik og drift (Interview, AIS, p. 8). Samtidig understreges, at turismen ikke kan begrænses til ét geografisk punkt: Narsaq og Nanortalik udvikler sig også som krydstogtdestinationer. Dette peger på behovet for regional planlægning, hvor zonerings kan anvendes til at balancere udviklingen på tværs af byer og bygder. En lokal operatør fremhæver, hvordan Nanortalik aktivt er blevet reklameret til samarbejdsrederierne (Interview, PS, p. 9), hvilket viser, at regional koordinering allerede er en del af strategien.

En anden lokal operatør fremhæver, at krydstogtturisme i dag udgør ca. 90 % af deres omsætning, men at åbningen af den nye lufthavn kan skabe muligheder for øget landbaseret inbound-turisme (Interview, SL, p. 6). Dette kan føre til en mere balanceret fordeling mellem krydstogt- og landbaseret turisme. Den kommende dybvandshavn i Qaqortoq vurderes som et strategisk potentiale, der kan gøre byen til et skiftepunkt for krydstogtskibe, analogt til Reykjavik (Interview, SL, pp. 12–13). Denne udvikling vil kræve investeringer i transportinfrastruktur og uddannelse af guider. Her kan LAC-modellen anvendes til at definere, hvor meget forandring der er acceptabelt, før sociale og miljømæssige forhold forringes (Mason, 2013, pp. 266 275). Kritisk bemærkes, at borgerne allerede oplever intens turisme, især når konventionelle skibe besøger (survey; åbent felt kommentarer), hvilket understreger behovet for klare grænser for vækst.

En lokal operatør fremhæver også, at den nye lufthavn åbner mulighed for pax turnarounds, hvor gæster kan ankomme, overnatte og skifte skib, forudsat tilstrækkelige

overnatningsfaciliteter (Interview, PS, pp. 18–19). Dette kan aflaste byens centrum, da logistik kan håndteres via busser, og borgerne kun oplever turismen på udvalgte steder. Men samme operatør fortæller, at der i dag ikke findes store busser til rådighed (Interview, PS, p. 19). Dette viser, hvordan planlagte løsninger hurtigt kan skabe overbelastning, hvis infrastrukturen ikke følger med – et eksempel på Murphys advarsel om, at turisme kan overstige lokal kapacitet, når planlægning ikke er tilstrækkelig (Murphy, 1985, pp. 36–38).

Men her opstår en central uenighed om overnatningsfaciliteter allerede: Visit Greenland har vurderet, at Qaqortoq allerede har tilstrækkelig kapacitet, mens Innovation South Greenland (ISG) har udarbejdet sin egen kapacitetsanalyse, der konkluderer, at der skal skabes plads til yderligere 5–15 % overnatningskapacitet frem mod 2030 (Interview, AIS, p. 7). Denne divergens viser, hvordan nationale og regionale aktører kan have forskellige perspektiver på kapacitetsbehovet. Kritisk set understøtter dette Murphys pointe om, at turismeplanlægning ikke kan baseres på top-down vurderinger alene. Som Mason (2013, pp. 266–275) fremhæver, kræver effektiv planlægning både forståelse for lokal kapacitet og inddragelse af lokale aktører for at sikre, at zoner og anvendelsesrestriktioner reflekterer områdets økologiske, sociale og kulturelle værdier.

Samtidig viser interviewene, at der i dag ikke findes store busser til rådighed (Interview, PS, p. 19), hvilket bekræfter, at selv mindre ændringer i anløbslogistik hurtigt kan skabe overbelastning. Her kan McCools LAC-ramme (2013, p. 285) anvendes til at forstå, hvor meget påvirkning Qaqortoqs byrum og nærliggende naturområder kan tåle, både fysisk og socialt, før belastningen bliver uacceptabel. LAC understreger samtidig, at tolerancegrænser er et resultat af forhandling mellem aktører med forskellige interesser, hvilket gør lokal deltagelse central.

Interviewene viser, at efterspørgslen i Sydgrønland koncentrerer omkring naturbaserede produkter som Iceberg Tours, mens fremtidige infrastrukturer som lufthavn og havn åbner for nye muligheder. Madison (2007, p. 88–91) pointerer, at strategiske beslutninger om turismeudvikling kræver balance mellem økonomiske, sociale og miljømæssige hensyn, og at markedsdrevet udvikling uden planlægning kan risikere at overskride både miljømæssige og sociale carrying capacity.

Samtidig understøtter teorien om zonerings og LAC, at planlægning må være fleksibel, regional og politisk forankret for at undgå overbelastning og sikre legitimitet. Qaqortoq og regionen står dermed over for et strategisk valg: enten at lade markedets efterspørgsel styre udviklingen eller at anvende zonerings og LAC som værktøjer til at balancere økonomiske, sociale og miljømæssige hensyn (Mason, 2013; McCool, 2013; Madison, 2007).

8.3.7 Delkonklusion

Denne meso analyse har belyst, hvordan krydstogtturismen i Sydgrønland formes af et komplekst samspil mellem lokale aktører, internationale rederier, private havnemyndigheder, investorer og politiske instanser. Samarbejde og lokal koordinering fremstår som væsentlige styrker i regionen, særligt gennem fælles kapacitetsløsninger og regionale netværk.

Med udgangspunkt i Murphys (1985) community approach fremgår det, at direkte kontakt, lokal deltagelse og langsigtede relationer kan styrke både ejerskab, legitimitet og bæredygtighed. Dette ses især i samarbejdet med mindre ekspeditionsskibe, hvor lokale aktører i højere grad inddrages i planlægning, formidling og værdiskabelse. Omvendt illustrerer erfaringerne med større krydstogtskibe, hvordan standardiserede løsninger, agentbaserede strukturer og fokus på kortsigtet profit kan marginalisere lokale aktører og reducere den lokale værdiskabelse. Dermed understøttes Murphys kritik af traditionelle top-down-modeller, hvor beslutningsmagten i høj grad ligger hos eksterne interessenter.

Skibsstørrelser og passagerantal har vist sig at have afgørende betydning for både økonomiske, sociale og miljømæssige konsekvenser. Mindre skibe understøtter lokal deltagelse og social bæredygtighed, men giver begrænsede økonomiske gevinster for operatørerne. Større skibe skaber derimod pres på infrastruktur og byrum, særligt i små havne med begrænset kapacitet. Manglende koordinering mellem internationale bookingselskaber og lokale havne kan føre til overbelastning og konflikter, hvilket yderligere understreger behovet for lokal styring og regulering.

Analysen har desuden vist, at turismens arbejdsmarked i Sydgrønland er præget af sæsonvariation og strukturel sårbarhed. Unge lokale fungerer ofte som guider i højsæsonen, men må supplere med andet arbejde resten af året. Samtidig anvendes ekstern arbejdskraft for at sikre kontinuitet og kvalitet. Dette skaber spændinger mellem behovet for lokal forankring og ønsket om professionel standardisering. Set gennem Murphys (1985) cultural

strategies-perspektiv kan denne udvikling udfordre autenticitet og kulturel legitimitet, særligt hvis kulturformidlingen i stigende grad varetages af personer uden dyb lokal tilknytning.

Kulturformidlingen i Qaqortoq balancerer mellem autenticitet og tilpasning til turisternes forventninger. Lokale guider spiller en central rolle i at bevare kulturel forankring, mens fleksible formater som kaffemik og lokale smagsoplevelser viser, hvordan traditioner kan integreres i turismeoplevelser uden fuld iscenesættelse. Samtidig rejser brugen af ekstern arbejdskraft spørgsmål om, hvorvidt lokal identitet risikerer at blive forenklet eller omformet til turistvenlige narrativer.

Fremtidsperspektivet præges af nye infrastrukturelle muligheder som lufthavn og dybvandshavn, der kan øge både krydstogt- og landbaseret turisme. Uenigheden mellem Visit Greenland og Innovation South Greenland om behovet for yderligere overnatningskapacitet viser dog, at turismeplanlægning ikke kan baseres på nationale vurderinger alene. Lokale erfaringer, kapacitetsgrænser og borgernes oplevelser bør inddrages mere systematisk i beslutningsprocesserne.

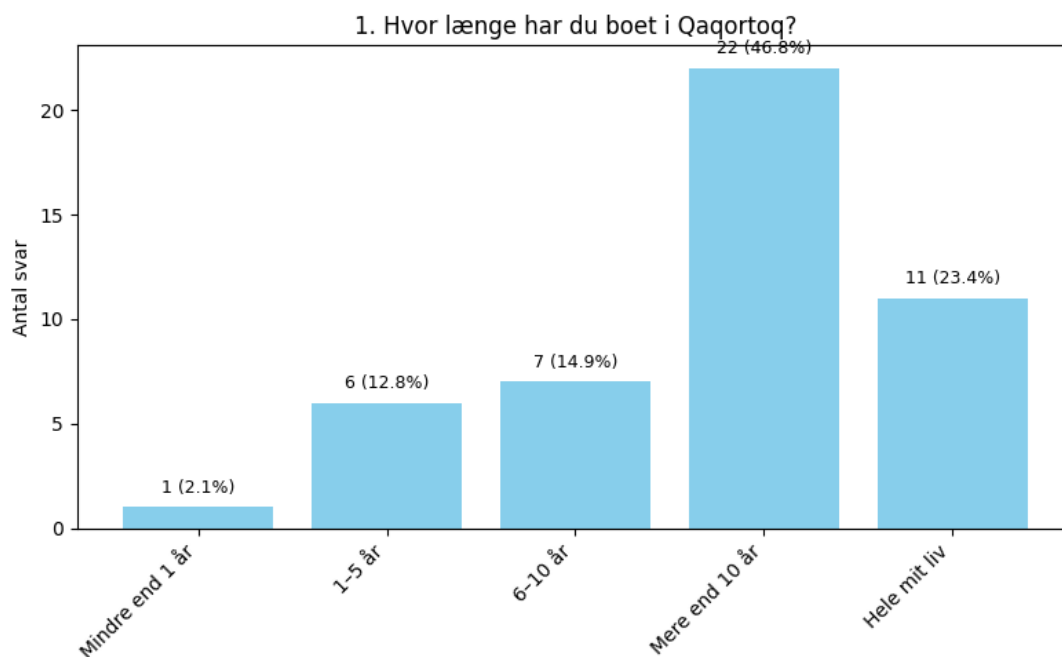
Set gennem McCools (2013) LAC-ramme og Modicas (2013) demand management-perspektiv bliver det tydeligt, at bæredygtig turismeudvikling forudsætter klare styringsstrukturer, regulering af efterspørgsel og aktiv lokal inddragelse. Uden sådanne mekanismer risikerer eksterne investeringer og markedslogikker at dominere udviklingen på bekostning af lokalsamfundets værdier, kapacitet og livskvalitet.

Samlet set viser analysen, at krydstogtturismens bæredygtighed i Sydgrønland afhænger af en balanceret tilgang, hvor økonomiske gevinster, social accept og miljømæssig beskyttelse vægtes ligeværdigt. Lokal deltagelse, regional koordinering, kapacitetsstyring og kulturel forankring fremstår som centrale forudsætninger for, at turismen ikke blot fungerer som en økonomisk aktivitet, men som en udviklingsproces, der styrker lokalsamfundet frem for at belaste det.

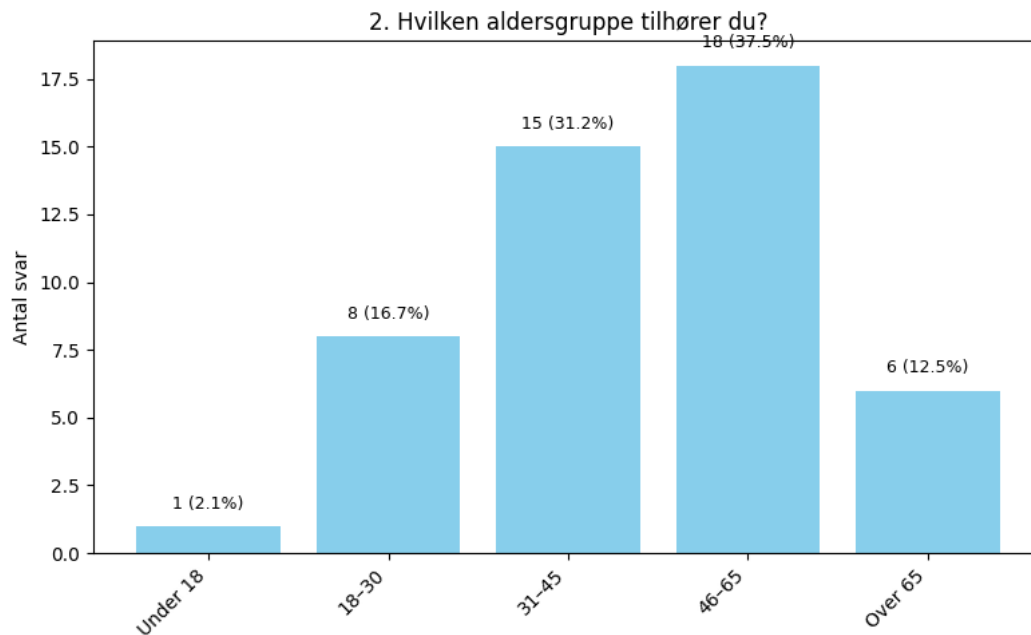
8.4 Mikroniveau

I alt besvarede 48 personer Survey-spørgeskemaet, hvoraf tre arbejder direkte med turisme. Respondenterne omfattede både butiksejere og borgere, som blev mødt i forskellige butikker og offentlige rum, herunder Brættet, Mikka, 60 North, Torrak Fashion, Brugsen, Great Greenland, Innarluutillit Sulliviat, Jysk, Amazing Greenland og ISG, samt ansatte i kommunen, til et skolearrangement og gymnasieundervisning. Hver af disse grupper deltog i mere eller mindre omfattende diskussioner, hvilket bidrog til en nuanceret forståelse af både organisatoriske, kommercielle og borgerrelaterede perspektiver på turisme i byen.

Respondenterne i undersøgelsen har forskellig tilknytning til Qaqortoq, hvilket giver et indblik i, hvor "lokale" deltagerne er. En stor del af respondenterne har boet i byen i mere end 10 år (22 personer), mens 11 har boet i Qaqortoq hele deres liv. Mindre grupper har boet i byen mellem 6–10 år (7 personer), 1–5 år (6 personer) eller under 1 år (1 person).

Aldersfordelingen blandt respondenterne viser, at størstedelen befinder sig i aldersgrupperne 31–45 år (15 personer) og 46–65 år (18 personer). Mindre grupper tilhører de yngste (under 18: 1 person, 18–30 år: 8 personer) og ældste aldersgrupper (over 65: 6 personer). Denne variation i både alder og bopælshistorik bidrager til en nuanceret forståelse af respondenternes perspektiver og deres relation til turismen i byen.

8.4.1 Infrastruktur og kapacitet

Aktører har ligeledes bidraget med deres perspektiver på, hvordan krydstogtturismen påvirker hverdagen. Den lokale, kommunale aktør vurderer, at toiletforholdene udgør et reelt problem i byen. Samtidig fremhæver informanten, at udfordringen delvist kan forklares med, at byens tekniske afdeling i mange år har været underbemandet. Ifølge informanten har den manglende bemanning gjort det vanskeligt for afdelingen at sikre tilfredsstillende toiletfaciliteter (Interview, AIS, p. 14).

I modsætning til Visit Greenlands konklusion om, at caféer må lukke for almindelig service i perioder med høj krydstogtaktivitet (Visit Greenland, 2024a, s. 9), fortæller informanten, at caféer og restauranter generelt ikke lukker for lokale kunder, selv når krydstogtgæster besøger byen. Hun bemærker dog, at enkelte hotelcaféer i nogle tilfælde kan være utilgængelige for krydstogtgæster, hvilket muligvis skyldes, at besøgende opholder sig for at benytte Wi-Fi uden at foretage køb (Interview, PA, p. 4).

Det empiriske materiale viser, hvordan tilstrømningen af krydstogtturister skaber kapacitetsudfordringer i Qaqortoqs detailhandel. Når to skibe anløber samtidig, bliver butikkerne overfyldte, hvilket begrænser turisternes bevægelsesfrihed og reducerer indtjeningsmulighederne. Som afbødende strategi henviser personalet besøgende til

alternative indkøbsmuligheder, hvilket indikerer en lokal tilpasning til de rumlige pres, der opstår (Interview, PS, p. 10).

Samtidig fremhæves organisatoriske udfordringer i forbindelse med anløb.

Havnemyndighederne, Royal Arctic Line og internationale bookingbureauer som Eimskip og Blue Water har ansvar for koordinering, men manglende samarbejde kan resultere i dobbeltbookinger. Når to store krydstogtskibe ankommer samtidigt, opstår betydelige logistiske problemer, hvilket medfører utilfredse turister og frustration blandt borgere. Dette understreger behovet for lokal kontrol og inddragelse i kapacitetsstyringen (Interview, PS, p. 10–11).

Murphy (1985) tilbyder en teoretisk ramme til at forstå disse udfordringer gennem begreberne koncentration og dispersion. Koncentration af turister på få steder kan føre til fysisk overbelastning af infrastruktur, trængsel, konflikter og tab af autenticitet. Omvendt kan dispersion – en mere jævn fordeling af turister over tid og rum – reducere pres, sprede økonomiske gevinster og beskytte lokal kultur og miljø.

Interviewet illustrerer tydeligt koncentrationsproblemet: samtidige anløb samler turister i byens centrum og butikker, hvilket skaber trængsel og reducerer både oplevelseskvalitet og økonomisk udbytte. De organisatoriske udfordringer forstærker denne koncentration.

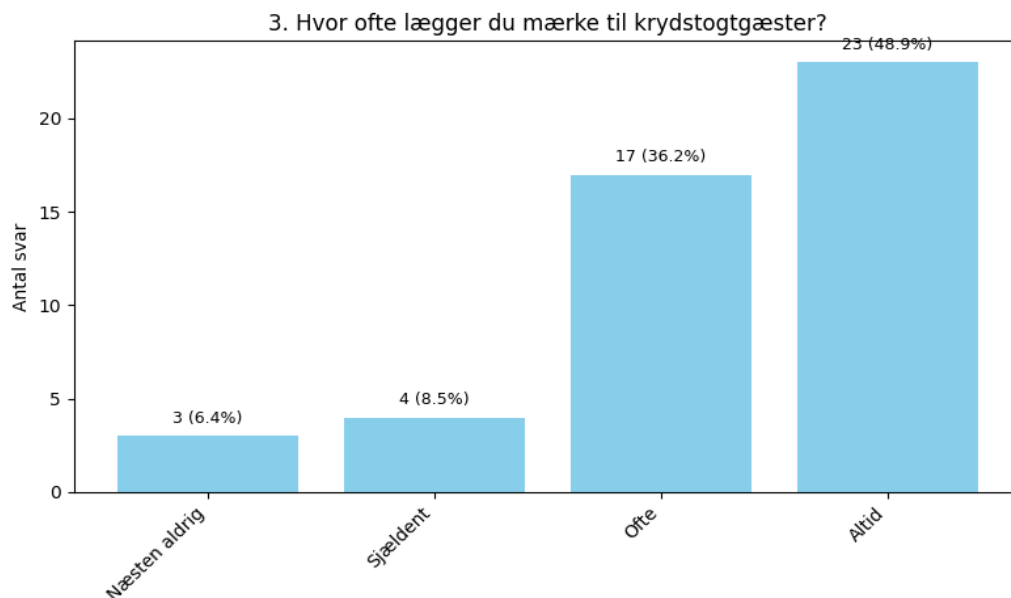
Dispersion fremstår derfor som en oplagt løsning, hvor både henvisning til alternative indkøbsmuligheder og bedre koordinering af anløb kan bidrage til at sprede belastningen.

Qaqortoqs fysiske rammer – smalle gader og en begrænset havnepromenade – gør koncentration hurtigt synlig. Innovation South Greenland har rejst spørgsmålet om byens kapacitet til at håndtere store mængder turister, og borgermøder har sat fokus på koordinering og styring af strømme. Dette understøtter Murphys pointe om, at strategisk planlægning, der kombinerer koncentration og dispersion, er nødvendig for at undgå konflikter og bevare lokal kultur.

8.4.2 Oplevelse af krydstogtturismen tilstedeværelse

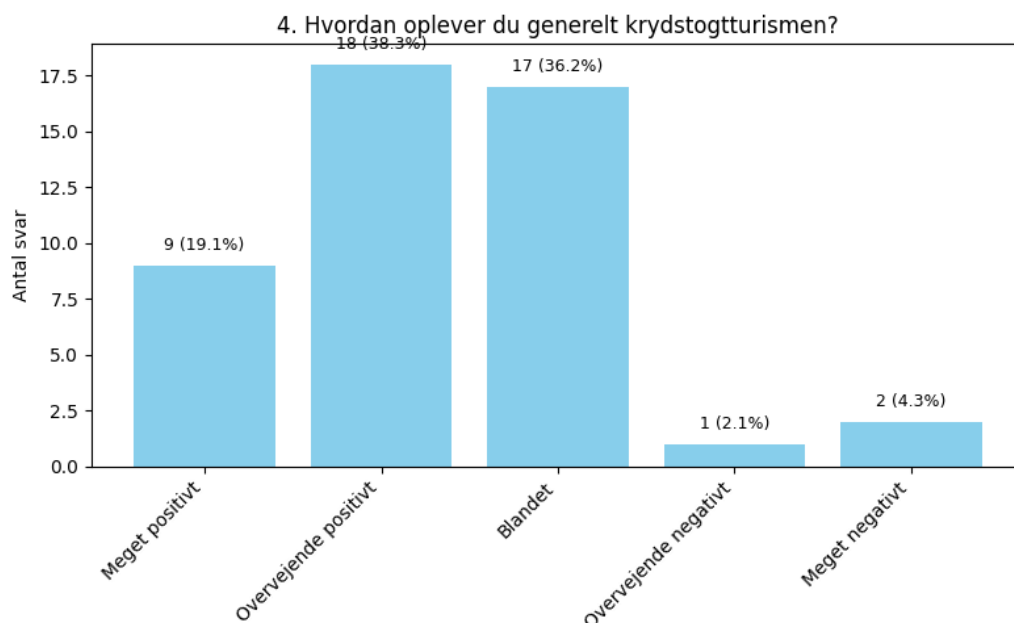
Survey materiale viser, at krydstogtturismen er en markant og synlig del af bybilledet i Qaqortoq. Respondenterne i tabel 3, 4 og 5 angiver i overvejende grad, at de bemærker krydstogtgæster hyppigt: 23 personer svarer, at de altid lægger mærke til dem, mens 17

svarer ofte. Kun få respondenter bemærker dem sjældent (4) eller næsten aldrig (3). Dette indikerer, at krydstogtturismen er en konstant og tydelig tilstedeværelse i bymidten.

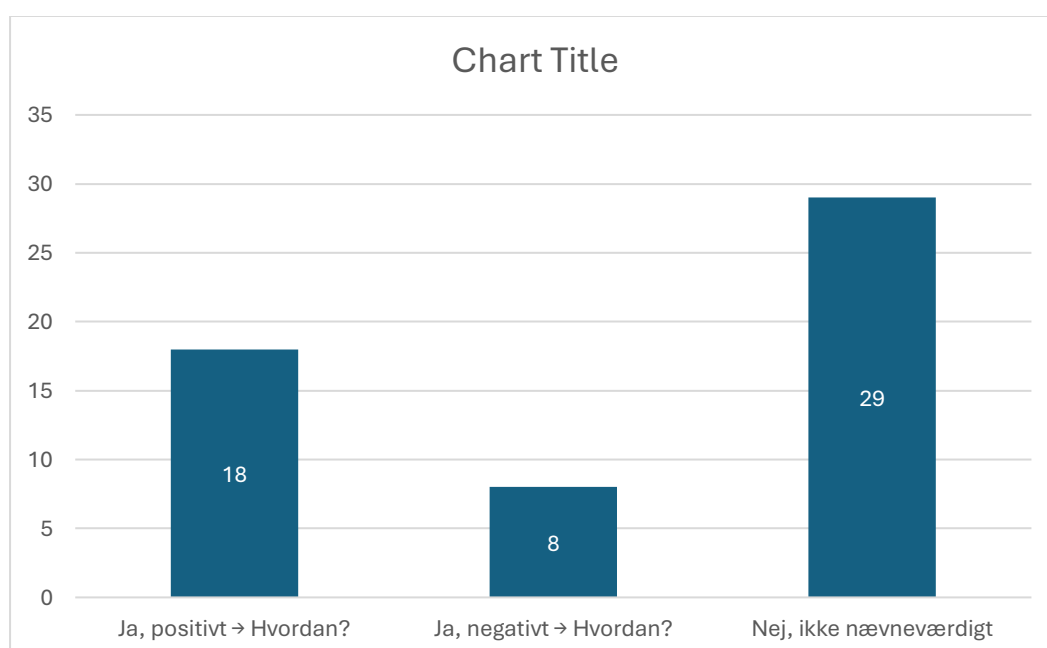
Her kan Murphys begreb om koncentration suppleres af McCools teori om Limits of Acceptable Change (LAC). LAC understreger, at det ikke kun er de fysiske miljøgrænser, men også de sociale og oplevelsesmæssige tolerancegrænser, der er afgørende. Den høje grad af opmærksomhed på turisternes tilstedeværelse kan tolkes som et tegn på, at beboernes oplevelsesmæssige tærskler er opmærksom på det.

Når det gælder den generelle oplevelse af krydstogtturismen, vurderer størstedelen af respondenterne den positivt: 9 personer beskriver turismen som meget positiv, og 18 som overvejende positiv. 17 personer har en blandet oplevelse, mens kun 3 personer oplever turismen overvejende eller meget negativt. Dette antyder, at turismen generelt opfattes som en fordel, men at der samtidig eksisterer en latent spænding. I LAC-rammen kan dette forstås som et udtryk for, at borgene har forskellige tærskler for, hvad der er acceptabelt. For nogle borgere er turisternes tilstedeværelse en berigelse, mens andre oplever, at grænsen for acceptabel forandring nærmer sig. Dette understøttes af BI-aktørens fremhævelse af problemstillinger relateret til anløbskoordinering og governance-udfordringer, som både er behandlet i det tidligere afsnit og vil blive uddybet i de følgende afsnit af mikroniveauanalysen.

I forhold til hverdagsoplevelsen angiver 18 respondenter, at krydstogtturismen har haft en positiv effekt på deres dagligdag, mens 8 personer oplever negative konsekvenser. 29 personer vurderer, at turismen ikke har haft nogen nævneværdig påvirkning. Dette mønster understøtter McCools pointe om, at acceptable change ikke er en teknisk størrelse, men et resultat af forhandlinger mellem aktører med forskellige værdier og interesser. For nogle borgere er turismen en kilde til økonomiske og sociale muligheder, mens andre oplever trængsel, ændret kontrol over byrum eller forstyrrelser i hverdagslivet.

5. Har den påvirket din dag?

Samlet viser dataene, at krydstogtturismen er både synlig og bemærkelsesværdig for størstedelen af byens borgere, og at den opleves overvejende positivt. Men samtidig fremgår det, at en mindre gruppe oplever negative konsekvenser, hvilket indikerer, at tolerancegrænserne for acceptabel forandring ikke er ensartede. I en LAC-ramme bliver dette centralt: det viser, at styring af turismen må tage højde for både de fysiske og de sociale indikatorer, og at lokal deltagelse er afgørende for at definere, hvornår “nok er nok”.

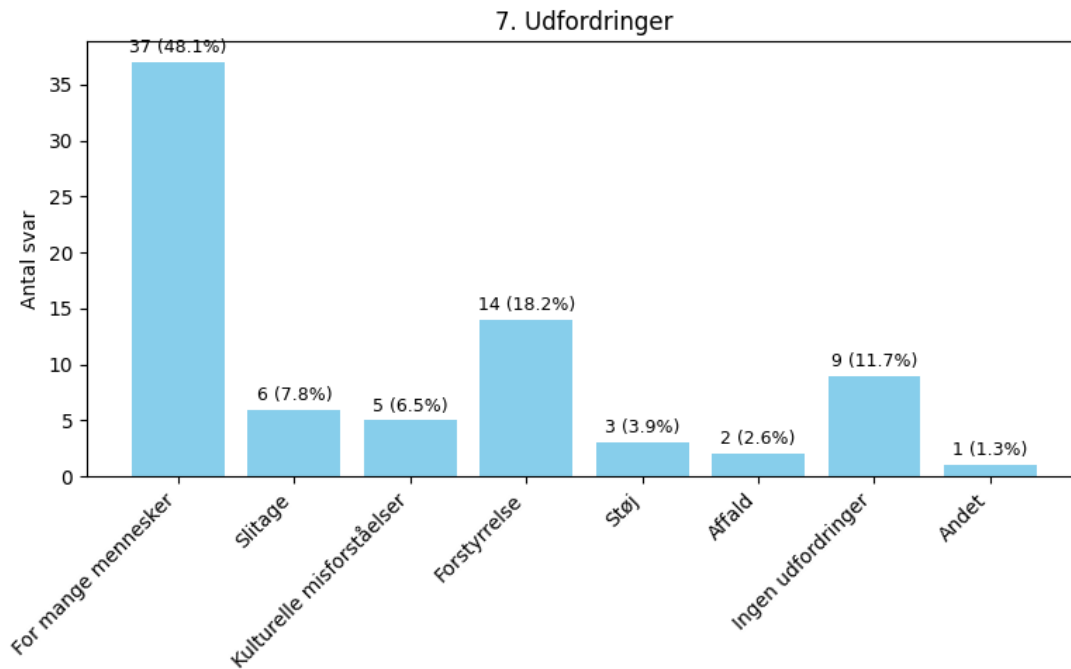
8.4.3 Fordele og udfordringer ved krydstogt turisme

Interviewene viser, at bymidten og perifere områder i stigende grad belastes af turisme (Interview, AIS, p. 9). Episoder, hvor turister overskrider private grænser ved at kigge ind ad vinduer eller bevæge sig ind i hjem, indikerer en forskydning i opfattelsen af offentlige versus private rum. Samtidig rapporteres interne konflikter blandt borgere, f.eks. aggressiv brug af bilhorn i mødet med turister (Interview, PS, pp. 9–10).

Murphy (1985) understreger, at koncentration af turister på få steder kan skabe trængsel, irritation og konflikter. Disse observationer fra Qaqortoq illustrerer netop, hvordan koncentration kan udfordre sociale praksisser og autenticitet, samtidig skal det understreges at Qaqortoq hellere ikke er større end på størrelse med en bydel som Qinnqorput.

Her supplerer McCool (2013) med LAC, som flytter fokus fra fysisk belastning til sociale og kulturelle tolerancegrænser. At borgere reagerer på turisternes adfærd viser, at de oplevede grænser for acceptabel forandring kan overskrides, selv før de fysiske miljøgrænser bliver tydelige.

Surveydata viser, at 48,1 % af respondenterne peger på “for mange mennesker på samme tid” som den største udfordring (Tabel 7). Den næst hyppigste udfordring er forstyrrelse af dagligdag (18,2 %). Kaffemik aflyses på dage med store anløb, og dagligvareindkøb vanskeliggøres af trængsel. Murphy’s begreb om dispersion bliver her centralt: en mere jævn fordeling af turister over tid og rum kunne reducere presset på byens offentlige rum. Samtidig viser LAC, at borgernes oplevelse af trængsel fungerer som en indikator for, hvornår grænsen for acceptabel forandring er nået. Igen som BI og flere aktører nævner at tolerancen for at kunne klare et konventionelt skib og en ekspeditions skib som grænsen, men ved to store konventionel skib udfordrer hele aktørerne og byens infrastruktur og ressource kapacitet.

Lokale virksomheder rapporterer om turister, der går midt på vejene, træder ind i arbejdsområder eller tager billeder af ansatte. Manglende toiletter og læ fremhæves som praktiske problemer, mens overfyldte butikker belaster personalet. Guider, der giver ukorrekt information, kan påvirke både byens image og turistoplevelsen (Åbent felt fra Survey). Murphys teori forklarer dette som et resultat af koncentration, mens LAC giver et redskab til at vurdere, hvornår sådanne påvirkninger overskrider lokale tolerancegrænser. McCool understreger, at acceptable change er et forhandlet resultat mellem aktører. Virksomhedernes krav om klare rammer og regler viser netop behovet for en forhandlet styring af turismen, især da aktøren gentagne gange har fremhævet, at graden af bookingstyring af eksterne virksomheder kan have stor betydning for anløb, bør dette samarbejde indgå som et centralt element i udviklingen af krydstogtturismen. Samtidig er det afgørende for hvordan lokalbefolkningen kan følge med i og acceptere de ændringer, som turismen medfører.

Informanten beskriver, hvordan hun håndterer turismens tilstedeværelse i sin dagligdag. Når vejret er godt, og der ikke afholdes kaffemik, placerer hun et bord udenfor med egne kreative produkter og opsætter et skilt ved vejen, så forbipasserende turister kan kigge forbi (Interview, PA, p. 3). Denne praksis er interessant, fordi den viser en lokal strategi for at integrere turismen i hverdagen på en måde, der både er økonomisk og socialt bæredygtig. I

stedet for at benytte de mere kommercielle salgsboder ved Sagaland, vælger hun en hjemmenær tilgang, hvor turismen kobles direkte til hendes private rum og kreative udtryk.

Denne observation kan analyseres gennem Murphy's begreb om social bæreevne. Social carrying capacity handler ikke kun om, hvor mange turister et samfund kan rumme fysisk, men også om, hvordan turismen kan integreres i det sociale og kulturelle liv uden at skabe irritation eller tab af kontrol. Informantens praksis viser, at turismen kan håndteres på måder, der styrker lokal identitet og giver mulighed for kreativ udfoldelse, snarere end at blive oplevet som en belastning.

Tabel 5 viser, hvordan respondenterne oplever turismens påvirkning på deres dagligdag:

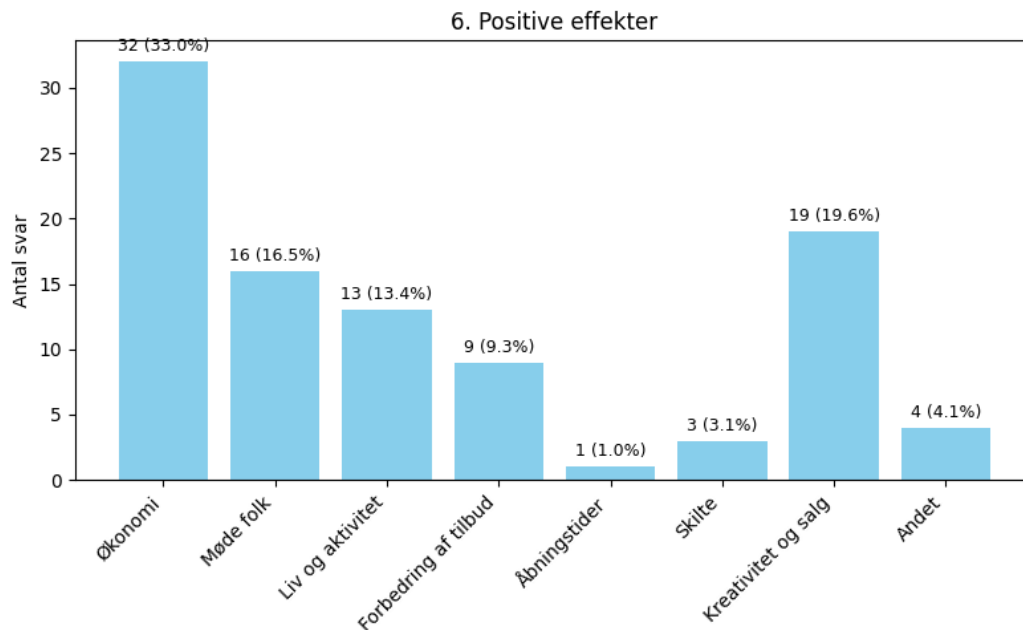
- 52 % angiver, at turismen ikke har haft nogen nævneværdig effekt.
- 33 % oplever turismen som positiv.
- 15 % oplever turismen som negativ.

Flertallets neutrale vurdering indikerer, at turismen for mange borgere ikke griber direkte ind i hverdagslivet. Dette kan tolkes som et udtryk for, at den sociale carrying capacity endnu ikke er overskredet for størstedelen af befolkningen. Samtidig viser den tredjedel, der oplever turismen positivt, at krydstogtturismen kan skabe konkrete gevinster – både økonomisk og socialt. Den mindre gruppe, der oplever turismen negativt, peger dog på, at der findes grænser for acceptabel forandring, især når det gælder trængsel og kapacitetsproblemer.

Her bliver Murphy's pointe om, at social bæreevne også har en psykologisk dimension, central. For nogle borgere kan store krydstogtskibe og den pludselige tilstrømning af tusindvis af mennesker skabe en oplevelse af tab af kontrol over byens rum. Det er netop denne psykologiske grænse, der kan føre til irritation og modstand, selv når den fysiske infrastruktur stadig fungerer.

De mest markante positive effekter, som respondenterne fremhæver, er:

- Økonomiske gevinster og arbejdspladser (32 svar).
- Mulighed for kreativitet og salg (19 svar).
- Social interaktion med turister (16 svar).
- Liv og aktivitet i bymidten (13 svar).

Disse resultater viser, at turismen ikke kun vurderes ud fra dens belastning, men også ud fra dens potentiale til at skabe nye muligheder. Informantens praksis med at sælge kreative produkter fra sit hjem illustrerer, hvordan turismen kan åbne for innovation og lokalt entreprenørskab. Dette understøtter Murphy's pointe om, at social bæreevne ikke nødvendigvis overskrides, hvis turismen integreres på måder, der opleves som meningsfulde og værdiskabende. Social interaktion fremstår som et gennemgående tema.

Respondenterne beskriver turisterne som venlige og lette at snakke med, hvilket åbner mulighed for kulturel dialog og udveksling. Informanten peger på, at særligt børn i lokalområdet besidder stærke engelskkundskaber og udviser nysgerrighed over for turister, hvilket ofte resulterer i direkte interaktion (Interview, AIS, p. 9). Dette viser, hvordan turismen kan fungere som en læringsarena og styrke sociale kompetencer, især blandt unge.

Den mindre gruppe (15 %) af respondenter, der oplever turismen negativt, fremhæver især trængsel, kapacitetsproblemer og gener forbundet med store krydstogtskibe. Dette stemmer overens med de kvalitative data, hvor informanter beskriver, hvordan dagligvareindkøb og færden i byen kan blive besværliggjort på dage med høj turisttilstrømning. Her bliver Murphy's teori om koncentration og dispersion relevant. Når mange turister ankommer samtidig og samles i bymidten, opstår koncentration, som skaber trængsel og irritation. Dispersion – en spredning af turister over tid og rum – kunne reducere disse problemer og dermed holde turismen inden for den sociale carrying capacity.

Interviewet viser, hvordan lokale aktører aktivt håndterer turismens tilstedeværelse gennem kreative og hjemmenære praksisser, der integrerer turismen i hverdagen. Surveydata understøtter, at turismen generelt opleves som neutral eller positiv, især på grund af økonomiske gevinster og social interaktion. Samtidig peger en mindre gruppe på negative konsekvenser, hvilket indikerer, at der findes grænser for acceptabel forandring, især når det gælder trængsel og kapacitetsproblemer.

Ved at koble interview og surveydata med Murphy's teori om social bæreevne og koncentration/dispersion fremstår det tydeligt, at krydstogtturismen i Qaqortoq både rummer muligheder og udfordringer. Den sociale bæreevne kan opretholdes, hvis turismen styres gennem planlægning, spredning af anløb og lokal integration af turisternes tilstedeværelse. Men overskrides de sociale og psykologiske grænser, risikerer turismen at skabe modstand og tab af kontrol i lokalsamfundet.

LAC synliggør, at grænsen for acceptabel forandring ikke er teknisk, men socialt og kulturelt forhandlet, og at borgernes oplevelser af trængsel og kontroltab er centrale indikatorer.

Dermed peger analysen på, at en bæredygtig styring af krydstogtturismen i Qaqortoq kræver både rumlig planlægning (Murphy) og en socialt forankret vurdering af tolerancegrænser (LAC). Som Murphy er kendt for, bygger værdien af turisme på lokal inddragelse, så udviklingen ikke kun sker top-down, men også gennem bottom-up-processer. Dette er afgørende for, at lokalbefolkningen kan følge med i turismens udvikling og samtidig understøtte turismelovgivningen med fokus på lokalt ejerskab.

8.4.4 Meninger om ekspeditions- og konventionelle skibe

En mindre lokal aktørers mening om antallet og størrelsen af krydstogtskibe, der anløber i Qaqortoq, kan være problematisk. Mindre ekspeditionsskibe beskrives som håndterbare, mens store konventionelle skibe med 3.000–4.000 passagerer skaber betydelige kapacitetsproblemer. Hun antyder, at en halvering af antallet af store skibe eller en spredning af anløbene over tid ville gøre tilstrømningen mere overskuelig for byen (Interview, PA, p. 5). Dette udsagn viser tydeligt, hvordan lokale aktører oplever forskellen mellem ekspeditions- og konventionelle skibe. Det er ikke blot antallet af anløb, men skibenes størrelse og den pludselige tilstrømning af tusindvis af mennesker, der udfordrer

byens kapacitet. Hvilket understreger igen om Muprhys social carrying capacity ikke kun handler om fysisk infrastruktur, men også om sociale, kulturelle og psykologiske grænser.

Social dimension: Store skibe overskrider grænsen for, hvor mange besøgende samfundet kan håndtere uden irritation og stress. Kulturel dimension: Når byens sociale rum midlertidigt domineres af turister, kan autenticitet og lokale normer kompromitteres.

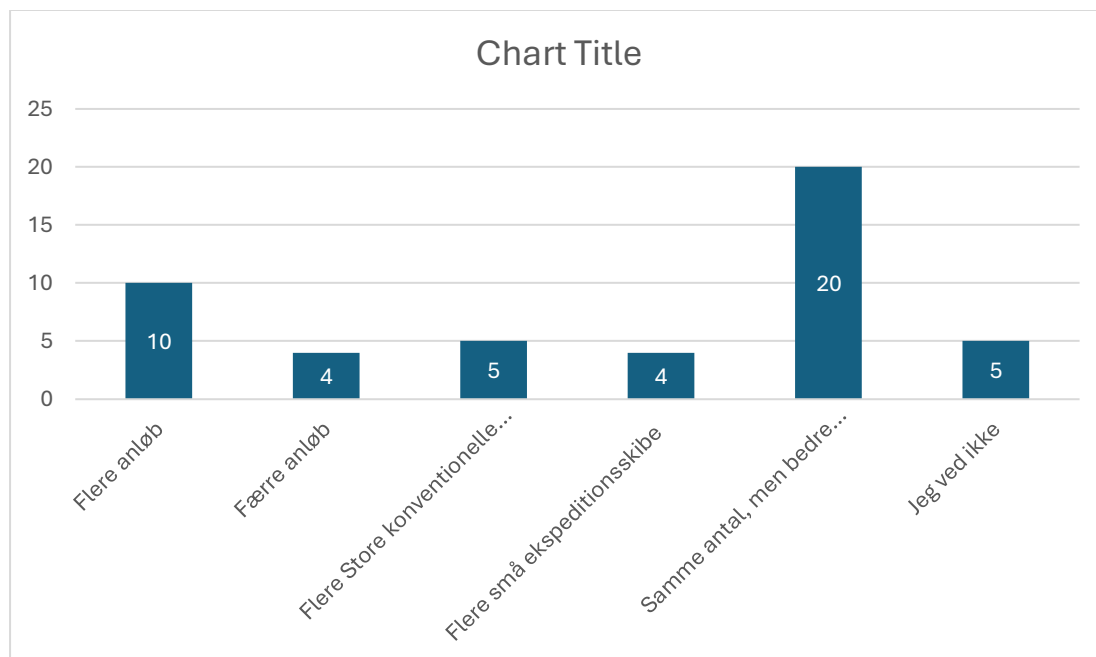
Psykologisk dimension: Informantens ønske om færre store skibe viser, hvordan følelsen af kontrol og overskuelighed er central. Men igen er dette et udsagn af en mindre aktør der også kan udtale sig ude fra sine borgerlige perspektiveringer.

I Qaqortoq, hvor ca. 47.000 passagerer ankom i 2023 til en by med knap 3.000 indbyggere, kan anløb af store skibe næsten fordoble befolkningstallet midlertidigt. Dette illustrerer, hvordan turismen kan overskride den sociale carrying capacity, hvis lokalsamfundets tolerancegrænser ikke respekteres (Qvist, 2025).

Tabel 10 viser, at 42 % af respondenterne ønsker samme antal skibe, men med bedre planlægning. Dette indikerer, at mange borgere ser styring og koordinering som vigtigere end en reduktion af antallet. Samtidig ønsker 21 % flere anløb, mens kun 8 % ønsker færre.

Når det gælder skibenes størrelse, er der lav tilslutning til både flere store konventionelle krydstogtskibe (10 %) og flere små ekspeditionsskibe (8 %). Dog er der en tendens til at foretrække mindre og mere håndterbare skibe, hvilket stemmer overens med interviewdata, hvor store skibe beskrives som problematiske.

10. Hvordan bør udviklingen af krydstogtturisme styres fremover?

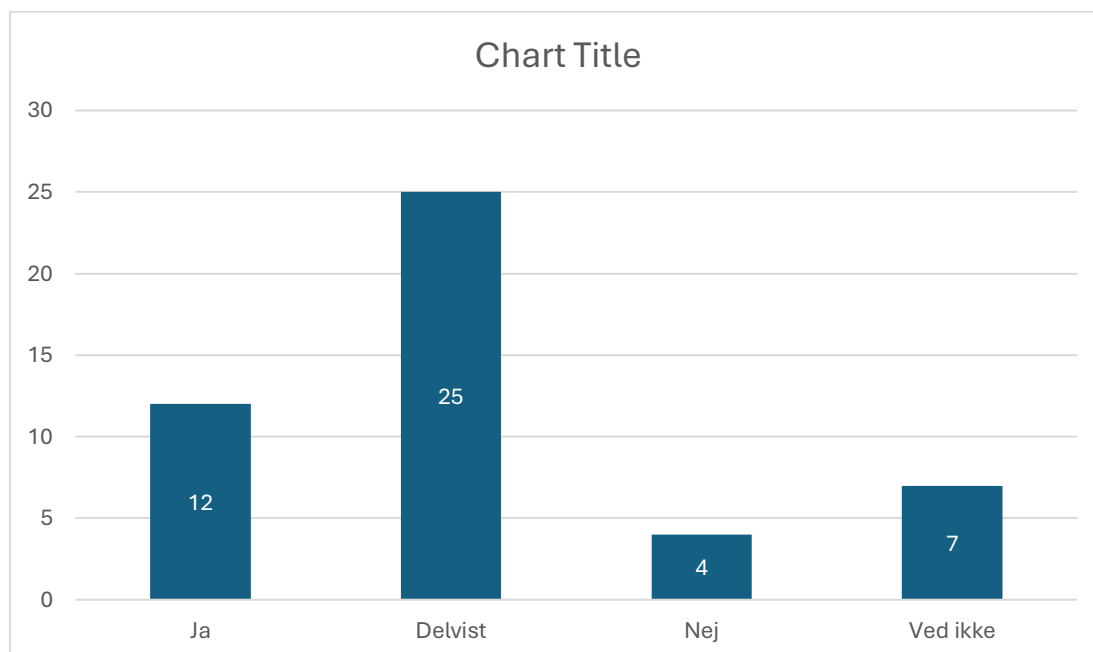

Interviewet viser, at store skibe overskrider både den fysiske og sociale kapacitet i Qaqortoq. Murphy's teori om social carrying capacity giver en ramme til at forstå, hvorfor mindre skibe opleves som mere acceptable: de overskrider ikke i samme grad de sociale og psykologiske grænser. Surveydata understøtter dette ved at vise, at borgerne ikke nødvendigvis ønsker færre skibe, men bedre planlægning og styring af tilstrømningen. Dette peger på, at social bæreevne kan opretholdes gennem koordinering og spredning af anløb, snarere end blot reduktion af volumen. Igen en pointering af bedre planlægning også fra makroniveauet.

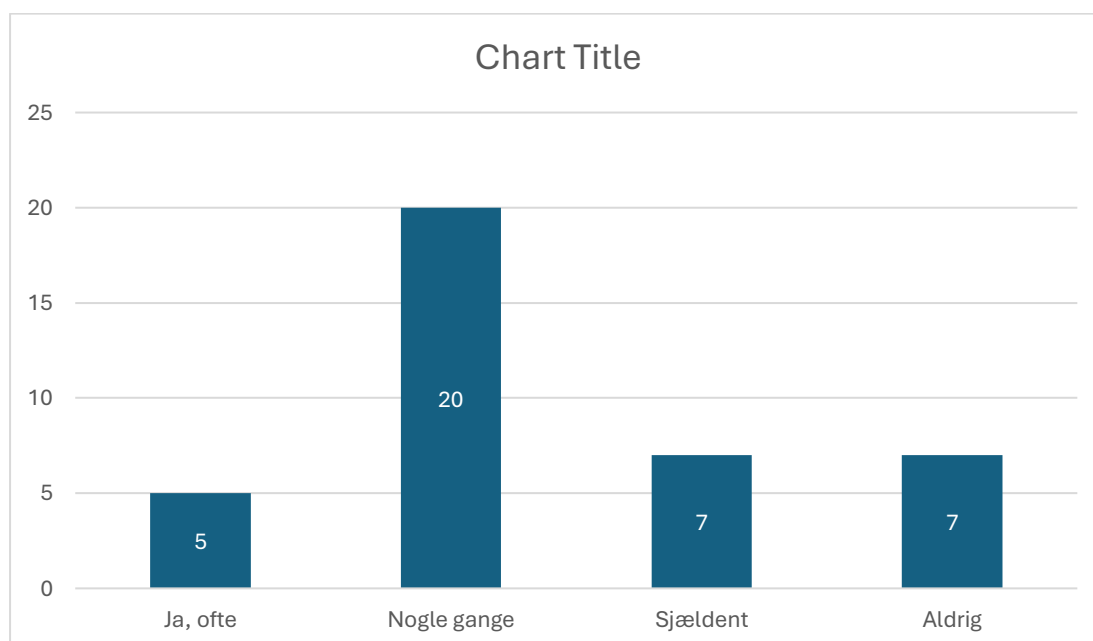
8.4.5 Kultur og identitet

Respondenterne i tabellerne 8 og 9 viser en nuanceret opfattelse af lokal kultur i mødet med turister. 12 personer vurderer, at kulturen fremstår som ægte, mens 25 svarer "delvist". Dette indikerer, at mange borgere oplever en blanding af autentiske elementer og tilpasninger til turisternes forventninger. Kun få (4 personer) mener, at kulturen slet ikke fremstår autentisk, og 7 er usikre. På spørgsmålet om, hvorvidt byen iscenesætter kultur for turister, varierer svarene: 5 personer oplever det "ofte", 20 "nogle gange", 7 "sjældent", og 7 "aldrig". Én person angiver, at de ikke ved det. Disse svar viser, at opfattelsen af kulturens formidling er subjektiv og afhænger af individuelle erfaringer og fortolkninger.

8. Oplever du, at lokal kultur fremstår ægte over for turisterne?

9. Oplever du, at byen nogle gange iscenesætter kultur for turisterne?

Interviewene understøtter dette billede. Lokale aktører som Greenland Sagalands tilbyder guidede ture, vandreture og oplevelser, der tager udgangspunkt i områdets kultur og natur. Samtidig bidrager kunstprojektet Stone & Man og produktionen af lokale souvenirs til en direkte formidling af grønlandsk kultur til besøgende (Visit Greenland; Greenland Sagalands).

Informanter peger dog også på udfordringer, når operatører ansætter tilkaldt arbejdskraft uden lokalkendskab, hvilket kan vanskeliggøre meningsfuld kulturel formidling og skabe afstand mellem turister og lokalsamfund. I Ilulissat har lokale turistoperatører rejst kritik af, at krydstogtskibes aktiviteter i høj grad udføres af aktører, som ikke nødvendigvis er forankret i lokalsamfundet, og at lokale aktører derfor kun i begrænset omfang får del i opgaverne og indtægterne i turismesektoren. Dette kan føre til sociale spændinger og marginalisering af lokale aktører i turistudviklingen (Mølgaard, 2025).

Murphy (1985, pp. 145–151) fremhæver, at kulturelle strategier er nødvendige for at sikre turisme, der respekterer lokale værdier, bevarer autenticitet og fremmer social accept. Det indebærer:

- Bevarelse af autenticitet
- Respektfuld kulturel formidling
- Lokal deltagelse og ejerskab
- Integration med kapacitetsstyring og social carrying capacity

Når surveydata viser, at mange borgere oplever kulturen som “delvist” autentisk, kan det tolkes som et udtryk for, at kulturelle strategier kun delvist er implementeret. Autenticiteten bevares i nogle aktiviteter, men andre tilpasses turisternes forventninger og kan dermed opleves som iscenesættelse. At 25 respondenter svarer “delvist” på spørgsmålet om kulturens ægthed, peger på en balance mellem bevaring og tilpasning. Dette understøtter Murphys pointe om, at autenticitet kan kompromitteres, hvis kultur kommerialiseres i en grad, hvor den mister sin oprindelige betydning. Samtidig viser variationen i svarene om iscenesættelse, at der ikke er en entydig opfattelse af, hvordan kultur præsenteres. For nogle borgere fremstår aktiviteterne som autentiske, mens andre oplever dem som tilpassede eller iscenesatte. Dette understreger, at oplevelsen af kulturens autenticitet er subjektiv og afhænger af både borgernes og turisternes perspektiver.

Interviewene af aktør fremhæver, at lokale aktører spiller en central rolle i formidlingen af kultur. Greenland Sagalands og lokale kunstprojekter sikrer, at turister møder grønlandsk kultur på en måde, der er forankret i lokalsamfundet. Dette er i tråd med Murphy's anbefaling om lokal deltagelse som en nøgle til at bevare autenticitet og social accept.

Men udfordringer opstår, når eksterne operatører uden lokalkendskab overtager aktiviteter. Eksemplet fra Ilulissat (Mølgaard, 2025) viser risikoen for marginalisering af lokalsamfundet. Dette kan skabe sociale spændinger og rejser spørgsmålet om, hvorvidt kulturen bliver "udstillet" snarere end formidlet.

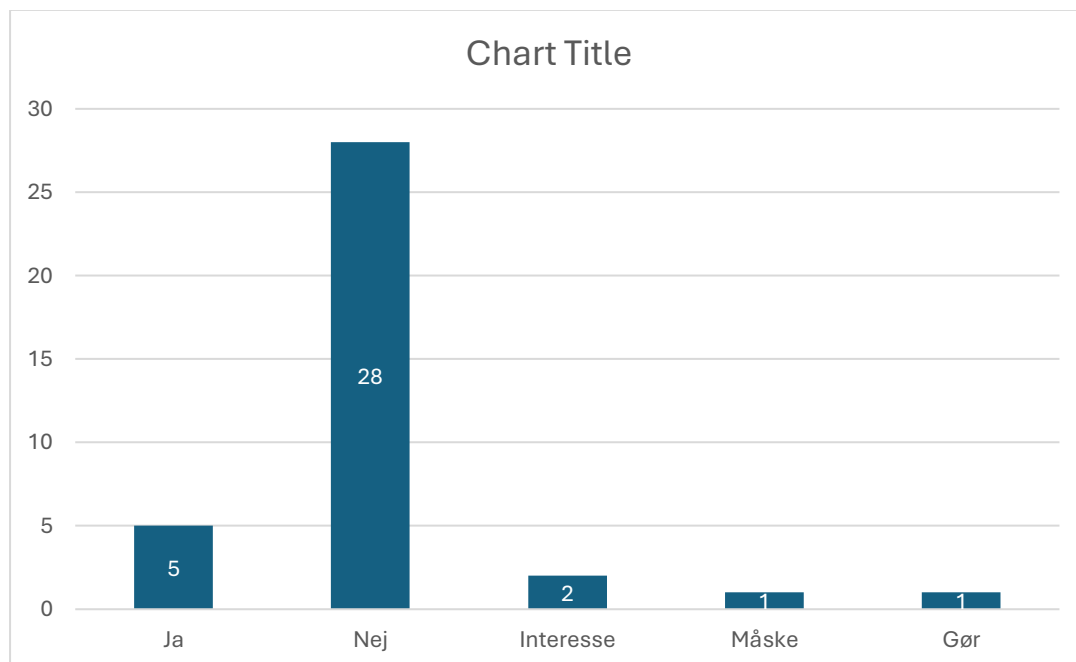
Det er vigtigt at understrege, at disse svar ikke giver et objektive billede af, om kulturen faktisk iscenesættes – det ville kræve en særskilt, dybdegående undersøgelse. Tallene giver blot et indblik i, hvordan lokalbefolkningen oplever og vurderer byens kultur i forhold til turister, og hvordan opfattelsen af ægthed kan være subjektiv og nuanceret.

8.4.6 Fremtidsperspektiver og forslag til forbedring

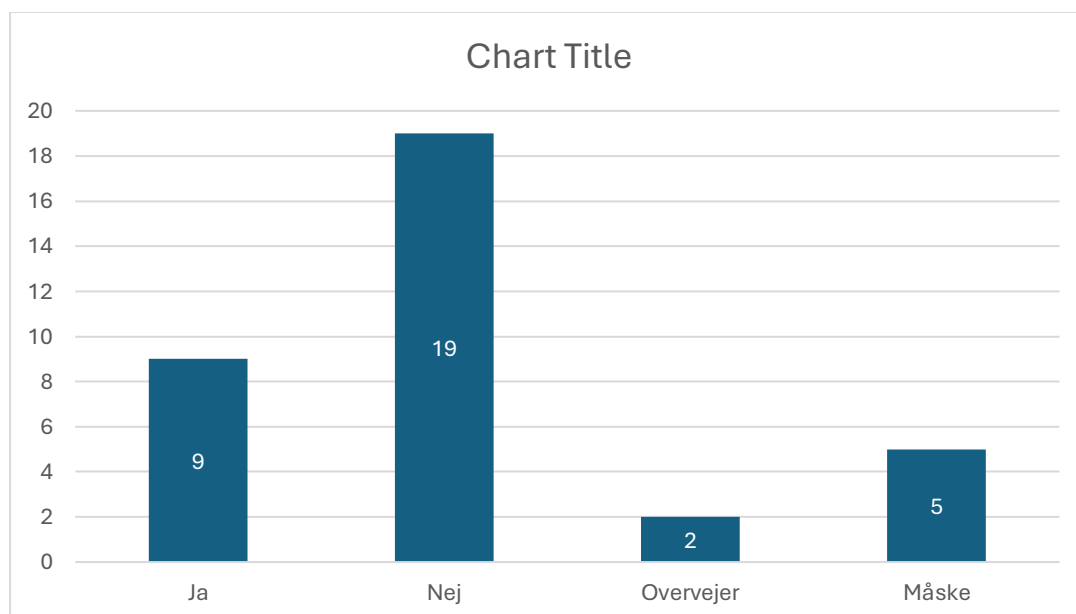
Det har desuden været centralt i analysen at belyse borgernes perspektiv og deres tanker om at indgå i turismeudviklingen i Qaqortoq og Sydgrønland. Aktørerne har dog bemærket, at det primært er unge, der starter op inden for eller arbejder med turisme. Survey-data viser derimod, at størstedelen af respondenterne er ældre, hvilket kan forklare, at interessen for at arbejde i turisme hovedsageligt afspejles i daglige interaktioner, mens interessen for at starte egen virksomhed inden for turisme er højere end ønsket om direkte servicering.

Interview- og surveydata viser, at størstedelen af respondenterne ikke ønsker at arbejde direkte med turisme. 28 personer svarer "Nej", mens kun 5 siger "Ja", og få svarer "Interesse" (2), "Måske" (1) eller "Gør" (1). Dette indikerer en lav interesse for traditionelle ansættelser i turismesektoren. Samtidig viser spørgsmålet om at starte egen virksomhed, at flere ser muligheder i at skabe deres egen indtægtskilde. 9 personer svarer "Ja", 5 "Måske" og 2 "Overvejer", mens 19 siger "Nej". Dette peger på, at selv om mange ikke ønsker at arbejde som ansatte, er der en relativt større åbenhed over for at bruge turismen som grundlag for selvstændig aktivitet. Her kan McCool's teori om Limits of Acceptable Change (LAC) kobles ind: LAC handler ikke kun om natur, men også om sociale og kulturelle tolerancegrænser. At borgere foretrækker entreprenørskab frem for ansættelse, viser et ønske om kontrol og ejerskab over, hvordan turismen integreres i hverdagen. Det afspejler, at acceptable change må forhandles mellem aktører med forskellige interesser (McCool, 2013).

11. Kunne du tænke dig at arbejde med turisme?

12. Starte din egen virksomhed?

Gymnasieeleverne beskriver, hvordan krydstogtturismen fylder i byens rum, især i gader og butikker, hvor ventetid og trængsel bemærkes. Samtidig ser de positive sider, især det sociale aspekt ved at møde nye mennesker og lære om turisternes liv. Eleverne har

begrænset personlig erfaring med turisme, men observerer, hvordan unge og børn i Nanortalik deltager i turistaktiviteter, f.eks.. ved at sælge saft og te, tilbyde ture eller improviseret underholdning som trommedans og musik.

De viser også forståelse for økonomi og organisering. Nogle bemærker, at afgiften for turister er for lav, mens andre humoristisk fantaserer om at tjene penge ved at fortælle historier eller optræde. De nævner også skilte, der begrænser adgang til toiletter og wi-fi, som tydelige markeringer af, hvordan turismen styres. LAC bliver igen relevant: Elevernes observationer viser, hvordan sociale og kulturelle tolerancegrænser opleves i praksis. Trængsel og begrænsninger i hverdagsrum fungerer som indikatorer for, hvornår grænsen for acceptabel forandring nærmer sig.

Respondenterne fra Survey (åbent felt) peger på flere konkrete områder, hvor krydstogtturismen kunne forbedres:

- Infrastruktur: Behov for bedre havne, toiletter, opholdssteder, skiltning og overnatningsfaciliteter. Eksisterende faciliteter kan ikke håndtere antallet af turister, især når to skibe anløber samtidig.
- Planlægning og regulering: Ønske om bedre koordinering af anløb og skibsstørrelse. Forslag om mindre skibe, færre samtidige anløb og miljøhensyn som strengere krydstogtskibelove og miljøafgifter.
- Lokal involvering: Ønske om, at lokale guider ansættes, og at borgere inddrages i beslutninger om turisme.
- Økonomisk udnyttelse: Bedre udnyttelse af turisternes tilstedeværelse gennem salg af lokale produkter, aktiviteter og brug af historiske bygninger.

Disse forslag afspejler et ønske om mere struktureret, bæredygtig og lokalforankret krydstogtturisme. Her kan LAC fungere som ramme: ved at definere grænser for trængsel og kapacitet, men også ved at sikre lokal deltagelse og økonomisk udbytte. McCool (2013, pp. 285–295) understreger, at LAC må suppleres af demand management, hvor konkrete strategier som sæsonudjævning og adgangsregulering sikrer, at turismepresset holdes inden for de fastlagte grænser.

Empirien viser, at krydstogtturismen i Qaqortoq både opleves som en logistisk udfordring og en social mulighed. Borgere ønsker ikke nødvendigvis traditionelle jobs i turisme, men ser

potentiale i entreprenørskab. Gymnasieelever fremhæver både trængsel og social interaktion, mens surveydata peger på behovet for bedre infrastruktur, planlægning, lokal involvering og økonomisk udnyttelse.

Teorien om LAC (McCool, 2013) giver et analytisk redskab til at forstå disse dynamikker. Acceptable change er ikke en teknisk størrelse, men et resultat af forhandlinger mellem aktører med forskellige værdier og interesser. For Qaqortoq betyder det, at fremtidig turismeudvikling må bygge på: klare grænser for kapacitet og trængsel, lokal deltagelse i beslutningsprocesser, bedre planlægning og regulering af anløb, samt strategier for demand management, der fordeler turismepresset over tid og rum. Dermed kan krydstogtturismen udvikles på en måde, der respekterer lokalsamfundets sociale og kulturelle ressourcer og samtidig skaber økonomisk værdi.

8.4.7 Delkonklusion

Analysen viser, at krydstogtturismen i Qaqortoq både skaber muligheder og udfordringer. På den positive side bidrager turismen til økonomiske gevinster, sociale interaktioner og kreative muligheder for lokale aktører, samtidig med at den bringer liv og aktivitet til bymidten. På den negative side medfører koncentrationen af turister i byen trængsel, kapacitetsproblemer og sociale spændinger, især når store konventionelle skibe anløber samtidigt.

Survey- og interviewdata indikerer, at borgernes oplevelse af turismen varierer, og at tolerancegrænser for "acceptable change" ikke er ensartede. Mens størstedelen vurderer turismen som neutral eller positiv, oplever en mindre gruppe belastning i hverdagen, hvilket peger på behovet for bedre planlægning, koordinering og lokal involvering.

Sammenkoblingen af Murphy's teorier om koncentration, dispersion og social bæreevne med McCools LAC-ramme viser, at bæredygtig krydstogtturisme kræver en kombination af rumlig styring, social forankring og lokal deltagelse, så turismen både kan udnyttes økonomisk og integreres uden at overskride byens sociale og kulturelle grænser.

9. Konklusion

Det empiriske grundlag for specialet blev etableret gennem en feltrejse til Qaqortoq, hvor data blev indsamlet via interviews og surveys med lokale borgere og turismeoperatører. Allerede inden afrejse blev interviewguides udarbejdet med henblik på at sikre en systematisk og målrettet undersøgelse af oplevelser og holdninger til krydstogtturismen.

De teoretiske overvejelser tog udgangspunkt i Murphys community approach samt planlægnings teorier fra Mason, McCool og Modica, som tilsammen muliggjorde en analyse af lokal inddragelse, styring og bæredygtighed. Murphys perspektiv viste sig særligt relevant i forhold til at forstå borgernes oplevelser af krydstogtturismens konsekvenser i hverdagen.

På baggrund af det indsamlede empiriske materiale blev problemformuleringen udarbejdet

Hvilke muligheder og udfordringer giver et stigende antal af krydstogtturister for byen Qaqortoq og hvorledes kan en communityorienteret tilgang bidrage på makro-, meso- og mikroniveau?

Analysen viser, at krydstogtturismen i Sydgrønland – og særligt i Qaqortoq – formes af et komplekst samspil mellem nationale rammer, internationale aktører og lokale behov. På makroniveau fremstår turismeloven som et redskab til at styrke lokalt ejerskab og bæredygtighed, men dens begrænsninger, herunder undtagelser for hoteller og store investeringer, åbner for, at kapitalstærke aktører kan dominere turismeudviklingen. Internationale forhold, såsom rederiers strategier og regionale afgifter, påvirker samtidig Grønland direkte og udfordrer lokal styring. Store private logistik- og have selskabers voksende indflydelse illustrerer, hvordan global kommerciel kontrol kan svække intentionerne om lokalt ejerskab og skabe legitimitetsproblemer i lokalsamfundene.

På mesoniveau viser analysen at samarbejde mellem lokale aktører, kommuner og rederier kan fungere, særligt når der er fokus på dialog, gennemsigtighed og fælles kapacitetsløsninger. Initiativer som regionale netværk og koordinerende platforme har bidraget til at reducere konflikter og styrke lokal sammenhængskraft. Samtidig viser erfaringerne med større krydstogtskibe, at standardiserede, agentstyrede løsninger og fokus på kortsigtet profit kan marginalisere lokale aktører og begrænse den lokale værdiskabelse.

Mindre ekspeditionsskibe understøtter derimod i højere grad lokal deltagelse, kulturel forankring og social bæredygtighed, men giver færre økonomiske gevinster.

På mikroniveau fremgår det, at borgernes oplevelser er afgørende for turismens sociale bæreevne. De fleste borgere oplever krydstogtturismen som positiv eller neutral, da den skaber liv, økonomiske muligheder og sociale møder i byen. Samtidig viser både survey- og interviewdata, at store skibsanløb kan medføre trængsel, kapacitetsproblemer og oplevelser af tab af privatliv. I disse situationer presses byens infrastruktur, byrum og sociale relationer, og borgere kan føle sig reduceret til tilskuere i deres egen by. Manglende faciliteter, særligt toiletter, forstærker disse udfordringer og påvirker hverdagslivet negativt.

Teoretisk understøtter analysen Murphys community approach, som fremhæver betydningen af lokal deltagelse, ejerskab og langsigtede relationer. McCools LAC-ramme tydeliggør behovet for klare grænser for acceptabel forandring, mens Modicas demand management-perspektiv peger på nødvendigheden af aktiv styring af turismens omfang og form. Samlet viser analysen, at bæredygtig krydstogtturisme kræver en lagdelt styringsmodel, hvor nationale rammer, regional koordinering og lokal forankring integreres.

Overordnet peger specialet på, at krydstogtturismens fremtid i Grønland afhænger af, i hvilken grad lokale aktører og borgere inddrages reelt i beslutningsprocesserne. Kun gennem en balance mellem økonomisk udvikling, social accept og miljømæssig hensyntagen kan turismen fungere som en langsigtet udviklingsproces, der styrker – frem for belaster – lokalsamfundene.

På baggrund af ovenstående analyser og delkonklusioner samles her specialets overordnede resultater i en afsluttende konklusion, der direkte besvarer problemformuleringen.

Analysen viser, at et stigende antal krydstogtturister i Qaqortoq både skaber muligheder og udfordringer for lokalsamfundet. På den ene side bidrager turismen med økonomisk aktivitet, sociale møder og øget liv i bymidten. På den anden side medfører især store skibsanløb trængsel, pres på infrastruktur, tab af privatliv og sociale spændinger, som påvirker borgernes hverdag og byens sociale bæreevne.

På makroniveau forsøger turismeloven at sikre lokal kontrol og bæredygtighed, men lovens begrænsninger – herunder undtagelser for hoteller og store investeringer – giver eksterne

aktører mulighed for at dominere udviklingen. Internationale rederier, logistikvirksomheder og udenlandske investorer udfordrer dermed intentionen om lokalt ejerskab.

På mesoniveau viser analysen at samarbejde mellem kommune, lokale aktører og rederier kan styrke koordinering, reducere konflikter og skabe fælles løsninger. Initiativer som 60 North og kommunal dialog understøtter en mere communityorienteret tilgang, hvor lokale interesser får større gennemslagskraft.

På mikroniveau fremgår det, at borgernes oplevelser er afgørende for turismens legitimitet. Når turismen overstiger byens kapacitet, oplever borgerne sig marginaliserede i deres egen by. Samtidig viser hverdagsnære interaktioner, at turismen kan styrke fællesskab og åbenhed, når den tilpasses lokale rammer.

Samlet peger specialet på, at en communityorienteret tilgang – baseret på lokal inddragelse, gennemsigtighed og kapacitetsstyring – er afgørende for, at krydstogtturismen i Qaqortoq kan udvikles bæredygtigt. Kun gennem en balance mellem nationale rammer, regional koordinering og lokal forankring kan turismen bidrage til både økonomisk udvikling og social trivsel.

10. Perspektivering

Specialets analyser viser, at Murphy's community approach giver centrale principper for en lokalbaseret og bæredygtig turismeudvikling, men at der er behov for at supplere hans tilgang med mere kreative og praktiske løsninger. Krydstogtturismen i Grønland er fortsat stærkt forretningsorienteret og relativt "ung", hvilket gør det vanskeligt for lokalsamfundene at overordnet vurdere konsekvenser og træffe beslutninger, både på kort og lang sigt. Her kan Murphy's idéer omsættes i praksis gennem etablering af neutrale, lokalt forankrede fora, hvor operatører, borgere og andre turismeinteresserede kan drøfte udviklingen uden kommercielt pres.

Et konkret forslag kunne være oprettelsen af en lokal turistforening eller "turist-fod", som fungerer som et neutralt forum. Her kan dagsordenen sættes af lokalsamfundet og operatørerne, og initiativet kan styrke ejerskab og lokal deltagelse – netop de elementer, som Murphy fremhæver. Fordelen ved en sådan struktur er, at den er uafhængig af politiske dagsordener, samtidig med at den kan koordinere mellem eksisterende aktører som ISG,

kommunen og lokale virksomheder. Ulempen er, at det kræver lokale hænder og engagement, og i byer med få indbyggere kan det være en udfordring at finde de nødvendige ressourcer. Til gengæld kan initiativet styrke det allerede opbyggede netværk og fungere som platform for kapacitetsopbygning, kortsigtede beslutninger og langsigtede strategier for bæredygtig turisme.

International erfaring viser, hvor hurtigt krydstogtturisme kan udvikle sig og påvirke små samfund: Island oplevede rekordantal anløb i 2023 og 2024, og nye afgifter for passagerer har allerede ændret adgangen til havnene. Dette illustrerer, at Grønlands kommuner bør introducere krydstogtturisme gradvist og planlagt, med opmærksomhed på makro-, meso- og mikroniveau, og med klare strategier for kapacitet, infrastruktur og social bæreevne. Ved at integrere Murphys principper med planlægningsteorier fra Mason, McCool og Modica kan lokalsamfundet udvikle fleksible scenarier (plan A, B osv.), som sikrer, at turismen ikke overstiger samfundets tilpasningsevne.

Samtidig er det vigtigt at anerkende begrænsningerne i Murphys teori. Selvom han fremhæver lokal deltagelse og social bæreevne, tilbyder teorien relativt få konkrete metoder til, hvordan principperne omsættes i praksis. Dette betyder, at små byer som Qaqortoq ofte har behov for supplerende strukturer som neutrale fora, lokal turistforening eller koordinerende organer. Murphy idealiserer desuden samarbejdet mellem aktører, men tager mindre højde for konflikter og asymmetriske magtforhold, som kan være særligt udtalte i krydstogtturisme, hvor økonomiske interesser er ulige fordelt. Endvidere kan hans teori undervurdere konsekvenserne af hastig udvikling; erfaringer fra Grønland og Island viser, at uforudsete ændringer kan ske hurtigere, end lokalsamfund kan tilpasse sig, hvilket stiller krav om fleksible og adaptive planlægningsværktøjer. Principperne er generelle og kræver lokal tilpasning, da små samfund ofte har begrænsede ressourcer til kontinuerlig deltagelse, og teorien mangler konkrete indikatorer til evaluering af succes med social bæreevne, lokal ejerskab og kulturel autenticitet.

Selvom Murphy fremhæver lokal deltagelse og social bæreevne som centrale principper, viser nyere forskning og internationale retningslinjer, at teorien alene ikke er tilstrækkelig til at håndtere de komplekse og dynamiske udfordringer, små samfund står overfor. Ifølge UNWTO (2021) bør bæredygtig turisme tage højde for økonomiske, miljømæssige og sociale dimensioner samtidig med, at udviklingen planlægges fleksibelt og adaptivt. Bibliometriske

analyser af bæredygtig turismeforskning understøtter også behovet for adaptive strategier og lokale tilpasninger (Sağır, Göktas & Sağır, 2025, pp. 404-416). Dette betyder, at Murphy's principper skal suppleres med neutrale platforme, kreative løsninger og planlægningsværktøjer, så lokalsamfund kan vurdere og håndtere konsekvenserne af turismeudvikling på kort og lang sigt.

På den måde bliver bæredygtig turisme ikke blot en teoretisk model, men et praktisk redskab, hvor lokal deltagelse, fleksible strategier og planlagt udvikling sikrer, at samfund som Qaqortoq kan udnytte turismens muligheder, samtidig med at de bevarer kultur, ejerskab og social bæreevne på lang sigt.

11. Litteraturliste

Bøger:

Brinkmann, S., & Tanggaard, L. (2025). *Kvalitative metoder – en grundbog* (4. udg.). Hans Reitzels Forlag.

Egholm, L. (2014). *Videnskabsteori – perspektiver på organisationer og samfund* (1. udg., 5. oplag). Hans Reitzels Forlag.

Frederiksen, M. (2020). Mixed methods. I L. Brinkmann & L. Tanggaard. *Kvalitative metoder – en grundbog* (4. udg.). (pp. 227–248). Hans Reitzels Forlag.

Guldager, J. (2015). *Videnskabsteori – en indføring for praktikanter* (1. udg., 3. oplag, 2018). Akademisk Forlag.

Hall, C. M., Gössling, S., & Scott, D. (Red.). (2013). *The Routledge handbook of tourism and the environment*. Routledge.

Lynggaard, K. (2020). Dokumentanalyse. I L. Brinkmann & L. Tanggaard. *Kvalitative metoder – en grundbog* (4. udg.). (pp. 163–181). Hans Reitzels Forlag.

Mason, P. (2013). Zonering og land use planning i turisme. I C. M. Hall, S. Gössling, & D. Scott (Red.), *The Routledge handbook of tourism and the environment* (pp. 266–275). Routledge.

McCool, S. F. (2013). Limits of acceptable change (LAC) and tourism. I C. M. Hall, S. Gössling, & D. Scott (Red.), *The Routledge handbook of tourism and the environment* (pp. 285–295). Routledge.

Modica, P. (2013). Demand management i bæredygtig turisme. I C. M. Hall, S. Gössling, & D. Scott (Red.), *The Routledge handbook of tourism and the environment* (pp. 258–262). Routledge.

Murphy, P. E. (1985). *Tourism: A community approach*. Routledge.

Rapporter:

Kolcak, H., & Solmaz, S. (2018). *Review of cruise tourism in the world and in Turkey: Global trends and local factors affecting cruise tourism in Turkey*.

Visit Greenland. (2023a). *Kortlægning af Grønlands krydstogtindustri*.

<https://traveltrade.visitgreenland.com/da/wp-content/uploads/2023/05/Cruise-report-Kortlaegning-af-den-groenlandske-krydstogtindustri-2023.pdf>

Visit Greenland. (2024a). *Kapacitetsanalyse for Qaqortoq 2026–2031*.

<https://tourismstat.gl/wp-content/uploads/2025/03/Kapacitetsanalyse-for-Qaqortoq-2026-2031-DA.pdf>

Visit Greenland. (2024b). *Turismestatistik rapport*. <https://tourismstat.gl/wp-content/uploads/2024/05/Turismestatistik-rapport-Gronland-2023.pdf>

Visit Greenland. (2024c). *Tourism satellite account*. <https://tourismstat.gl/wp-content/uploads/2025/05/ENG-Det-Greenland-Tourism-Satellite-Account-2024.pdf>

Visit Greenland. (2025). *Strategi 2025–2035*.

<https://traveltrade.visitgreenland.com/da/strategi/>

Links:

Andreassen, K. E. (2024). *Cruise tourists spend less*. University of Bergen.

<https://www.uib.no/en/news/36477/cruise-tourists-spend-less>

Berthelsen, N.S. & Simonsen, J. (2024). *Manglende betaling i Kujalleq under Demokraatit*.

KNR. <https://knr.gl/da/nyheder/manglende-skattebetaling-i-kujalleq-under-demokraatit-hvor-er-pengene-blevet-af>

Blue Water. (n.d.). Greenland port agency. <https://www.bws.net/contact/greenland/port-agency>

Bryant, B. (2025, August 5). *A town divided*. The Guardian.

<https://www.theguardian.com/world/2025/aug/05/cruise-tourism-greenland-iceberg-capital-ilulissat-mayor>

Bozovic, D., et al. (2025). *Sustainable tourism study*. MDPI Sustainability, 17(16), 7386.

<https://www.mdpi.com/2071-1050/17/16/7386>

Cruise Lines International Association (CLIA). (2025). *State of the cruise industry report*.
<https://cruising.org/news/new-2025-state-cruise-industry-report-shows-cruising-vibrant-tourism-sector-growing-steadily>

De Gruyter Brill. (n.d.). UNWTO tourism definitions. De Gruyter Brill.
<https://www.degruyterbrill.com/document/doi/10.21832/9781873150856/html>

Eimskip. (2023). Eimskip acquires port agency and forwarding activities of Royal Arctic Line in Greenland. <https://www.eimskip.com/news/general-news/eimskip-acquires-port-agency-and-forwarding-activities-of-royal-arctic-line-in-greenland/>

Forster, J. (2024). Expedition cruise network reveals travel trends. *Selling Travel*.
<https://www.sellingtravel.co.uk/expedition-cruise-network-reveals-travel-trends/>

Girma, S. (2026, January 7). The Caribbean island where locals can't access the beach. *BBC Travel*. <https://www.bbc.com/travel/article/20260107-the-caribbean-island-where-locals-cant-access-the-beach>

Guide to Faroe Islands. (n.d.). Why the Faroe Islands are closed for tourists for a weekend.
<https://guidetofaroeislands.fo/travel-information/why-the-faroe-islands-are-closed-for-tourists-for-a-weekend/>

Greenland Sagaland. (n.d.). Kaffemik.
<https://sagalands.com/qaqortoq/tours/travel/kaffemik/>

Grødem, Visit Greenland. (2024). Bekymringer. Visit Greenland.
<https://traveltrade.visitgreenland.com/da/seneste-nyt/udtalelse-fra-visit-greenland/>

Grønlands Selvstyre. (2024). Turismelov. Grønlands Selvstyre.
<https://lovgivning.gl/lov?rid=%7b103b2f56-7846-4d2e-82ef-ba9d8f30995b%7d%2c%7b103b2f56-7846-4d2e-82ef-ba9d8f30995b%7d>

Grønlands Statistik. (2019). Krydstogtstatistik 2019. Grønlands Statistik.
<https://stat.gl/dialog/main.asp?lang=da&sc=TU&subthemecode=p1&colcode=p&version=202003>

Grønlands Statistik. (2022). Number of cruise passengers 2022. Grønlands Statistik.
<https://stat.gl/publ/en/TU/202304/pdf/2022%20Cruise%20ship%20statistics.pdf>

Grønlands Statistik. (2023). Krydstogtstatistik 2023. Grønlands Statistik.

<https://stat.gl/publ/da/TU/202404/pdf/2023%20Krydstogtstatistik.pdf>

Grønlands Statistik. (2024). Krydstogtpassagerer i 2024. Grønlands Statistik.

<https://stat.gl/publ/da/TU/202504/oversigt/Krydstogtpassagerer%20i%202024.htm>

Hansen, J. (2025). Topas overtager Hotel Qaqortoq. *Sermitsiaq*.

<https://www.sermitsiaq.ag/erhverv/topas-overtager-hotel-qaqortoq/2301400>

Holm, K. (2024). Turismelov. *KNR*. [https://knr.gl/da/nyheder/naalakkersuisut-aendrer-](https://knr.gl/da/nyheder/naalakkersuisut-aendrer-mening-i-sidste-oejeblik)

[mening-i-sidste-oejeblik](https://knr.gl/da/nyheder/naalakkersuisut-aendrer-mening-i-sidste-oejeblik)

Hoarau-Heemstra, H. (2023). Tourism governance article. *Journal of Destination Marketing & Management*. <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2212571X23000598>

(sciencedirect.com in Bing)

Innovation South Greenland. (2024). Lokale turistaktør kalder på bedre samarbejde.

<https://isg.gl/da/lokal-turistaktor-kalder-pa-bedre-samarbejde/>

Innovation South Greenland. (n.d.). Om os. <https://isg.gl/da/om-os/>

Jiao, Y., Yue, X., et al. (2021). Segmenting cruise consumers by motivation for an emerging market: A case of China. *National Library of Medicine*.

<https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC8006457/>

Jørgensen, M. (2024). Lokale operatører i opråb. *Sermitsiaq*.

<https://www.sermitsiaq.ag/samfund/lokal-operator-i-oprab-store-gradige-albatros-flyv-et-andet-sted-hen/2090703>

Krarup, P. (2024). Efter faldende tilfredshed. *Sermitsiaq*.

<https://www.sermitsiaq.ag/samfund/efter-faldende-tilfredshed-lokalbefolkningen-skal-vaere-med/2093570>

Larsen, M. (2024, March 20). Kommunalbestyrelsesmøde nr. 2. *Kommune Kujalleq*.

<https://www.kujalleq.gl/media/rfadxy0a/>

Mason, P. (n.d.). ORCID profile. ORCID. <https://orcid.org/0000-0002-8732-8636>

McCool, S. F. (n.d.). Google Scholar profile. Google Scholar.

<https://scholar.google.com/citations?user=BNbev3AAAAAJ&hl=en>

Modica, P. D. (n.d.). Curriculum. University of Cagliari.

https://web.unica.it/unica/en/ateneo_s07_ss01_sss01.page?contentId=SHD30495

Mølgaard, A. (2025). Stor splittelse over krydstogtskibe i Ilulissat. *Sermitsiaq*.

<https://www.sermitsiaq.ag/erhverv/stor-splittelse-over-krydstogtskibe-i-ilulissat/2226067>

Nalunaarutit. (2024). Inatsisartutlov nr. 62 af 25/11/2024.

https://nalunaarutit.gl/groenlandsk-lovgivning/2024/inatsisartutlov-nr-62-af-25-11-2024?sc_lang=da

PwC. (2024). *Årsrapport*. <https://regnskaber.cvrapi.dk/>

Quark Expeditions. (2025). Polar travel trends for 2025.

<https://www.quarkexpeditions.com/blog/polar-travel-trends-for-2025>

(quarkexpeditions.com in Bing).

Qvist, N.O. (2025). Kurs mod nye rekorder. *Sermitsiaq*.

<https://www.sermitsiaq.ag/erhverv/kurs-mod-nye-rekorder/2213378/>

Royal Arctic Line. (2023). Frasalg af speditonsafdelingen. <https://www.ral.gl/royal-arctic-line-frasaelger-speditonsafdelingen-2/>

Sağır, H., Gökteş, L. S., & Sağır, M. (2025). A bibliometric analysis of sustainable tourism and sustainable development: Trends, themes, and research gaps. *Romaya Journal*, 5(2), 404–416. <https://dergipark.org.tr/en/pub/romaya-journal/issue/95355/1812786>

Schou, V.J. (2025). Turismen boomer i Grønland. *KNR*. <https://knr.gl/da/nyheder/turismen-boomer-i-groenland-men-udfordringerne-vokser-med>

Sikuki. (n.d.). Ships at port. <https://sikuki.gl/the-ports/port-of-nuuk/ships-at-port/>

Skovboe, T. (2025). Grønland tæt på 100.000 krydstogtpassagerer. *Standby.dk*.

<https://standby.dk/groenland-taet-paa-100-000-krydstogtpassagerer/>

Statistics Greenland. (2025a). Population in localities. <https://bank.stat.gl/>

Statistikbanken. (2025b). *Greenland in figures 2025*. <https://bank.stat.gl/>

Sulisitsisut. (n.d.). Bestyrelse. <https://sulisitsisut.gl/om-ge/bestyrelse/>

Sørensen, H.N. (2024). Vi spænder ben for udviklingen. *KNR*. <https://knr.gl/da/nyheder/vi-spaender-ben-udviklingen>

Travelmole. (2025). Iceland port calls scrapped over big fee hike. <https://www.travelmole.com/news/iceland-port-calls-scrapped-over-big-fee-hike/>

Visit Greenland. (2024d). Cruise Forum 2024. <https://traveltrade.visitgreenland.com/da/seneste-nyt/cruise-forum-2024/>

Visit Greenland. (n.d.). Greenland Sagaland. <https://visitgreenland.com/da/local-experiences/greenland-sagalands/>

Visit Greenland. (2023b). Krydstogtsindustriens anbefalinger [Pressemeddelelse]. Visit Greenland. <https://traveltrade.visitgreenland.com/da/seneste-nyt/pressemeddelelse-visit-greenland-praesenterer-krydstogtsindustriens-anbefalinger/>

Visit Greenland. (2023c). Our pledge. <https://traveltrade.visitgreenland.com/da/pledge/#aqqutissiuusseqataaneg>

Wille, J.A. (2024). ...men i Qaqortoq er virksomhederne afhængige af den. *Sermitsiaq*. <https://www.sermitsiaq.ag/erhverv/men-i-qaqortoq-er-virksomhederne-afhaengige-af-den/2125143>

World Tourism Organization. (2017). UNWTO *tourism definitions*. <https://www.e-unwto.org/doi/epdf/10.18111/9789284420858>

Bilag 1

22.54

5

×

Krydstogtskibe store - Tupilak 2024

XLSX - 12 kB

	A	B	C
1	Nuuk Krydstogtskibe 2024 (pr. 11. marts 2024)		
2	SKIB	ANKOMST	AFGANG
3	Følgende bookinger skal bevares		
4	Poesia MSC	16/4 08.00 - tirs	
5	Poesia MSC	17/4 - ons	18.00
6	Poesia MSC	08/7 06.00 - tors	16.00
7	Costa Favoloso	18/7 07.00 - tors	
8	Costa Favoloso	19/7 07.00 - fre	16.00
9	Bolette	06/8 08.00 - tirs	18.00
10	Villa Vie Odyssey	17/8 07.00 - lør	17.00
11	Emerald Princess	18/8 07.00 - søn	18.00
12	AidaLuna	19/8 08.00 - man	18.00
13	Jewel of the seas	28/8 08.00 - tors	18.00
14	Jewel of the Seas	16/9 09.00 - man	19.00
15			
16			
17			
18			
19			
20			
21			
22			
23			
24			
25			
26			
27			
28			
29			
30			

Du skal bruge Excel til at redigere filen

Få Excel